

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 87. évfolyam, 13-14. szám | 2022. április 10-17. | Evangelikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

**Virágvasárnap
tavasztánca**

**Az egyháznak
a TikTokon a helye?**

**Templomséták
a Dunakanyarban
Zubreczki Dáviddal**

Felragyog a világosság

Húsvét az Élet mindenek felett való
győzelmének ünnepe

*Minden kedves olvasónknak
áldott húsvéti ünnepeket
kívánunk!*

AZ EVANGÉLIKUS ÉLET SZERKESZTŐSÉGE
ÉS A LUTHER KIADÓ MUNKATÁRSAI

TEENDŐINK

Ünnepi lapszámunkat tartja kezében most az olvasó. Virágvasárnap és húsvét ünnepe is átölelődik ebben a magazinban. „Az öröm mindenkié. A Jézusban érkező öröm nem személyválogató, nem kirekesztő, nem zár ki senkit a táncból. Sőt hív mindenkit, bátorít mindenkit, hogy próbálja ki a lépéseket. Mert virágvasárnap örömtánca mindenki tánca. Van hely az újjongó tömegben. Mindig van hely. Fantasztikus evangélium ez” – írja biztató sorait Gáncs Tamás az *Élő víz* rovatban.

Izgalmas kérdéseket feszeget a *Kötőszó* evangélikus közéleti blog után újságunk hasábjain is Szebenszki Noémi: interjújában a fiatalok és az egyház jövőjéről kérdez, és arról, mennyire kell idomulnia egyházunknak a modern eszközökhöz, megszólalási formákhoz. Akik pedig válaszolnak: Lénárt Viktor és Joób Máté evangélikus lelkészek, a közösségi médiában elérhető *Isten Országá* kezdeményezés alapítói.

„Lelkigondozók, életmód-tanácsadók alapvetése ez: ne másokhoz mérd magad, hanem önmagadhoz! Ne a többiekénél legyél jobb, hanem a tegnapi énednél! Fontos ez az üzenet, mégis, szerintem érdemes továbbgondolni” – írja a böjtre is vonatkozó, de általánosságban is megszívlelendő jegyzetében Hegedűs Attila, akinek írása ismét nem csak az ifjúság számára ad útavalót.

Húsvét ünnepe ezekben a napokban talán még inkább felértékelődik az életünkben. Stifner-Kóháti Dorottya „tulipánmeséje” ünnepi publicisztika. Ennek egyik gondolatával kívánok minden olvasónknak áldott ünnepet!

„Nézzünk a feltámadt Jézusra, az üres sírra, ő az egyetlen okunk a reményre, a vigasztalódásra, benne van az erőnk. Vigyük húsvét örömhírét a világba. Majd szívjuk tele a tüdönket a tavasz friss levegőjével. Képesek vagyunk megtenni, amit most kell – isteni útmutatással pontosan tudni fogjuk, mi is az.”

■ KÉZDI BEÁTA

Keresztény nemzet: mítosz vagy valóság?

Törekedhet-e az egyház arra, hogy hatalommal igyekezzen átforgatni a világot? Mitől keresztény egy nemzet? Ezeket a kérdéseket is megválaszolja Gregory A. Boyd amerikai presbiteriánus teológus most magyar nyelven is megjelent könyvében. Politika és az egyház viszonya kiadónk új kötetében. **10. oldal**

Főnix született

Lelkes és büszke házigazdaként egy idegenvezető profizmusával vezet körbe a templomban Zahorecz Pál szarvas-újtemplomi evangélikus lelkész, miközben a gyülekezet múltjáról és jelenéről mesél. Nincs egy csipetnyi kétség sem: ha „az utcáról estünk volna be”, ugyanilyen figyelmességben lenne részünk. **23. oldal**

Templomséták a Dunakanyarban

A Duna menti települések templomait és templomromjait járhatjuk végig a *Templomséták a Dunakanyarban* című kötet segítségével. Avatott vezetőnk Zubreczki Dávid újságíró-blogger, az *Urbanista* blog alapítója, a nemrégiben megjelent könyv szerzője. Interjúnkban a kötet evangélikus templomairól is kérdeztük. **27. oldal**

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Deme Dávid	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Rosenberger Tamás	6
Az ünnep igéje – nagycsütörtök • Sefcsik Zoltán	7
Az ünnep igéje – nagypéntek • Fabiny Tamás	8
Krónika • Hírek, tudósítások	9
Égtájéoló • Szemerei János püspök írása	14
Az igehirdető műhelyében • Az íróasztalnál: Szabó András esperes	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Cantate • Négy muzsikusz példakép	18
Kötőszó-szemle • Az egyháznak a TikTokon a helye?	20
Jegyzet • A tulipán meséje • Stifner-Kóháti Dorottya írása	22
Riport • Főnix született	23
Jegyzet • Istenigazából Isten igazából • Balczó Mátyás írása	26
Interjú • Újabb séták Zubreczki Dáviddal, ezúttal a Dunakanyarban	27
Ifjúság • Bezzeg mások?	30
Deutsche Anlage	32
Slovenská príloha	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
Az ünnep igéje – húsvétvasárnap • Aradi András	43
Forrás • Oratio oecumenica	44
Az ünnep igéje – húsvéthétfeje • Péterné Benedek Ágnes	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Rosenbergné Babka Anna	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Takács József nyugdíjas elektrotechnikus, presbiter, egyházi – Dunakeszi. Szüleim az egyházellenes egypártrendszeri időszakban is gyakorolták a vallásukat, és engem is ennek szellemében neveltek. A budapesti ferencvárosi templomba jártunk. Első hitoktatóm Szirmai Zoltán későbbi esperes volt. Rédey Pál konfirmált 1965-ben. Bándi Sándor segédlelkész fogta össze az ifjúságot. Ő karizmatikus ember volt, annyira értett a fiatalok nyelvén, hogy az általános iskolástól az egyetemistáig mindenki megtalálta a gyülekezetben a helyét. Az úrvacsora számomra azt a Krisztussal való teljes közösséget jelenti, amelyet a földi életünkben megélhetünk. Feleségem római katolikus, két lányom is az édesanyjuk vallását követi. Otthon megéljük az ökumené áldását, de nagyon fáj, hogy a katolikus–evangélikus közeledés ellenére még mindig nem tudunk közösen úrvacsorát venni. A dunakeszi gyülekezetünk Krisztusban reménykedő közösség, én is ezért járok ide. Összetartóak vagyunk, örömeinket és bánatunkat egyaránt megosztjuk egymással. Az egyházfizolgálatot nem munkának, hanem a Szentlélek nekem adott ajándékaként élem meg. Öröm, hogy a szolgálat által is megélhetem a hitemet.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Négy évtized a katedrán

Evangélikus presbiter állami kitüntetése

Áder János köztársasági elnök megbízásából a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetést kapta a haza előmozdításában és az egyetemes emberi értékek gyarapításában végzett kimagasló, példamutató tevékenységének elismeréseként dr. Fest Sarolta Katalin professor emerita, a Gál Ferenc Egyetem tanára.

A méltatás szerint az általa képviselt keresztyén értékrend, nagyfokú alázat, személyes példamutatás, kiváló

felkészültség több mint négy évtizedes munkája során nagy hatással volt hallgatóira. A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség presbiter tanítványainak százait bocsátotta ki a főiskoláról, bebizonyítva számukra, hogyan lehet gyógytestnevelőként, pedagógia szakos tanárként oktatni, nevelni, pályán maradni óvodapedagógus, tanító, illetve csecsemő- és kisgyermeknevelő szakon.

Forrás: Beol.hu

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk, Jézus Krisztus nevében hozzád imádkozunk. Szent Fiadat palmaágakkal, hozsannával köszöntötte Jeruzsálem népe. Nyisd meg a mi szívünket is, töltsd el jelenléted örömeivel. Add, hogy evangéliumod öröme rajtunk keresztül is eljuthasson minden emberhez. Jézus Krisztusért kérünk...

Szent Fiad szelíden, samárcsikó hátán vonult be Jeruzsálembe. Add, hogy szelídséged uralomra jusson a közösségekben. Töltsd be szívünket Lelkeddel, hogy tudjunk másokat elfogadni. Adj megértést a családokban, türelmet és figyelmet a szülőknek, hűséget a házastársaknak, nagylelkűséget a testvéreknek. Jézus Krisztusért kérünk...

Szent Fiad alacsonyán, samárcsikó hátán ült. Alázata adjon példát, hogy lemondjunk az uralkodás vágyáról, teremtett világodat ne öncélúan használjuk, hanem felelősséggel bánjunk az állatokkal, növényekkel, vizekkel, az egész teremtettséggel. Jézus Krisztusért kérünk...

Szent Fiad bevonulása azokra a prófétákra emlékeztetett, akik az árvák Atyját, özvegyek, szegények, jövevények védelmezőjét látták benned. Ébressz bennünk felelősséget, hogy ne zárkózzunk el azok elől, akiket a háború tett árvákká, özvegyekké, szegényekké, jövevényekké. Ne fordítsuk el fejünket az országba menekülők elől. Jézus Krisztusért kérünk...

Szent Fiad igaz királyként vonult be Jeruzsálembe. Imádkozunk azokért, akik a kormányzás felelősségét kapták. Óvd meg őket attól, hogy hatalmukat saját hasznukra gyakorolják. Óvd meg őket a részrehajlástól. Add, hogy a te akaratod szerint az igazságosságot és a társadalom békéjét szolgálják. Jézus Krisztusért kérünk...

Szent Fiad útja a kereszttel felé vezetett. Légy azokkal, akiknek a halállal, gyásszal kell szembenézniük. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket. Ámen.

BÖJT 6. VASÁRNAPJA (PALMARUM) – FIL 2,1-4

Hozsánna

Virágvasárnap. Jeruzsálembé való bevonulásakor Jézust a sokaság kéréssel fogadja: „Hozsánna!”, azaz „Segíts!” Az érkezőbe vetett bizalom kiáltása ez. Hatalmát bűn, betegség és halál felett sokan megtapasztalták. Köztük volt Lázár is, akit feltámasztott.

Ma hálaadással, hitbeli látással vallhatjuk: ami akkor történt, a keresztút nyitánya volt. Ott kaptunk páratlan életmentő segítséget nemcsak erre a földi, hanem az örökké való életre is.

Jelenlét. Urunk ma hozzánk érkezik. Hogyan van jelen köztünk? Igéjében és szentségeiben, a benne hívők élő közösségében. Ővé a mindenkori gyülekezet, a közösség, amelybe beletartozhatunk kereszttségünk óta. Számotart minket, akiket elhív követésére. Szava örömhír szerető mennyei Atyánkról, de feltárja fogyatékoságainkat is, nem söpri a szőnyeg alá vétkeinket. Ráébreszt, hogy mindannyian kegyelemre szoruló, bűnös emberek vagyunk. Fájdalommal kell belátnunk, hogy távol kerültünk mennyei Atyánktól, megváltó Urunktól és egymástól.

Most, mint egykor Filippiben, felmerül a kérdés: hiányzik vagy megvan köztünk az egység? Milyen a kapcsolatunk egymással? Egy más mellett vagyunk csupán – feltéve, ha egyáltalán jelen vagyunk ebben a közösségben –, vagy készek vagyunk egymásért élni? Krisztusi szeretettel fordulunk másokhoz, hordozzuk imádságban egymást, különösen a hitükért üldözött testvéreinket? Jézus népeként kérjük: „Segíts, hogy szereteted láthatóvá legyen rajtunk és közöttünk!”

Erőforrás. Hálásak lehetünk Urunk minden ajándékért, amelyet kaptunk Jézus Krisztusban. A zsoldárossal valljuk: „Ha megtelik szívem aggodalommal, vigasztalásod felüdíti lelkemet.” (Zsolt 94,19) Urunk egyikünkötől sem vonja meg vigasztaló Szentlelkét, ha kérjük. A Lélek Pártfogónk minden bajban, vesztélyben, kísértésben. Ha konokul a magunk feje, terve szerint akarunk járni utunkon, az ige figyelmeztet. Ha indulataink, tetteink nem méltók Megváltónkhoz, megállít.

Milyen kiváltság az úrvacsorai közösségben együtt lenni és hallani: „Bízzál, fiam, megbocsáttattak bűneid.” (Mt 9,2b) Örömmel énekelhetjük Jézusról: „Hű szíve csupa irgalom / És érző, meleg részvét.” (EÉ 384,3) Urunk, segíts, hogy példádát követve irgalmasan forduljunk egymáshoz!

Egy szív, egy lélek. Lehetséges ez? Hányszor előtör bennünk az önző szándék, a versengő, a másik fölé emelkedni akaró indulat! Hogyan is születhetne így egy akarat, ugyanaz a szeretet? Mi-

lyen sokszor válik hittelenné a tanúskodás Urunkról, aki új élettel ajándékozott meg bennünket!

A megdöbbentő jelenet, amikor Jézus tanítványai egymás között arról vitáznak, ki a nagyobb közülük, sajnos ma is lejátszódik. Ennek veszélye mindig fennáll az egyház életében, így leszünk mi magunk Isten országa terjedésének akadályai. Megszívlelendők Pilinszky János szavai: „A jeruzsálemi bevonulás története hányszor játszódik le azóta is bennünk, egy-egy rövid felbuzdulás képében? Hogy találkozásunk vele hogy válhat tartóssá? [...] Vállalnunk kell önmagunk »elvesztését«, ahogy ő vállalta a földbe hullott gabonaszem sorsát. Akkor valóban egyek leszünk majd vele, s nem a futó, hanem az örök dicsőségben, a jeruzsálemi bevonulás után az örök Jeruzsálembé való bevonulás örömeiben.” (Virágvasárnap)

Belekapcsolódhatunk az őskeresztyén himnuszba. Boldogan énekelhetünk az értünk keresztihalig engedelmes, halált legyőző, élő, mennyei és földi hatalmat nyert, megdicsőült Krisztusról. Segítségével lehet úrrá bennünk az az indulat, mely által áldással lesz egyéni és közösségi életünk.

■ DEME DÁVID

Imádkozzunk! Jézusunk, köszönjük, hogy a kínok útját végigjártad értünk. Ezért sem szenvedésben, sem halálban nem vagyunk egyedül. Napjainkban halljuk szenvedő, kilátástalan helyzetbe került embertársaink ezreinek segítségünkért kiáltó kérését. Téged kérünk, légy velünk! Hadd tanúskodjunk tanítványaidként egy akarattal, önzetlen szeretettel rólad! Erősíts minket, hogy testi, lelki segítséget nyújtsunk mindazoknak, akik hozzánk fordulnak. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 10.) *Mivel várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését, aki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonosztságtól... Tit 2,13–14 (Ézs 8,17; Jn 12,12–19; Fil 2,5–11; Zsolt 55)* Annyi mindenre várunk életünkben. Konkrét időpontokra, amelyek már be vannak jegyezve a naptárainkba, de olyan eseményekre is, amelyekben csak reménykedünk, hogy egyszer megtörténnek velünk. A virágvasárnapi tömeg várakozása egészen más volt, mint amelyről Pál apostol beszél a mai igében. Rámutat, hogy egy napon Jézus vissza fog jönni dicsőségben. Jó újra és újra emlékeznünk erre a reménységre, amely egyáltalán nem földhözragadt várakozás, hanem olyan, amely teljes mértékben Isten kezében van életünkkel együtt.

Hétfő (április 11.) *Legyetek erősek és bátor szívűek mind, akik az Úrban reménykedtek! Zsolt 31,25 (Róm 5,2; Mt 26,6–13; Jn 18,12–17)* A zoltáros jól ismeri az Istenbe vetett reménység fogalmát és annak erejét, szemléletformáló hatását. Nem az emberi erőről és bátorságról beszél ilyen meggyőzően, hanem annak forrásáról. A zoltáros teljes hittel állítja, hogy a reménység nem szégyenít meg, hiszen ha őfelé irányul, Isten megajándékozza a benne bízókat. Tudja, hogy szükségünk van rá, kész megadni számunkra is az ő erejét – mi pedig büszkén vállaljuk szívünk reménységét.

Kedd (április 12.) *Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és ő vitt át minket szeretett Fiának országába. Kol 1,13 (Ézs 48,20b–c; Jób 38,1–11[40,1–5]; Jn 18,28–40)* Az éjszakai sötétség sokkal érzékeltetőbb lenne, ha nem lenne semmiféle világítás otthonainkban és az utcákon. Szinte semmit nem látnánk a fény nélkül, nem tudnánk tájékozódni, biztonságban eljutni oda, ahová szeretnénk. A sötétség képe jól példázza a Jézus nélküli életet. Pál apostol a húsvéti evangélium fontos részletét emeli ki, amikor rámutat, hogy Isten ki akar ragadni minket a tőle távoli, irányok és cél nélküli, bűnökkel telt életből, hogy Jézussal elvezessen az ő országába. Ez az ország már készen vár, Krisztus megváltotta számunkra az oda szóló útlevelet.

Szerda (április 13.) *Jézus mondja: Ha a földbe vetett búzaszem nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz. Jn 12,24 (Mik 5,3; Lk 22,1–6; Jn 19,1–5)* Akik Jézus körül álltak, és úgy hallgatták szavait, nem mindig értették pontosan, hogy éppen mit üzen egy-egy példázat. Jézus többször szólt a felnövekvő, jó földbe hullt magról, a sokszoros termésről, amelyet Isten igéje munkál életünkben. A kis búza-

szemnek meg kell halnia. Ára van annak, hogy felnövekedjen. A nagyheti eseményekben közelről látjuk, hogy itt Jézus magáról beszél, ő az, akinek mindannyiunkért vállalnia kell a keresztest.

Csütörtök (április 14.) *Jézus mondja: Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké... Jn 6,51 (Ézs 45,23b–24a; Jn 13,1–15.34–35; 1Kor 11,[17–22]23–26[27–29.33–34a]; Jn 19,6–16a)* Mindenkiné saját elképzelése van arról, hogy milyen a jó kenyér. A bibliai ember számára a kenyér mint Isten különleges gondviselése kiemelten fontos volt. Annyi különböző elképzelés élt akkor is az embereken, hogy milyennek kell lennie a Messiásnak, mint manapság. Fontos látnunk, hogy Jézus mennyei kenyere nem hozható párhuzamba emberi elvárásokkal. Minden földi kenyér csak a sűrű táplál, de aki az élet kenyereit eszi, aki az élő Krisztussal jár, az célba ér az örök életre.

Péntek (április 15.) *[Jézus Krisztus] megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Fil 2,8 (Zsolt 119,36; Jn 19,16–30; 2Kor 5,[14b–18]19–21; Jn 19,16b–30)* Nagypéntek reggelén a nap ugyanúgy kelt fel Jeruzsálem felett, mint máskor. Jézus számára mégis másként kezdődött: tudta, hogy ez lesz az a nap, amely megváltoztatja a világot. Ez a nap lesz az ő küldetésének legfontosabb pillanata, amikor szenvedésében és halálában megmutatja nekünk az Atya szeretetét. Ezen a napon beteljesednek a róla szóló ígéretek, Isten terve célhoz ér. Pál apostol erre a kereszti menő engedelmességre mutat rá a mai nap igéjében: Jézus mindezt értünk tette, hogy megadja számunkra a legnagyobb, amit csak tőle kaphatunk. A nap látszólag ugyanúgy kel fel ma reggel is, mint máskor, de a nagypénteki evangéliumon keresztül mégis más színben láthatjuk a világot, életünket.

Szombat (április 16.) *Krisztus Jézus [...] megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet. 2Tim 1,10 (Zsolt 80,19b; 1Pt 3,18–22; Jn 19,31–42)* Nagyszombat órái és percei nagyon lassan telhetnek a tanítványok időszámításában. Azt hitték, Jézus nélkül teljesen magukra maradtak, győzött a halál az élet felett – mint látszólag mindig. Másnap tudták csak meg, hogy Isten terve nem ért véget a nagypénteki kereszten. Nem a halálé az utolsó szó, mert Krisztus legyőzte azt. Isten arra akar elségiteni minket, hogy vele mi is kiutat lássunk mind a múlt nyomásából, mind a jövőtől való félelemből, hiszen ő legyőzte mindazt, ami fenyegetné életünket.

■ ROSENBERGER TAMÁS

NAGYCSÜTÖRTÖK – JEL 19,6–8

Kóstoló a Barány menyegzőjének örömeiből

Amikor ma felidézünk a nagycsütörtöki eseményeket, miközben próbáljuk elképzelni a híres jeruzsálemi felső szobát és az ott együtt vacsorázókat, akkor a *Jelenések* könyve most váratlanul egészen új fényben világítja meg a jelenetet.

Bibliánk utolsó könyve félrelibbenti az idő fátylát, és megláthatjuk egy pillanatra ennek az ünnepi együttlétnek a távoli folytatását és ennek a maroknyi közösségnek a jövőjét. Az idők végén célba érő tanítványokat mutatja, ahogy együtt örvendeznek a győztes Krisztussal.

Mennybéli lakoma. A nagycsütörtöki jelenetben még csak egy szűk körű vacsora, ott majd ünnepi lakoma lesz. Itt tizenkét ember, ott nagy vizek zúgását idéző tömeg. Most galileai halászok egyszerű ruhája, ott fényes, ünnepi gyolcs. Itt még a szenvedésre készülő Mester feszült arca, amott már a teljes győzelmet aratott Isten Barányának ragyogása.

Jézus ígéretei testet öltenek a látomásában: mennybéli ünnep lesz a páskavacsorából, mert eljön majd a Barány menyegzője. A díszbe öltöztetett menyasszony pedig nem más, mint a tanítványok közössége, az egyház! Vőlegény és menyasszony – ez a szép szimbólum Istennek és népének, Krisztusnak és egyházának a kapcsolatáról számos igében megjelenik (Ézs 54,5; Hós 2,21; Ez 16; 2Kor 11,2; Ef 5,25), de alighanem itt jut teljességre.

A Barány jegyesei. Nagyon tanulságos azután ebből az ünnepi fényből visszatekinteni a megszokott nagyheti jelenetre. Pétert és a többieket figyelve hirtelen rácsodálkozhatunk arra, hogy ezek az emberek már itt is többek mint tanoncok egy mester körül: ők a Barány jegyesei.

Még nem készültek fel, és még messze nem tökéletes szépségű a „ruhájuk”, hiszen ott van Fülöp értetlenkedése, Tamás földhözragadtsága, Péter ingatagsága és az a mindent körülengő makacs kishitűség – és mégis ők Krisztus kiválasztottjai. A szentek közössége, akiknek majd megadatik, hogy minden gyarlósággal dacolva mégiscsak felkészüljön, és ünnepi díszben álljon egykor a Vőlegény mellett.

Ez a mi jövőnk is. És mindez rólunk is szól! Nemcsak az első tanítványok hiányaiban kell magunkra ismerünk, de a *Jelenések* könyve gyönyörű képében is megláthatjuk saját életünket. Ez a mi jövőnk is! Péterék sorába léptünk, mert bennünket is elhívott Krisztus, és mi igent mondtunk. Elkötelezte magát irántunk. Személyesen nekünk szól az üzenet: „Eljegyezzetek magamnak

”

örökre, eljegyezzetek magamnak az igazság és a törvény, a szeretet és az irgalom ajándékával. Eljegyezzetek magamnak a hit ajándékával, és megismered az Urat.” (Hós 2,21–22)

Mi is arra rendeltettünk, hogy felkészüljünk, és igaz cselekedetek ünnepi ruháját öltözzük fel szép lassan. Nem a rettegés készítet a „szépítkezésre”, hanem az a vágy, hogy a minket elhívó, irántunk hűséges Jegyesünknek örömet szerezzünk. Miközben mindent megteszünk, nagy igyekezetünk önmagában kevés lenne, ezért ráadásaként a Szentlélek segítségét is kapjuk a készüléshez: kérhetjük, és számíthatunk rá, hogy megadatik nekünk is a „fényes, tiszta gyolcsba” öltözés.

PHILIPPE DE CHAMPAIGNE: AZ UTOLSÓ VACSORA (1652. KÖRŰ)

Az úrvacsorai liturgiában van egy sokat sejtető mondat: „...add, hogy megízleljük eljövendő országod örömét” – szoktuk imádkozni. Nagycsütörtök gazdag tartalmú üzenete többek között erről is szól. Az első tanítványokhoz hasonlóan mi is ezt tesszük: miközben a kenyeret és a bort vesszük magunkhoz, arra is gondolunk, ami még vár ránk, és minden alkalom egy-egy korty és falat a Barány menyegzőjének túlcsonduló örömeiből.

■ SEFCSIK ZOLTÁN

Imádkozzunk! Megváltó Krisztusom! Eljöttél hozzám, mint régi eljegyezéseken a vőlegény jött szerelme házához. Fizettél is értem, de nem arannyal és nem ezüsttel... Megdöbbenve nézem és már értem nagypéntek felé tartó utadat, áldozatodat – eljegyzési ajándékodat. Elkötelezted magad irántam, és ez ámulatba ejt, lenyűgöz. Készülök, Uram, igyekszem – segíts felkészülnöm! S addig is, közben is, hadd ízleljem a veled való közösség örömét. Ámen.

NAGYPÉNTEK – ZSID 9,24–28

Függőleges híd

A mai ember, főleg ha protestáns, némi idegenkedéssel fogadja a „főpap” kifejezést. Az Ószövetségben kétségkívül igen jelentős volt ez a tisztség, az evangéliumok azonban többnyire negatív képzettségekkel használják, hiszen a főpapi gőg és szeretetlenség hozzájárult Jézus halálához.

Attól kezdve, hogy a zsidó háborúban a rómaiak lerombolták a jeruzsálemi templomot, immár nem volt lehetőség áldozatbemutatásra, így a főpapi tisztség is megszűnt. Ezért is feltűnő, hogy a *Zsidókhöz írt levél* Jézusról mégis mint főpapról beszél. Az Isten és az ember közötti hídverés értelmében használja így a szerző, mint ahogy ezt a latin „pontifex” szó is jelenti. A szent Isten és a bűnös ember viszonylatában sajátos módon egy „függőleges híd” kell építeni, amely a magasságot és a mélységet összeköti.

Jézus a mélységben. A Golgota – „Koponyák helye” – Jeruzsálemben kívül, a város szeméttelépének közelében magasodott. Mint egy dögkút, a kerítésen kívül. Sintértelep, távol a lakóházaktól. A megfeszített Jézusnak csak a falakon kívül volt helye. Ennek megvan az előzménye az Ószövetségben: „Vidd ki az átközödőt a táboron kívülre...” – ott kell megkövezni (3Móz 24,14). Jézust istenkáromlónak tekintették, akit „a táboron kívül” kellett likvidálni. A *Zsidókhöz írt levél* egy másik szakasza ehhez kapcsolódik: „Menjünk ki tehát őhozzá [Jézushoz] a táboron kívülre, az ő gyalázatát hordozva.” (Zsid 13,13)

Őt kitéssékelték ebből a világból, ajtót mutattak neki. Ellenégei úgy vélték, hogy neki a falakon kívül van a helye. Ez a kirekesztettség születésétől haláláig végigkísérte életét: istállóban jött a világra, mert a vendégfogadók ajtajai bezárultak Mária és József előtt. A családnak aztán Heródes bosszújától Egyiptomba kellett menekülnie. Ezért minden mai afrikai, közel-keleti vagy éppen ukrainai menekült sorsával szembesülve Jézusra is kell gondolnunk.

Jézus a magasságban. Ebben a világban Jézusnak mindig a falakon kívül, határokon kívül, mintegy menekülttáborban kellett és kell élnie. Nagypénteki igénk nagyívű hitvallása viszont

”

arról szól, hogy a világból kirekesztett Jézust a menny befogadta.

Azért történhetett ez, mert Jézus főpap volt. Nem olyan, mint a zsidóság vallási vezetői, akik „az emberkéz alkotta szentélybe” mehettek be. A főpapok „más vérevel” (9,25), vagyis bakok és bikák levágása nyomán mutatták be az áldozatot, Jézus a saját vérént ontotta. Azok évente elvégezték ezt az áldozatot, Jézus halála azonban egyszeri és

megismételhetetlen. Mindennek célja, hogy „áldozatával eltörölje a bűnt” (9,26).

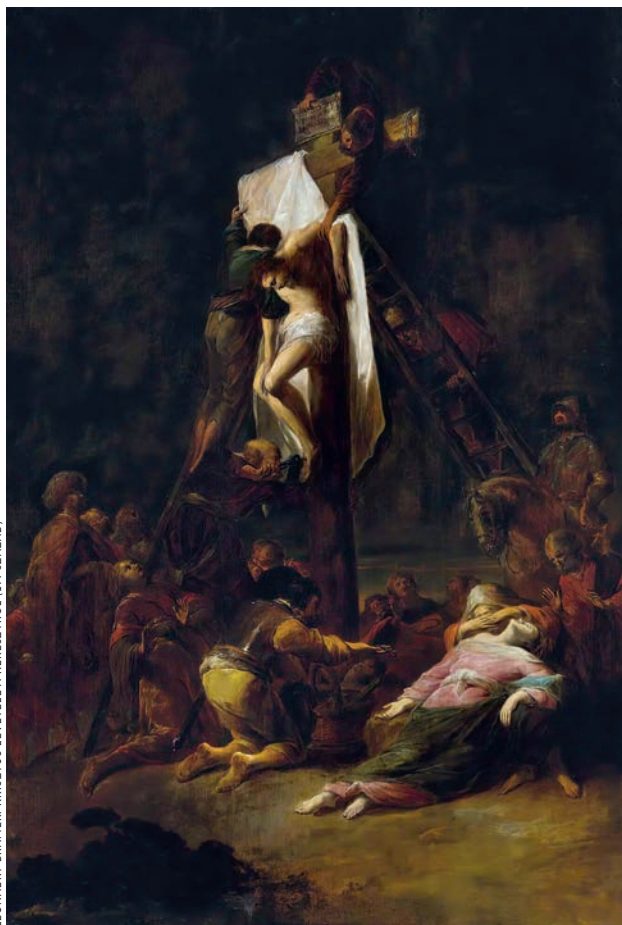
Jézus kereszthalála miattunk, helyettünk és érettünk történt. Miattunk, hiszen „a mi bűneink miatt kapott sebeket” (Ézs 53,5). Helyettünk, vagyis egy olyan sajátos helycsere keretében, amely már nagycsütörtökön megkezdődött, hiszen az utolsó vacsorán ő, az Úr mosta meg tanítványai lábát. Érettünk, ahogy mai igénk is fogalmaz: „...hogymost megjelenjen az Isten színe előtt értünk.” (9,24) Ez a szó az úrvacsora szerzési igéiben is szerepel: „...ez az én testem, amely értetek adatik.” A latin „pro nobis” hitvallásunk és a lutheri teológia egyik markáns tétele.

Egyszer áldoztatott fel. Jézus ezt a „függőleges híd” nem égette fel maga mögött, hanem egykor majd újra eljön. Az úrvacsorában pedig addig is közöttünk van: testét és vérént vesszük bűneink bocsánatá-

ra. „Krisztus is egyszer áldoztatott fel, hogy sokak bűnét elvegye...” (9,28), vagyis ebben a szentségben nem ismétljük meg az áldozatot, hanem titokzatos módon részesedhetünk az ő halálában és feltámadásában. Meghalunk a bűnnek, és új életre támadunk. A liturgia szép szavával Krisztus halálát hirdetjük, amíg el nem jön. Igeszakaszunk végén ez úgy kap hangot, hogy „a bűn hordozása nélkül fog megjelenni azoknak, akik várják őt üdvösségükre” (9,28).

■ FABINY TAMÁS

Imádkozzunk! *Jézus Krisztus, igazi főpapunk! Te, aki megjártad a nagy mélységet a mi bűneinkért, immár a mennyei szentélyben vagy az Atya dicsőségében. Köszönjük, hogy az úrvacsora misztériumában újra közöttünk vagy. Ámen.*

LEONARDO BRAMER: KRISZTUS LEVÉTELE A KERESZTRŐL (17. SZÁZAD)

ORATIO OECUMENICA

Nagypéntek

Mindenható Istenünk! Téged keresünk, hozzád akarunk eljutni, mert tudjuk vagy legalább sejtjük, hogy egyedül nálad van a boldogságunk, életünk kiteljesedése. Hálát adunk, hogy te magad nyitottál utat számunkra magadhoz szent Fiad áldozatán keresztül. Ezért léphetünk eléd kéréseinkkel.

Istenünk, kérünk, emeld fel a tekintetünket Jézus keresztjére, hogy az ő halála legyen hitünk és reménységünk alapja. Add, hogy megtapasztaljuk, az ő egyszerű áldozata elég ahhoz, hogy a sorsunk megforduljon, a halál helyett az élet felé tartson. Jézus Krisztusért kérünk...

Urunk, hallgass meg minket!

Istenünk, szent Fiad halálára emlékezve kérünk, szembesíts bennünket bűneinkkel, hogy észrevehessük az ő keresztre vezető útjában mindazt, ami bennünket terhel. Add, hogy megtapasztaljuk, áldozatával eltörölte vétünket. Jézus Krisztusért kérünk...

Urunk, hallgass meg minket!

Istenünk, könyörgünk a világ békeségéért. Add, hogy Krisztus nagypénteki békéltető áldozata csitítson el minden ellenségeskedést és háborút, hozza el a békeséget állami vezetők és egyszerű emberek, betegek és szenvedők szívébe, kis közösségek és a világ népei közé egyaránt. Jézus Krisztusért kérünk...

Urunk, hallgass meg minket!

Istenünk, könyörgünk a hívők közösségéért. Add, hogy méltó módon ülhessük meg az előttünk álló ünnepnapokat, te készítsd fel mindannyiunk szívét az ünnepre, gyűjtsd össze népedet a megváltás titka köré. Jézus Krisztusért kérünk...

Urunk, hallgass meg minket!

Hallgass meg minket, Urunk, és add, hogy úgy emlékezhessünk Megváltónk szenvedésére és halálára, hogy reménységgel várjuk visszatérését, hiszen értünk szolgáltatotta ki magát, és halálában minden elvégeztetett üdvösségünkre. Ómiatta kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

Bach a bazilikában

Hosszú szünet után böjti hangverseny

– a Lutheránia Pannonhalmán

A Lutheránia ének- és zenekar adott hangversenyt március 18-án Pannonhalmán. A főapátság nagyböjti koncertsorozatának keretében Bach-kantáták révén hirdették Isten valóságos és bennünket folyamatosan megszólítani akaró jelenlétét.

A középkori templomok prédikálnak. Minden építészeti megoldás üzen valamit a világ örök rendjéről, Isten és ember, égi és földi viszonyáról. A nemrég felújított pannonhalmi bazilika tételrendezése leplezetlenül hierarchikus. A nyugati főkapun belépve több lépcső választja el a híveket az életüket Isten szolgálatára szentelt szerzetesek helyétől, a kórustól. A kórus felől újabb lépcsők vezetnek fel a meglepően üresnek tűnő szentélyig, ahol az Isten jelenik meg minden egyes mise folyamán az ostyában és a borban. Március 18-án a szentélyt a Lutheránia énekkar, a szólisták és a kísérő zenekar foglalták el. Inkább éreztük, mint tudtuk: a hely kötelez, innen csakis Isten jelenlétét szabad közölni.

Luther azt mondja, hogy a „zene Isten adománya, nem pedig emberi vívmány”. Ha így közelítünk a zenéhez, és annak a mesternek a műveit énekeljük, aki a kottáinak elejére mindig azt írta, hogy „Jézus, segíts”, a végére pedig azt: „Egyedül Istené a dicsőség”, akkor talán mégsem szentségtörés Bach-kantátákat előadni a pannonhalmi bazilika szentélyéből. Felerősíthette az ének- és zenekar azt az üzenetet, amelyről a templom és Szent Márton hegyének ezerévesnél is régebbi kolostora prédikál: Isten valóságos és bennünket folyamatosan megszólítani akaró jelenlétét.

A pannonhalmi apátság idei böjti sorozatának témája a megújulás. A hagyományait egyszerre megőrző és közben folytonosan megújulásra törekvő közösségtől ez a törekvés hitelesnek és valódinak tetszik. A Bach korában is több száz éves korálokot és még annál is ősibb liturgikus szövegeket, zsoltárokat feldolgozó kantáták majd háromszáz évvel ezelőtt is arról szóltak, amit már a reformátorok megfogalmaztak: folya-

matosan, naponként meg kell újulnunk. A Lutheránia számára is a megújulás első lépcsője volt a pannonhalmi alkalom. Hosszú hónapok kihagyása után először tudott rendes felkészülés után, hangverseny alkalmával fellépni a kórus.

„Az ördög szomorú szellem [...], a muzsikától igencsak menekül; nincs maradása, ha valahol ének szól, kivált, ha vallásos ének.” Luther – a 21. században talán túlságosan középkorinak ható – gondolatát az ördög és a muzsika kibékíthetetlen kapcsolatáról mint-ha megerősítették volna a Lutheránia pannonhalmi fellépésének előzményei. Először a szoprán, majd – két nappal az alkalom előtt – az alt szólistának kellett lemondania betegség miatt a szereplést. Végül azonban az ördögnek „igencsak menekülésre” kellett fognia: Lökösházi Mária (szoprán) és Tökési Emese (alt) beugrása gyönyörűen sikerült. Utóbbinak a rövid felkészülési idő, előbbinek pedig az jelentett kihívást, hogy az előadás közepén felcsendült BWV 51 (*Jauchzet Gott in allen Landen*) szoprán szólókantátá talán az egyik legnehezebb ebben a műfajban.

A szólókantátát két kórus-korálkantátá keretezte, a BWV 126 (*Erhalt uns, Herr, bei deinem Wort*) és a BWV 127 (*Herr Jesu Christ, wahr' Mensch und Gott*). Megyesi Zoltán (tenor) és Jekl László (basszus) sem okoztak csalódást, ahogyan a Fenyvesi Andrea által vezetett zenekar sem. Az előadás karmestere dr. Kamp Salamon, a Zeneakadémia professzora, számunkra azonban elsősorban a Lutheránia karnagya volt. Március 18-án a pannonhalmi bazilika szentélyéből valódi függőleges muzsika szólalt meg. A zene ismét a legnemesebb hivatását töltötte be, amikor összekötött Isten és embert, Teremtőt és teremtményt.

■ KERTÉSZ BOTOND

Keresztény nemzet: mítosz vagy valóság?

Izgalmas utazás a politika és az egyház viszonyának világában

Törekedhet-e az egyház arra, hogy hatalommal igyekezzen átformálni a világot? Mitől keresztény egy nemzet? Többek között ezeket a kérdéseket is megválaszolja Gregory A. Boyd amerikai presbiteriánus teológus, igehirdető a 2004-ben megjelent, a Luther Kiadó és a Hermeneutikai Kutatóközpont közös gondozásában most magyar nyelven is kiadott könyvében. A keresztény nemzet mítosza – Hogyan pusztítja el az egyházat a politikai hatalomvágy? című kötetet március 22-én mutatták be egyházunk országos székházának épületében, az Esterházy Péter és Gitta Könyvtárban. Az alkalmon Kovács Viktor evangélikus lelkész, a Kötőszó blog szerkesztője beszélgetett Laborczi Dóra újságíróval, evangélikus teológussal, a Kovász blog főszerkesztőjével, Fabiny Tibor egyetemi tanárral, evangélikus teológussal, a Hermeneutikai Kutatóközpont vezetőjével, valamint Nagy Gergely református teológussal, lekipásztornal, a Kálvinista apologetika internetes platformok alapítójával.

„Tizenöt éve Amerikában került először kezembe ez a könyv. Már akkor megragadta a figyelmemet, mennyire aktuális kérdés, hogy a keresztény ember hogyan viszonyul a politikához, hiszen egyszerre vagyunk Krisztus testének és a polisz-nak is a tagjai, ezért az identitásunkat valamiképpen keresünk kell” – mondta el Fabiny professzor. Mint hozzátette, az egyház történetében sokszor előfordult, hogy a keresztény eszmét egy politikai ideológia használta fel a saját érdekében, ugyanakkor a reformáció lényege az volt, hogy ne keverjük össze a politikai hatalmat az evangéliummal. Luther szerint abból, hogy valaki jó keresztény, még nem következik, hogy jó politikus is, ahogyan valaki nem feltétlenül lesz jó politikus azért, mert keresztény – mutatott rá a teológus.

„Sok helyen a jobboldali politika szövetkezik a kereszténységgel, illetve a kereszténység szövetkezik a politikával. A kérdés az, hogy ennek mi lesz az eredménye. Sokan ezt jónak gondolják, én viszont veszélyesnek tartom, mert ha politikai érzelmeket generálunk vallási indulatból, vagy fordítva, abból valami nagyon veszedelmes dolog jön ki” – fejtette ki a Hermeneutikai Kutatóközpont vezetője.

Laborczi Dóra szerint habár a politikai kereszténység, politikai fundamentalizmus viszonylag új keletű, mégis erősen gyökeret vert az elmúlt tíz-húsz évben, és – akár Magyarországon is – elég nehéz úgy beszélni róla, hogy ez ne okozzon sebeket, fájdalmat, veszteségeket. Értékelte a szerző bátorságát, amellyel igyekezett feloldani ezt a helyzetet, ráadásul az evangélikál világból érkezve. A Kovász blog főszerkesztője felidézte a szerzőnek azt a gondolatát, amely szerint nem az értékrendekről folytatott vitáinktól, a belső köreinktől, a haza védelmétől vagy más frázisok hangoztatásától leszünk keresztények, hanem attól, hogyan képviseljük Krisztus szeretetét a világban, mert egy társadalmat, egy közösséget is ez tesz kereszténnyé.

Nagy Gergely arra világított rá, hogy a Gregory A. Boyd által kritizált evangélikál mozgalom azt hirdeti: vissza kell foglalni Amerikát, mert akkor jön el Krisztus országa, ha meghódítják az országot, ha a politikát is a kereszténység uralma alá hajtják. A *Kálvinista apologetika* alapítója szerint a könyv fő fókuszában álló közösség az evangélikál palettán belül is egy kicsi, fundamentalista, karizmatikus pünkösdű mozgalomhoz hasonló

szélsőség, azonban az általuk képviselt álláspont nem jellemző az evangélikál teológia egészére. „Sokat tárgyalja az író, hogy milyen veszélyekkel jár, ha a politika megfertőzi a kereszténységet, de ezt kizárólag a jobboldali evangélikál vonal kontextusában láttatja, miközben a dán és svéd lutheránus egyházakról, amelyek szintén összefonódtak a politikával, és károkat okoztak, csak egyszer tesz említést” – hívta fel a figyelmet Nagy Gergely. Erre reagálva Laborczi Dóra azt mondta, „Boyd amellett érvel, hogy egyik politikai szélsőség sem ideális, de azt kiemeli, hogy 2004 Amerikájában miért látja úgy, hogy a kereszténység jobboldali kisajátítása miatt jelent nagyobb fenyegetést az ő közösségeire”.

Kovács Viktor szerint sokan őszintén úgy gondolják, hogy a keresztény hit minden kétséget kizáróan lefordítható a politika nyelvére, a könyvből viszont az a szándék tűnik ki, hogy elválassza ezt a

FOTÓ: MÁRCZ SAMU

két világot. Kérdésére, hogy hol húzódik a határ politika és egyház között, Fabiny Tibor azt mondta, a hívő embernek is van politikai kötelessége, ugyanakkor ezt nem az egyháznak kell képviselnie, mert ha az egyház előírja, hogy mi a követendő politika, azzal a lelkiismereti szabadságot korlátozza, márpedig a kereszténység nagy felismerése a tiszta lelkiismeret, és ennek a bátorságnak, a nyíltságnak adta példáját Jézus, majd később Luther is.

Nagy Gergely szerint látunk jó példát is az együttműködésre, például nagyon sok jó pap, lelkipásztor lett jó politikus vagy politikai aktivista, és nagyon sok politikus is van, aki mélyen hívő ember, és igyekszik keresztényként tenni a hazájáért. „Ez a kérdés azért nehéz, mert szekuláris államban élünk, ezért megvannak a határok, amelyeken belül képviselhetjük a hitünket és meggyőződésünket. Arra kell figyelni, hogy a kereszténység ne legyen a politika szolgája, és fordítva sem” – hangsúlyozta a református lelkipásztor.

„A kirekesztés és az elnyomás a határ; amikor az egyház annyira át akarja formálni a társadalmi intézményeket, hogy mindent az Isten nevében cselekszenek, amikor szent háborúk dúlnak, amikor az iskolák, a családok kizárólag vallási alapon működhetnek, azt társadalomtudományi szempontból fundamentalizmusnak nevezik” – fejtette ki Laborczi Dóra. Hozzátette: amikor az állam erőszakolja rá magát az egyházra a politikai haszonszerzés, szavazatmaxi-

malizálás érdekében, akkor az torz helyzetet eredményez az egyház számára. Az elnyomás és a haszonélvezet között félúton olcsó teológiák jelennek meg, amiknek a hiteles üzenet látja kárát. Ahogyan Boyd fogalmaz ezzel összefüggésben, „a keresztény nemzet mítosza azért veszélyes, mert emiatt sokan Jézusról az államra asszociálnak, így a krisztusi örömhírt sokan már csak amerikai hírnek, kapitalista, imperialista, kizsákmányoló, melegellenes vagy republikánus hírnek tartják, és jogosan vagy sem, de hallani sem akarnak róla”.

Létezik-e, s ha igen, akkor hogyan van jelen a hivatkozási alapként gyakran hangoztatott keresztény Európa, illetve keresztény Magyarország? – tette fel a kérdést Kovács Viktor. Az erre elsőként válaszoló Nagy Gergely elmondta, egy nemzet vallhatja magáról, hogy keresztény, úgy árnyalva, hogy „bár szekuláris államban élünk, de keresztény alapokon állunk, és ennek megfelelően próbáljuk meg a keresztény etikához mérten élni az életünket, berendezni az államunkat, hűen a történelmi gyökereinkhez. Azonban sokszor sajnos összekeverjük a politikai kereszténységet azzal, amit mi, keresztények kereszténységnek hívunk. A politikai kereszténység nem azt takarja, hogy minden egyes tagja keresztény életvitelt folytat, hanem azt, hogy adott szinten keresztény alapokra próbál meg bizonyos kérdéseket helyezni.” Szerinte abban a formában, ahogyan az Egyesült Államokban egyes felekezetek igyekez-

nek ezt megvalósítani, amiről a könyv is szól, úgy nem létezik, és soha nem is fog létezni keresztény nemzet.

Laborczi Dóra úgy látta, egy nemzet, egy közösség attól lesz keresztény, amilyen minőségben és mennyiségben jelen vannak a keresztények. Mint fogalmazott, Magyarországot nézve ez azért is mítosz, mert a templomba járó, vallásgyakorló hívek kisebbségben vannak, ráadásul folyamatosan egyre kevesebben is. „Az egyházi valóság annyira távol van ezektől a mitikus elemekkel tarkított, politikailag gerjesztett narratíváktól, ami paradox helyzetet eredményez” – hívta fel a figyelmet az újságíró, teológus.

Ebben az országban született, ezt az országot szereti, ezt a nyelvet beszéli, itt érzi jól magát, tehát itt van a hazája, amelyet szeret, és ennek a nemzetnek éppen ezért a tagja – mondta Fabiny Tibor. Hozzátette: „Viszont ennek a nemzetnek olyan tagjai is vannak, akik nem ugyanolyan keresztények, mint amilyen én vagyok, és én őket is szeretem. Nem azért szeretem őket, mert keresztény vagyok, és nem azért vagyok keresztény, mert ők is, meg én is magyarok vagyunk. Az igaz keresztény hit nem hozza össze azt, hogy Isten, haza, család, amelyben ez a három dolog egyé válik, mert ez egy nagyon leegyszerűsített, vitatható séma. Én egyszerre szeretnék jó keresztény lenni és magyar hazafi lenni, itthon a nemzetemért felelősen tevékenykedni, de a kettőt nem összemossa.”

■ BALCZÓ MÁTYÁS

Az Írás összeköt

Zsidók és keresztények együtt, szeretetben, egységben

A szentírási közös úton – Szeretet, egység, nemzeti összetartozás címmel szervezett konferenciát – keresztény felekezetek és zsidó közösségek képviselőinek jelenlétében – a Magyarhoni Zsidó Imaegylet és a Barankovics Izraelita Műhely március 22-én Kecskeméten. Az alkalom során egy hasonló című nyilatkozatot is kiadtak. Ezt evangélikus részről Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke látta el kézjeggyével. Az egyházvezető előadással is szolgált, csakúgy, mint Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítka.

A megnyitót a helyi zsidó hitközség imatermében tartották, mások mellett politikusok részvételével: Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere videóüzenetben, Szalay-Bobrovniczky Vince civil és társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Salacz László országgyűlési képviselő és Szeberényi Gyula Tamás, Kecskemét megyei jogú város alpolgármestere személyesen üdvözölte az egybegyűlteket. Rajtuk kívül Feldmájer Péter, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Középmagyarországi Területi Csoportjának elnöke mondott még köszöntőbeszédet.

Az előadásokkal már a református kollégium dísztermében folytatódott a program. Az egyházak magas rangú képviselői – így a már említettek mellett Balog Zoltán püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke, Kiss-Rigó László szeged-csanádi katolikus püspök, Mészáros Kálmán, a Magyarországi Baptista Egyház korábbi elnöke és Róna Tamás főrabbi, a konferenciát szervező Magyarhoni Zsidó Imaegylet elnöke –, valamint Weisz Péter, a Barankovics István Izraelita Műhely elnöke és Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke szólalt fel.

Közös teherhordozásra, egymás felé forduló, egymást hordozó szeretetre van szükség – emelte ki előadásában Pál apostol (Gal 6,2) nyomán Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. Hozzátette: fontos, hogy ez ne kényszerűség legyen, hanem belülről fakadó önkéntes, szeretetteljes vállalást jelentsen. A másik segítségét, a közösség építését az ember legnagyobb kiváltságának és méltóságának nevezte, amely meggazdagítja az életet.

Az első századok mártírjainak történeteit olvasva megremeghet a szívünk, hogy máglyára hurcolták a keresztényeket, ha Bibliát találtak náluk – idézte fel előadásában Fischl Vilmos evangélikus lelkész. Vajon nekünk is olyan drága ol-

kal, mert a nemzet is Isten tulajdona, teremtménye.

Róna Tamás főrabbi az előadásában előbb az igaz emberek archetípusairól – a bölcs tanítványokról, az igazakról és a jámborokról – beszélt, majd az alkalom fő szervezőjeként arra hívta fel a figyelmet, hogy a kegyetlen pusztítás ellen közös fellépésre, bátor kiállásra, hitünk megvalósására van szükség, és ehhez az Örökkévalóból és egymásból meríthetünk erőt. Hangsúlyozta azt is, hogy a neológ zsidóság a magyar nemzet részének tekinti önmagát, és keresi, hogyan tudja szolgálni a nemzet javát.

FOTÓ: ZSINA.HU

vasmányunk, napi lelki táplálékunk-e a Szentírás, mint volt nekik? – tette fel egyúttal a kérdést a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítkára. Közös feladatunkról szólva később így fogalmazott: Isten országát kell megvalósítanunk, és akkor nem kell félnünk az ördögtől, az életünkben mindent összevissza dobálni akaró sátántól sem.

Balog Zoltán református püspök arról szólt, hogy „mindenki ahhoz tartozik, akinek a képe van rajta”. Isten a saját képására teremtett bennünket. Ha teljesen az övé, az egyetlen legfőbb királyé vagyunk, akkor a „kiskirályok” nem tudnak befolyásolni minket, és akkor szabad emberekként működhetünk együtt a nemzet jólétén munkálkodók-

A közös nyilatkozatban az aláírók – a magyarországi hívő közösségek tagjaiént közös úton járva – egyebek mellett elítélik a kegyetlenséget és a kirekesztést, hangsúlyozzák az erkölcsi normák határozott megvédésének szükségességét, felhívják a figyelmet a passzív, állásfoglalásmentes magatartás beláthatatlan következményeire. (A nyilatkozat teljes terjedelmében megtalálható a Zsina.hu oldalon. – A szerk.)

A délutáni kerekasztal-beszélgetés résztvevői többek között arról fejtették ki gondolataikat, hogy szerintük milyen módon politizál(hat) az egyház, és az egyén személyes meggyőződése meddig számít magánügynek, mikortól válik közügyvé.

■ – VITÁLIS –

HOSSZÚ TÁVRA TERVEZ AZ EVANGÉLIKUS DIAKÓNIA

Miként hasznosulnak az adományok?

Március végéig közel harmincnégy és fél millió forint támogatás érkezett a Magyarországi Evangélikus Egyházhoz, valamint tízmillió forint az Evangélikus Diakónia nevű, a diakóniai intézmények számára szakmai háttértámogatást nyújtó, illetve a menekültek között végzett és integrációs szolgálatot is ellátó intézményhez. Az adományok felhasználásáról Kelemen Anna Gyöngyöt, egyházunk országos irodája diakóniai osztályának vezetőjét kérdeztük.

– Hogyan használták fel eddig az anyagi és tárgyi felajánlásokat?

– A beérkezett támogatások egy része célirányosan, konkrét feladatok, például szálláshelyek finanszírozására fordítható. A szabadon felhasználható támogatásokból az ukrán határ közelében a nyíregyházi evangélikus szeretetszolgálatok és egyéb intézmények összefogásában működő munkát segítjük a konkrét, helyben felmerülő igények alapján. Ez lehet élelmiszer-vásárlás vagy higiéniai és babaápolási termékek, illetve más fogyóeszközök folyamatos utánpótlása a mindennapos ellátáshoz. Előfordul, hogy egyéb tárgyi eszközökre is szükség van, például melegítőpárnákat kellett beszerezni kisbabáknak. A másik fontos terület az itt dolgozó szakemberek támogatása, a munkabéruk biztosítása. Eddig Budapesten két félállású munkatárs dolgozott a menekült-ellátásban, az ő munkaidejüket is szeretnénk megnövelni, mert most extrém teher van rajtuk. Emellett Nyíregyházán is szükség volt például tolmács és fuvarozó megbízására. Szállítás és meleg étkeztetés biztosítására az elmúlt hetekben viszonylag keveset kellett még költenünk, mert sok ilyen jellegű felajánlás érkezett: magánszemélyek, valamint az oktatási és diakóniai intézmények is szabad kapacitásaik függvényében nyújtanak átmeneti szállást. Költségigényes a gyógyszerek beszerzése is. Folyamatosan figyeljük a helyi és az országos keretet, hogy megfelelően tudjuk beosztani az országos egyházhoz érkezett támogatásokat, hiszen nem rövid távú feladatra kell berendezkednünk.

– Várhatóan mik lesznek a legfontosabb feladatok középtávon, a következő két-három hónapban? Hogyan készülnek ezekre?

– Teljesen tudatos, hogy nem kezdtünk azonnal ész nélkül költeni. Ennek az az oka, hogy a tárgyi adományokból eddig nagyon sok igényt ki tudtunk elégíteni, így lehetőségünk nyílik arra, hogy a pénzbeli adományok felhasználását hosszú távra, észszerűen tervezzük meg. Sok figyelmet és időt is fordítottunk arra, hogy minden tárgyi felajánlás valóban ott hasznosuljon, ahol tényleg szükség van rá, mert ez is a mi felelőségünk. A következő két-három hónapban azt próbáljuk felmérni, milyen feladatok várnak ránk hosszú távon. Itt sok minden függ a há-

FOTÓ: EVANGÉLIKUS NEVELÉS

borús helyzet alakulásától, valamint attól, hogy végül hányan szeretnének hosszabb távon itt maradni a Magyarországra érkezők közül. Addig is azokat az intézményeket, gyülekezeteket szeretnénk folyamatosan támogatni, amelyek nagy szerepet vállalnak a menekültek ellátásában. Ott, ahol több hónapon át élnek menekültek, szükség van az étkeztetés, a szállás és a rezsi támogatására, középtávon erre is lehetőséget nyújt a befolyt adományok rugalmas kezelése.

– Az adakozás mértéke mostanra lecsökkent, és a segítők is fáradnak már. Hogyan készülnek hosszabb távon, a következő négy-hat hónapra, esetleg tovább?

– Hosszabb távon valóban figyelniük kell arra, hogy az adományozási kedv csökkenése ellenére is tudjuk biztosítani a működésünket, mert nekünk akkor is feladatunk lesz, amikor már nem érkeznek adományok, vagy „lecseng a krízis”. Abban biztosak vagyunk, hogy lesz Magyarországon, valószínűleg Budapesten egy nagyobb csoport, ők hosszú távon támogatásra szorulnak. Az elmúlt években szinte kizárólag külföldi projektfinanszírozásból, folyamatos forráskereséssel, csak nagyjából egy évre előre látva tudtuk működtetni a menekültszolgálatot, az évi három-négyszáz ember támogatását, ellátását. Szeretnénk növelni a kapacitásainkat ezen a területen, főleg szakemberek foglalkoztatásával és a menekültek számára például étkezési jegy vagy lakhatási támogatás nyújtásával. Fel kell mérnünk, mi az, amit más segélyszervezetek nem csinálnak, és érdemes nekünk hozzáfognunk, mert megoldatlan probléma. Néhány területen biztosan szükség lesz az Evangélikus Diakónia és a menekültügyi ellátás munkájára.

Evangélikus Információs Szolgálat

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTO: PIXABAY.COM

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Viktória

Győri püspöki székházunknak van egy csodálatos újszülött lakója, Viktória. Házmasterünknek, az Ukrainából származó Ignác Natáliának és férjének, Zoltánnak született meg – éppen e cikk írásának napján – a régóta várt első gyermeke. Mai írásomban e gyermek születésén keresztül osztom meg gondolataimat a szomszédunkban dülő háborúval kapcsolatban.

Viktória szülei nyolc éve, a 2014-es első orosz–ukrán háború idején éppen amiatt költöztek át Magyarországra, hogy biztonságban kezdjenek új életet egy számukra teljesen új környezetben. Zolinak könnyebb volt, mert kárpátaljai magyarként otthonról hozta a magyar nyelv ismeretét, Natinak viszont ennek híján jóval nehezebben ment az új környezetben az újrakezdés-beilleszkedés. Bár több nyelvet is jól értő és beszélő, tanári diplomával rendelkező értelmiségiként érkezett, a magyar nyelv nélkül csak betanított munkásként, szalag mellett tudott elhelyezkedni. A munkával nem volt gondja, a közeg viszont érzelmileg egyre jobban megviselte. Folyamatos stresszben élt, aminek meghatározó szerepe lehetett abban, hogy hosszú évekig nem érkezett meg a várva várt gyermekáldás.

Natival Eszter lányomon keresztül ismerkedtünk meg, aki éppen a magyar nyelv csiszolásában segített neki, és akitől hallottuk azt is, hogy nagyon szívesen váltana munkahelyet. Érdekelte a hivatalunkban éppen üresedésben lévő házmasteri állás, amelyre fel is vettük. Májusban lesz három éve annak, hogy hozzánk kerültek férjével együtt. Utólag ez többszörösen is jó döntésnek bizonyult. Igazi jó gondnokai lettek a székházunknak, amelyben szép rendet tartanak, és – ami egyáltalán nem mellékes – segítőkész, kedves emberek, akikkel jó nap mint nap találkozni és beszélgetni.

Úgy bő másfél évvel ezelőtt együtt örültünk velük, amikor sokévi várakozás után Nati várandós lett. Aztán együtt sírtunk, amikor ez a régóta várt kis magzat elment. Istennek hála, néhány hónappal ezt követően újra megfogant egy kicsi élet. Az előzmények ismeretében ez a kilenc hónap reménnyel és félelemmel átítatott izgalommal telt, hogy minden jól alakuljon.

A modern orvosi eszközök segítségével ma sokkal többet lehet megfigyelni és tudni egy anyaméhben formálódó életéről, mint korábban bármikor, ami egyszerre lehet megnyugtató vagy esetleg éppen aggodalmat ébresztő. Az egyik ultrahangos vizsgálatnál a kicsi magzat fejében

valamilyen foltot látott az orvos. Nem lehetett tudni, hogy mi az. A későbbi vizsgálatig tartó időt természetesen átjárta az aggodalom, együttérzéssel igyekeztünk bátorítani és erősíteni egymást, hogy minden jóra fordulhat. Óriási megkönnyebbülést jelentett, amikor a következő vizsgálatra már nyoma sem maradt mindennek.

A kilencedik hónapban már össze volt készítve a szülészetre készülő kismama táskája, és egyben készen volt a terv is, hogy az Ukrainában élő és szintén nagy várományában lévő nagyszülők eljönnek leendő kis unokájuk fogadására. Éppen február 24-én, amikor a világ nagy megdöbbenésére Oroszország megtámadta Ukrainát. A négy nagyszülővel együtt útra kelt Győr felé Nati testvérbátyjának felesége is, nagyobb gyermekének kezét fogva, a kisebbet babakocsiban tolván, a harmadikat pedig a szíve alatt hordozva. Zoli ment eléjük a határra.

Sajnos nem ment minden rendben. Nati sírva mesélte, hogy Zoli édesapját nem engedték át. Azon a napon, mire a határra értek, kiadtak egy rendeletet, hogy a tizennyolc és hatvan év közötti férfiak nem hagyhatják el Ukrainát. Mivel Zoli édesapja még nem töltötte be a hatvanadik életévét, ez a korlátozás érintette őt. Felesége ekkor úgy döntött, hogy ez esetben ő is otthon marad a férjével.

Az orosz–ukrán háború borzalmaival, a vele járó szenvedést és kiszolgáltatottságot személy szerint én a közvetlen munkatársam és családja szemüvegén, sorsán keresztül is látom. Ebben a drámai történelmi és családi helyzetben Viktória érkezése maga a megtestesült remény. A háború politikai vagy katonai kimenetelét nem ismerjük, de hogy milyen sok erőt ad egy csöppnyi élet a barbár pusztítás idején, azt közelről látom és átélem.

Az élet Ura úgy alkotott meg bennünket, hogy az értelmetlen rombolást látva felerősödik bennünk az életösztön. Azt pedig különösen jó látni, hogy ilyenkor nemcsak az önző életösztön lobban fel, amely még inkább magára koncentrál, hanem a szolidaritás érzése és az empátia is. Jó látni a menekültek felé megnyilvánuló együttérzést, a segítség sokféle jelét, a másik emberért hozott áldozatkészséget és a béke helyreállításáért folyó igyekezetet.

Viktória neve győzelmet jelent. Miközben áldást kívánok ennek a kicsi lánynak az életére és családjára, az az imádságom, hogy az élet Ura, aki húsvétkor feltámadásával legyőzte a halált, segítse győzelemre az életet a pusztítás erőivel szemben. ■

Mélyszántástól Jézus asztaláig

Az íróasztalnál: Szabó András esperes

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttér munka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak veszik őket körül. Szabó Andrást, a Vanyarci Evangélikus Egyházközség lelkészét, a Nógrádi Egyházmegye esperesét az íróasztalánál kérdeztük istentiszteletre készülésének műhelytitkairól.

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Kézzel írt prédikációk. „Ezért mi is szüntelenül hálát adunk Istennek, hogy amikor hallgattatok Isten általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédéeként...” (1Thessz 2,13) Pál apostolt idézve a lelkész elmondja: „Ez lefekteti az igehirdetés alapját. A prédikáció nem emberi beszéd, hanem Isten igéje. Éppen ezért hatalmas a felelősség! A felkészülés arról szól, hogy az ige üzenetének úgy kell kikristályosodnia bennünk, hogy az a hallgatókhoz is eljusson. Emberi beszéd, mert emberek szólják, de tartalmát tekintve ennél több, Istenről szóló beszéd. Ezért nem szabad hevenyészve a szövekre menni.”

Szabó András azt is elmondja, hogy a hét elején szokta elkezdni a felkészülést, de a prédikáció véglegesítése mindig vasárnap történik meg. A bő vázlatot kézzel írja le, ebből tartja igehirdetéseit.

Szentírás-magyarzatok. „Exegézis nélkül nincsen jó prédikáció! Ez a mélyszántás. Ha ez nincs meg, akkor könnyen a felszínen maradunk, és végül saját közhelyeinket, sablonjainkat mondjuk el.” Az esperes nemcsak a kommentárokból való elmélyedésről szól, hanem azt is hangsúlyozza, hogy büszkéek lehetünk evangélikus szerzők kommentárjaira. Példaként Karner Károlynak a *János evangéliumához* írt művét emeli ki: „Ez olyan alapos és mély tudást, lelki hozzáállást sugall, aminek nincs párja. Még temetésre készülve is előveszem az exegézist.”

Újság. „Rendszeres olvasója vagyok nemcsak az egyházi és a világi országos médianak, de a *Nógrád Megyei Hírlapnak* is. Utóbbi azért tartom fontosnak, mert így, valamint a Facebook által naprakész tudok lenni a megyét, az itt élő

lakosságot foglalkoztató kérdésekről.” Bár nem biztos, hogy az így szerzett információkat az esperes beleépíti a prédikációba, az igehirdetés írása közben azonban figyelembe veszi az aktuális híreket: „Mindig az ige határozza meg a prédikációt. Nem erőltetem bele a híreket, de próbálok azokat a megfelelő helyen használni.”

Posztilláskötetek. „Nagyon szeretek prédikációkat olvasni. Joó Sándor református lelképásztor igehirdetéseit gyakran lapozom. Id. Harmati Bélától, szülőfalum, Ósagárd lelkészétől a lelkészavatásomra kaptam az igehirdetéseit, ezeket is szeretem tanulmányozni. Luther Márton művei mindig gyönyörködtetnek. Igehirdetése pedig különösen. Az immáron ötszáz éves prédikációk még ma is időszerűek.”

Az esperestől megtudjuk: volt már olyan, amikor Luther prédikációját olvasta fel igehirdetesként, amit a gyülekezet áhítattal hallgatott.

Szépirodalom és természet. A prédikációira is hatást gyakorló szépirodalmi olvasmányai közül a palóc életet kiválóan bemutató Mikszáth Kálmán műveit, valamint Pilinszky János költészetét emeli ki az esperes. A táj, a környék ismerete, a szépségére való rácsodálkozás is formálja felkészülését. Erre biciklizés és fényképezés közben szokott módja lenni. Nyaranta négy-hét napos felvidéki túrákat is tesz kerékpárral.

Utolsó vacsora-ábrázolás. „Gyülekeztünk egyik tagjától, Kocsis Mihály nyugdíjas katonatisztól kaptuk ajándékba ezt a képet. Erdélyi népi fafaragók alkotása – tudjuk meg az íróasztal fölött látható fafaragásról. – Ez a kép azt jelenti számomra, hogy az igehirdetésre készülés közben is Jézus asztalánál lehetek.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

Virágvasárnap tavasztánca

Zof 3,14–17

Herceg a fehér lovon. Sok hollywoodi romantikus film és mese dolgozza fel a népszerű témát. Más és más a körítés, más és más a háttértörténet, de a lényeg mit sem változik: van egy kislány, aki gyerekkorában elképzelte a nagy Őt, és aztán másról sem szólnak a gyermek-, illetve kamaszévei, mint hogy vár valakit, a titokzatos szerelmet, aki majd megérkezik azon a bizonyos fehér lovon – vagy egyik mai megfelelőjén, példának okáért egy hófehér Jaguaron –, szerelmet vall, megkéri a kezét, majd boldogan élnek, míg meg nem halnak. Persze minden mesében, minden filmben van még egy-két-sok dramaturgiai csavar, de a vége mindig ugyanaz: happy end, vagyis boldog beteljesülés.

Tudom, hogy nem teljesen pontos a diagnózis, de az kor, melyben Jézus élt, úgy várta a Messiást, mint ahogyan a kislány várja a herceget. Várták, hogy jön majd valaki, aki beteljesíti az álmokat. Ahány ember, annyi álom, és annyi Messiás – talán így lehetne röviden és kissé szarkasztikusan összefoglalni, milyen Messiás-kép is élhetett az emberek fejében Jézus korában.

Sokféle Messiást vártak, csak épp olyat nem, amilyen megérkezett a Názáretiben. Várták, hogy majd bosszút áll; várták, hogy majd társadalmi hatalomra tör; várták, hogy majd egy pompás lovon belovagol Jeruzsálem központjába, és erőszakkal, hangosan átveszi a hatalmat. Nem tudták, mikor jön, de hittek benne, hogy biztosan eljön, és minden álmot, mindenki álmát valórá váltja, mint a herceg a mesékben, leszállva a fehér lóról.

De nem ez történt. A Messiás, akit vártak, akit elképzeltek, akiről álmodoztak, nem jött. Viszont jött valaki, aki nem lovon érkezett, hanem számarháton. Aki nem bosszút állt, hanem ellenségeit is szerette. Aki nem hatalmával, hanem alázatával demonstrálta az Isten országát. Aki nem az erőszak, de a szelídség követe volt. Aki egészen más volt, mint amit vártak. De aki olyan volt, akire és akiért érdemes volt várni, és akiben Isten – Zofóniás szavaival élve – elvette rólunk ítéletét.

Megérkezett a Messiás, és az idei ünnepen is érkezik, de nagyon figyelni kell rá, mert lehet, hogy ma sem az elvárásainknak megfelelően érkezik.

„Járd a tavasz táncát!” A *Jónás és Jézus* című evangélikus rockoratórium zárótétele nagyon szépen rimel a zofóniási igeszakaszra, és rámutat virágvasárnap örömnep jellegére. Az egész gyülekezet ujjong, mert érkezik a Messiás, és az ujjongó tömegben mindenkinek van helye. Mindenki bátran lengetheti a pálmaágakat, mindenki örülhet, mert van minnek örülni, van kinek örülni. Senki nincs kizárva az öröm táncából, a tavasz táncából, az élet táncából, a nyitottság táncából. Érkezik a Messiás,

KEPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ALEXANDER SCHIMMECK / UNSPLASH.COM

és benne megérkezik a közösség egysége, az egyén álma, és benne megérkezik mindaz, amiről szóltak a próféciaik.

Az öröm mindenkié. A Jézusban érkező öröm nem személyválogató, nem kirekesztő, nem zár ki senkit a táncból. Sőt hív mindenkit, bátorít mindenkit, hogy próbálja ki a lépéseket. Mert virágvasárnap örömtánca mindenki tánca. Van hely az ujjongó tömegben. Mindig van hely. Fantasztikus evangélium ez.

Boldogan örül neked az Isten – írja Zofóniás. Ezzel a mondattal a próféta rámutat, hogy maga Isten is képes az örömről. Gondoljunk csak bele, hogy milyen nagy dolog: Isten örül. Annyi mindent hallottunk már róla, annyiféle választ hallottunk már a „mit csinál az Isten?” kérdésre, de hogy örülne, azt olyan ritkán. Pedig Isten olyan Úr, aki „*ujjongva örül neked*”. Nem fél örülni, gondoljunk csak Jézusnak a tékozló fiúról mondott példázatára, ahol egyértelműen látható: az Isten mer örülni. Nem rejti véka alá, hogy örül az embernek, átöleli őt, és az elegáns ítélkezés helyett szelíden és csendesesen megbocsát.

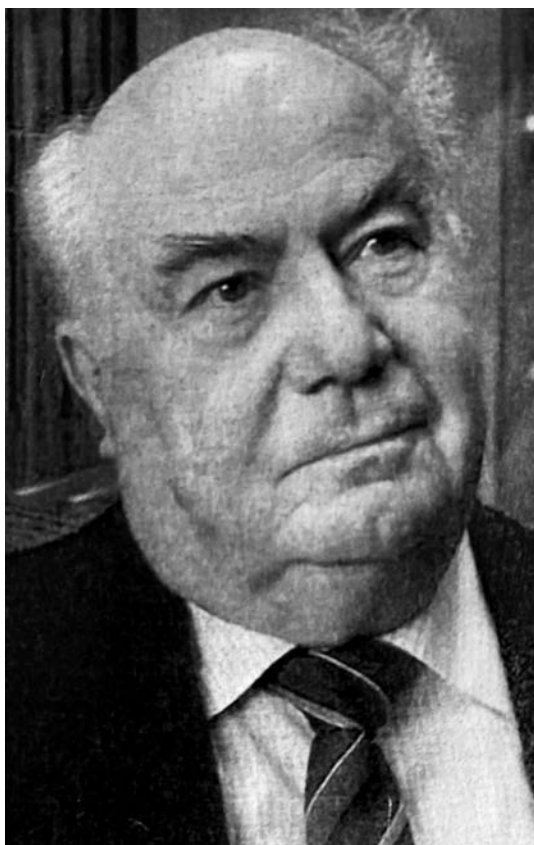
Örül az Isten. Nemcsak úgy általában örül, hanem „*örül neked*”. Konkrétan neked. Merjük őt választani! A virágvasárnapi nyitányon is. Őt, aki ott ül a számaron, és nem áll meg. A vég-sőkig elmegy. Értünk. Folytatja. Értünk. A nagyhét nagy műve ez. Aki érti a művet, beáll az ujjongó tömegbe, és örül az Érkezőnek. Aki örül, az örömeiben eljárja az élet táncát, az öröm táncát, a tavasz táncát, a nyitottság táncát. A zene meg csak szól, és csak szól, míg el nem érkezik a záróakkord: a feltámadás csodálatos harmóniája.

■ GÁNC S TAMÁS

Négy muzsikus példakép

Hálaadással emlékezzünk a szent zenéért tevékenykedőkre

Sűrűn érkeztek mostanában hozzám a gyászjelentések, köztük négy nagyszerű muzsikusé is, akik az evangélikus zeneéletet gazdagították. Pröhle Henrik fuvolaművész, egyetemi tanár, Bencze István zongoraművész, karnagy és kántor, Bálint József karnagy és zenetanár és Trajtler Gábor lelkész, orgonaművész és egyházzenesz halálhíre egyesével is elgondolkodásra készítetett volna, de így – hogy egyetlen hónap alatt történt mindez – meg kell állanom: emlékezni rájuk és hálát adnom értük.

Pröhle Henrik

Finta Gergő barátom [az Evangélikus Hit tudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője – a szerk.] csak ennyit írt nekem a gyászjelentések hatására: „Alaposan megerősödött a mennyei kar.” S valóban ez a hitünk: nem tudjuk, mi féle létformában, hogyan vannak együtt az elhunyt, megváltott emberek, de arról többféleképpen is biztosít a Szentírás, hogy akik Isten közelében vannak, azok az örökkévalóságban énekkarrá válnak.

Emberi szóval csak így tudjuk kifejezni azt a dicsőítő, együttműködő, szeretetben egymásra figyelő közösséget,

amely vár reánk: kórust alkotunk majd ott, olyan közösséget, amelyben mindkinek a hangja egyenként fontos, s mégis harmóniában összezúgva a teljes kórus éneke egyetlen közös célért hangzik. Hisszük, reméljük, előrement zenészeink otthon érzik magukat ebben az együttesben.

S azt is olvashatjuk: „...Isten országa közöttetek van!” (Lk 17,21) Én úgy láttam, Pröhle Henrik, Bencze István, Bálint József és Trajtler Gábor már földi életükben is átérték ezt az Isten-közelséget. Átélték hivatásukat gyakorolva, és átérték személyiségükben is, nyitottságukkal, szolgálatkészségükkel és a mások felé való odafordulással.

AZ EGYHÁZZENE MEGBECSÜLÉSE

Pröhle Henrik nem tevékenykedett sehol egyházzeneszként, mégis jelen volt az evangélikus zenei életben. Énekelt Sulyok Imre kelenföldi énekkarában, fuvolázott a nagyobb művekben, feleségével, Bányai Zsuzsával is ott ismerkedtek meg. Játszott a Lutherániában is Weltler Jenő bácsi keze alatt, s örömmel segített nekem is, ha komolyabb fuvolaszólam volt egy-egy kantatában. Pedig esténként az Operában játszott, a Zeneakadémián az ország legjobb fuvolásait tanította, de a gyülekezeti zeneélet ugyanígy fontos volt számára. Ő volt az első, aki dicsőően szóvá tette, ha változatosan kísértem az istentisztelet énekeit, s ő volt az, aki a presbitériumban is hangsúlyozta az egyházzene megbecsülését.

Idősebb korában aztán minden fontos zenei eseményen jelen voltak feleségével: kantáta- és passió-előadásokon, ének- és zenekari koncertjeinken. És lelkesedett: anyai dicséretet egyik hall-

gatónktól sem kaptunk, mint őtől. Még a gyengébb előadásokban is megtalálta azt, amit megdicsérhetett, s ha eleven, jó zenét hallott, minden résztvevőről szuperlatívuszokban nyilatkozott. Ugyan ki veszi át tőle ezt a szerepet, a lelkesítés, a zenei munka elismerésének szerepét?

Bencze István keresztapám egyszerűbb pódiumokon zenélt, de igényessége őt is folyamatos készülésre kötelezte. Zongoristaként, énektanárként, karnagyként és kántorként egyaránt vallotta: rajtunk, muzsikusokon múlik, milyen értékrendet adunk át a reánk bízottaknak. Ha valaki, ő elmondhatta, hogy nemzedékek nevelője volt: közel száz évig élt. Még nyolcvanéves korában is tanított éneket egy egyszerű általános iskolában, s hetvenkilenc (!) éven át volt a pesterzsébeti gyülekezet kántora.

Ifjabb korában több énekkart vezetett, a tornászválogatott zongoristája volt, s eközben komoly kantátabemutatókat szervezett gyülekezetében. Ké-

Bálint József

sőbb a panelépítési roham szétszórta az erzsébetieket, ő mégis megmaradt tisztességében, fönntartotta az istentiszteleti élet folyamatosságát; ha arra volt szükség, harangozott, vagy a templom felújítását szervezte, majd a felügyelői posztot is elvállalta egy időre. A gyülekezet újjáépülésekor szelíden elviselte a gitáros dicsőítések hullámain, és szolgálatával, jelenlétével közben mégis életben tudta tartani az evangélikusság saját énekeit, a korálokat.

Van-e még közöttünk hasonló „rendíthetetlen ólomkatona”, aki mindenfajta hullámverés közepette tisztán tudja tartani a szent zene evangéliumát?

EVANGÉLIUMHIRDETÉS ZENÉVEL

Bálint Jóskát – hiszen mindenki így szólította – ilyen embernek ismertem meg. Nála a tanuló zenemű mellett mindig megszólalt a verbális evangélium is. Kamaskorom főtí kántorképzőin ha megjelent, összesúgtunk a kappantenorok között: „Nem is olyan unalmas ez a kóruséneklés!” Mert pontosan tudta, hogy az alkalmi énekkar milyen nehézségű művel tud megbirkózni, és kis csapatunkból kihozta mindazt, ami kihozható: lelkesítéssel, magyarázattal, gyakoroltatással. Máskor sportcsarnoknyi embertömeget énekeltetett meg úgy, hogy az egész gyülekezet egyetlen hatalmas kórusává alakult a keze alatt.

Ő is sokoldalú muzsikusként volt: klarinétművész, karnagy, zenetanár és iskolai igazgató. Mikor Nyíregyházáról Budapest közelébe került, természetesen vette, hogy bekapcsolódik a péceli és a nagytarcsai gyülekezetbe, sőt mindkét helyen gyülekezeti énekkart szervezett és vezetett. Ahogy mondani szokták: magasra tette a léceket; szeretettel és szakértelemmel elérte, hogy a Jubilate énekkar országsszerte ismertté váljék.

Munkáját leánya, Ági folytatja. Hadd reméljük, hogy mindig lesznek közöttünk olyan önfeláldozó, önmagukat az ügyért elégető testvérek, akik tanúskodnak Isten nagyságáról és a zenén keresztül áradó örömszerző erejéről!

ÁTADVA A LENDÜLETET

Trajtler Gábor volt négyük közül az, aki kenyérkereső hivatásaként is egyházzene-sz lehetett; már az is példaértékű, ahogyan ő megtervezte magának a szükséges képzést abban a korban, amikor már

FOTÓK A CSALÁDOK ARCHÍVUMÁRÓL

Trajtler Gábor és Bencze István

nem lehetett a Zeneakadémián egyházzene-sz tanulni. Elvégezte a teológiát, mert lelkesi elhívást is kapott, s csak később végzett orgonaművészként is. S önnön képzése később sem ért véget, foglalkozott liturgiával, himnológiával és más határtudományokkal, de talán a legkedvesebb az orgonaeépítészet volt számára. Önfeledten tudott beszélni menzúrákról, rezonáló sípfalokról, repetáló mixtúrákról és a csúsztatás utolérhetlenségéről egyaránt.

Kezében tartotta a kántorképző oktatói munkáját, a teológusok zenei képzését, szolgált rádióműsorok zenei rendezőjeként, szervezte világtalálkozók zenei programját, szerkesztett énekeskönyvet, orgonakoncerteket adott, konferenciákon adott elő, és alázattal kísérte a Lutherániát. Elképzelni is nehéz, miként fért mindez – s még sok más – az életébe. Motor – talán nem bántó, ha ezt írom –: motor volt ő, amely a szekularizálódó szocializmus idején országos szinten mozgatta az egyházzenei életet. Erejét, lendületét evangéliumi megragadottságából kapta, s erejét, lendületét át is adta szolgatársainak, gyülekezeti kánto-

roknak, karvezetőknek, lelkeseknek és orgonaeépítőknek.

Egységes egészként látta a zenei szolgálatot, s ami tőle tellett, mindenben helytállott hittel, küldetés tudattal.

Négy muzsikusként. Mennyire különböző életpálya jutott nekik! Más-más területen tevékenykedtek a szent zenének, de közben mindnyájan ugyanarra a Krisztusra mutattak rá életükkel, művészetükkel. Próbáltam lefesteni azt, miként láttam őket külön-külön, s miben látom azonosságukat. Miért tekinthetem őket példaképnek, miért nézhet föl egyházunk egésze reájuk, mint akik belevontak minket abba a szent zsongásba, az egyházi zenébe, amit néha így írunk le: „bőröm is bizseregni kezdett tőle”; „könnyeim sem tudtam visszatartani”; „terheimtől felszabadultam”; vagy akár így is: „megértettem, miért is élek e földön”.

■ BENCE GÁBOR

A szerző az Evangélikus Kántorképző Intézet igazgatója

Az egyháznak a TikTokon a helye?

Evangélikus lelkészek arról, hogy lesznek-e még fiatalok az egyházban

A fiatalok megszólítása nehéz, főleg egy olyan több száz éve működő intézmény számára, mint amilyen az egyház is. Lehetséges-e egyáltalán? Hol kellene kezdeni, TikTokon, Instagramon, Facebookon? Lénárt Viktor és Joób Máté evangélikus lelkészeket, a közösségi médiában elérhető „Isten Országá” kezdeményezés alapítóit kérdeztük.

– A korábbi népszámlálási adatok alapján a Magyarországi Evangélikus Egyház az egyik leginkább elöregedő egyház. Mi lehet ennek az oka?

Lénárt Viktor: A trend már korábban is látszott. Csináltunk egy felmérést 2000-ben, amelynek a lényegi következtetése az volt, hogy a legtöbb fiatal, aki konfirmált, eltűnt az egyházból. Az ő megtartásuk valóban nagy kihívás. Másrészről az evangélikusság kisebb populáció, amely ráadásul szétszórtan helyezkedik el, így kevésbé „gravitál”, sokkal nehezebb feladata van.

Joób Máté: Szerintem kérdés lehet, hogy ez mennyire pillanatnyi állapot vagy inkább hosszú távú tendencia. Tapasz-

talataim szerint a fiatalokban ugyanúgy megvan az éhség, hogy kapcsolódjanak önmagukhoz, egymáshoz és a Végső Valósághoz, akit mi Szentháromságként imádunk. A sorrend lehet eltérő, de egymástól el nem választható. Nem hiszem, hogy Isten ne keresné ma is a fiatalokat, hiszen azt akarja, hogy mindenki kapcsolatba kerüljön vele. Ezt szoktuk üdvösségnek is nevezni. A nagy kihívás inkább az, hogy mi el tudjuk-e érni őket, tudunk-e hozzájuk kapcsolódni.

– Milyen különbségek fedezhetők fel a fiatalabb és idősebb hívek elvárásai között az egyház irányában?

J. M.: Az istentiszteleteken többnyire csak egyirányú a kommunikáció, ettől a

fiatalok már teljesen elidegenedtek. A közösségi média ezzel ellentétben olyan közeget, ahol nagyon erősek a visszajelzések, a kölcsönös kommunikáció. Ez az interaktivitás pedig egyáltalán nem idegen Isten világától. Amikor Isten először megszólítja az embert a teremtéstörténetben, azt kérdezi: „Hol vagy?” [1Móz 3,9] Ez a párbeszédre való hívás is kifejezheti, hogy a kommunikációnak mennyire fontos része kellene legyen a kölcsönösség. Ez az, ami mintha háttérbe szorult volna az évszázadok alatt egyházi szinten. Ez az, amire a fiatalok vágynak, és nekünk újra meg kell tanulnunk alkalmazni. Ez persze más területekre is érvényes. Egyetemi oktatóként is tapasztalom, hogy a frontális oktatás már csak rendhagyó esetekben működik. Ha nem alakul ki párbeszéd a hallgatók és köztem vagy az előadás tartalma és a hallgatók között, akkor azonnal előkerülnek a mobilok, laptopok.

L. V.: Abban egyetértünk, hogy a fiatalok párbeszédre vágynak, de szerintem ugyanennyire fontos az iránymutatás is. Ebben a gyorsan változó világban, átmenetiségben könnyű elveszni, ezért fontosak lehetnek a hiteles példaképek. A hitelesség nem egyenlő a tökéletességgel, inkább őszinte törekvésből fakad. Komoly kihívás a papság számára, ugyanakkor az idősebb egyháztagek is ugyanennyire képviselhetik a fiatalok szemében hiteles életpéldát.

– Hogyan lehet hatékonyan elérni és megszólítani a fiatalokat?

J. M.: Egy kedves barátunk sokszor feltette nekünk a kérdést az igehirdetések kapcsán: „De hát hol vagytok ti benne?” Figyelünk arra, hogy személyes példák, történetekkel, élményekkel adjuk át Isten igéjét, mert akkor sokkal fogyaszthatóbb, maradandóbb lesz. Ez nem önmotogató kell legyen, hanem az ige üzenetének személyes átadása.

FOTÓK: KÖTŐSZÓ.BLOG.HU

L. V.: Az is izgalmas kérdés, hogy miként használjuk ki az online lehetőségeket, milyen tartalmakkal tudjuk megszólítani a fiatalokat, akik jellemzően ezeken a csatornákon mozognak. Persze egy videó nem ugyanolyan, mint a személyes istentisztelet, és a nézettségi adatokon sem látjuk pontosan, hogy kik nézték meg ténylegesen. Ezzel kapcsolatban természetesen sok kérdés felmerülhet. „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” – mondja Jézus [Mt 18,20], de vajon igaz ez az online térre is? Összességében az online világ nyilván nem válthatja ki a személyes jelenlétet.

– A népszerű közösségimédia-felületek egyfajta missziós lehetőséget is kínálnak. Feladata az egyháznak például a fiatalok által is kedvelt TikTokon megjelenni?

L. V.: Abszolút feladata lenne. Azonban – magamat is beleértve – van még hova fejlődni. Tudatos, fókuszált tanulást igényelne megtanulni az eszközhasználatot, formákat. Ugyanúgy, mint például egy bibliaelemzési technikát, ezeket a csatornákat is meg kéne tanulnunk tudatosan alkalmazni. A TikTok használatán mi magunk is gondoltunk, de akkor még nem gondoltuk, hogy ilyen sikeres lesz.

J. M.: Ha megnézzük a Bibliát, érdekes párhuzam lehet, hogy maga Pál apostol is levelezett a gyülekezettel, amikor nem tudtak személyesen találkozni. Manapság mi is keressük a csatornákat, hogy tudjunk kapcsolódni egymáshoz.

Vannak azonban olyan személyes jelenlétet igénylő alkalmak, amelyeket nem lehet online kivitelezni, ilyen az úrvacsorai közösség. Meg kell találni az egyensúlyt. Fontos, hogy elérjük a fiatalokat azokon a csatornákon, ahol a legtöbb idejüket töltik, de fontosabb, hogy utána igény legyen bennük arra, hogy személyesen is kapcsolódjanak.

– Mennyire képes a Magyarországi Evangélikus Egyház reagálni a fiatalabb generáció igényeire? Cél ez egyáltalán?

J. M.: Szerintem sokakban megvan a vágy. A gyerekeket elég jól elérjük a kötelező hittanórákkal, templomba viszont sok esetben az idősebbek járnak. A fiatal felnőttek korosztályára mintha nem jutna már annyi idő és energia. Talán a kapcsolódás képessége sincs annyira meg ezzel a korosztállyal. De én nagyon sok jó erőfeszítést látok, legyen szó jegyesoktatásról, fiatal házások köréről vagy ifjúsági körökről. Az egész egyház működésére gondolva azonban a legtöbb teendő valószínűleg ezzel a korosztállyal van.

L. V.: Az egyháznak fel kellene ismernie és támogatnia kellene a hívek önszerveződését. Ehelyett sokszor inkább épületeket emeltünk, templomtetőket újjítottunk fel olyan helyeken, ahol alig van gyülekezet. Szerintem a fiatalok kapcsán hiányzik a komoly szakmai elemzés, kutatás, a kérdések, jelenségek mélyebb megértése is. A megoldás azonban nem a stratégiából, hanem elsősorban az imádságból indul. Hatalmas ereje lenne, ha összegyűlnénk, és akár egy-egy fél napon

keresztül imádkoznánk a fiatalokért. Az egyház szerveződésének kiindulópontja az istenkapcsolat és nem a stratégia. Fontos a sorrend. Ez különbözteti meg az egyházat más emberi szerveződésektől.

– Mennyiben jelenthetnek konkurenciát a karizmatikus egyházak, közösségek?

J. M.: Sokszor elhangzik, hogy a fiatalok a karizmatikus közösségekbe mennek, de én nem látom annyira ezeken az óriási növekedésen. Inkább azt gondolom, hogy van a hit megélésének egy olyan módja, amit ott nagyon intenzíven gyakorolnak, és amit a történeti egyházakban kevésbé. Igazából ez egy tükör, kritika is felénk. Elgondolkodtató például, hogy a katolikus egyházban van karizmatikus közösség. Ha valaki ilyen módon akarja megélni a hitét, akkor nem kell eltávolodnia saját felekezeti közösségétől. A mi egyházunk nem annyira biztosítja a hitgyakorlás ilyen szélesebb körű megélését.

L. V.: Az élményszerűség, megélhetőség nagyon fontos. Én karizmatikus gyülekezetekben szocializálódtam a megtérésem után, de azért lettem evangélikus, mert számomra ez az egyház a szabadon gondolkodó Krisztus-követők közössége. Ehhez kapcsolódóan sokat gondolkodom azon, hogy vajon tudunk-e ténylegesen párbeszédben lenni. Ami a társadalomban nem tud megvalósulni, tud-e nálunk? Ahol Krisztus van középen, tud-e balos és jobbos, *high church* és *low church*, karizmatikus ébredési és hagyományőrző együtt imádkozni? Végül is a Krisztus-követők egyházai között ez – is – lenne a mi evangélikus erősségünk.

– Könnyebb lehet a vidékhez képest Budapesten elérni a fiatalokat?

J. M.: Egyetemi város lévén sok fiatal tanul Budapesten. Sokan vannak a városban. Vidéken szolgáló lelkészekkel beszélgetve az a tapasztalat, hogy szívesen elérnék a fiatalokat, csak már nem nagyon vannak helyben fiatalok. Ha haza is utaznak hétvégére, inkább a családjukkal akarnak együtt lenni. A fővárosban más a helyzet, de ez nem jelenti azt, hogy automatikusan könnyű lenne kapcsolódni hozzájuk. Néhány lelkes fiatalon keresztül viszont már többeket elérhetünk. Lenne mit tanulnunk a hálózatelméletből.

■ SZEBENSZKI NOÉMI

Az interjú a Kötőszó evangélikus közéleti blogon jelent meg március 7-én.

A tulipán meséje

Testet-lelket gyöttrő, dühödt hideggel távozó tél vége volt, amikor különleges tulipánt találtam a csokromban. Egyszerű, ötszálás, virágbolti csokor volt. A korai, márciusi tavaszt hivatott elhozni hozzám: a reményt, a fényt, a meleget, a választ a fohászaimra a sötét égbolt alatt.

A közép-ázsiai eredetű, a 16. század óta Európában is ismert és kedvelt virág egyes magyarázók szerint magában hordozza a nap, a fény, az erő és az élet születését, a megújulást, az isteni örök körforgást.

FOTÓ: STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Az én tulipánom különlegessége abban állt, hogy az egyik levele félig szírom volt. A tulipánhagymából szép piros virágszállá fejlődés közben „félúton” történt valami, ami mássá tette őt, mint a többi levél. A szakirodalom tud a jelenségről: léteznek rendellenes kifejlődésű, szokatlan virágok a szokásosnál több vagy fodrosabb szírommal, levéllel, eltérő formával, vagy épp színanyag-hiányos egyedek is akadnak. Kettő sincs egyforma közöttük. Ámulattal figyelni az ember ezt az alkotást: mögötte felsejlik az Alkotó. A kicsi hiba épp a tökéletességre, a szín-, illat- és formabőség gazdagságára emlékeztet. A Teremtő keze munkája van előttünk, kinek „műhelyébe” nem pillant-

hatunk bele, titkait nem fejthetjük meg annak teljességében.

A tulipán törékenysége olyan, mint a miénk. Egy erősebb mozdulat, és eltörik, vége. Ha nem kap vizet, egy nap alatt elszárad. Csak gyengéd, gondoskodó kéz tudja életben tartani. Mint az embert az Úristen. Isten igéjében, testté lett egyszülött Fiában, a betöltő Szentlélekben adja meg mindazt, amitől élni, virágozni tudunk, még szabálytalan, furcsa, kicsit hibás szirmainkkal, leveleinkkel is. Szeretetében elrejtőzhetünk, kinyújtóztathat-

juk olykor felemás levél-szírom életünket a nap felé, és az életért hálásan Atyánk dicsőségét hirdethetjük.

Az én tulipánszálam nem hibás, hanem különleges. Eleven illusztráció most Jézus szavaihoz a *Hegyi beszédből*, az igéhez, amely vigasztal: „...ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, vagy mit igyatok, se testetekért, hogy mibe öltözködjetek. Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál? [...] Figyeljétek meg a mező liliomait, hogyan növekednek: nem fáradoznak, és nem fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözködött úgy, mint ezek közül akár csak egy is. Ha pedig a mező fűvét, amely ma van, és holnap a kemencébe vetik, így

öltözteti Isten, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűeket?” (Mt 6,25–30)

Ki mondhat ilyet: „ne aggódjatok”, hogy törékeny, halálnak kitétt létünk ebbe belekapaszkodva reményre találjon? Az ENSZ, a NATO, az Európai Unió, kormányok, hatalmak, szövetségek? Bizony egyedül csak a mindenható Isten! Az ő kezében vagyunk. Nem pusztításra, kegyetlenségre, nyomorúságra, halálra teremtette Isten az embert, s tette széppé, egyedivé, megismételhetlenné, formálta képére és hasonlatosságára, s halmozta el ajándékainak sokaságával, még szíromhibás tulipánjával is. Ő bőségre, kegyelmében kiteljesedő boldog, alkotó, szeretetben gazdag életre hív. Mit teszünk hát? Ébredjünk, amíg nem késő... Ébredjünk, térjünk meg újra és újra, naponként! A viharos tenger hullámaintól reszkető tanítványok története adjon erőt: Jézus velünk van, hatalma, szeretete erősen tart.

A végső figyelmeztetések óráit éljük: egymást kell élni hagynunk. Sosem ütve, bántva, ölve, testi-lelki méltóságon sebet ejtve, hanem az Élő Víz forrásából táplálkozva.

Húsvét van. A Golgotán nagypénteken értünk kínhalált halt Jézus Krisztus feltámadt és él. A bűneinket vitte keresztfára, hogy mi élhessünk, fejlődjünk, virágozzunk, betöltsük küldetésünket. Meghalt személyesen értem és érted, hogy ne kelljen az örök halál és kárhozat rabjává lennünk, és Isten tenyerén biztonságban legyünk most és az örök életben. A félelem, szorongás, düh, elveszettség, reménytelenség minden érzését, melyet napjaink történései kiváltak, elé vihetjük.

Jézus ezt mondja: Ne aggódj! Nézzünk a feltámadt Jézusra, az üres sírra, ő az egyetlen okunk a reményre, a vigasztalódásra, benne van az erőnk. Vigyük húsvét örömhírét a világba! Majd telepszívjuk a tudónket a tavasz friss levegőjével. Képesek vagyunk megtenni, amit most kell – isteni útmutatással pontosan tudni fogjuk, mi is az.

Április a tulipánvirágzás hónapja. Ez a csokor, illetve benne ez a különleges száll virág üzenetet kézbesített. Hálás vagyok, hogy elért hozzám. A Teremtő keze munkája az egész világmindenség. Bárcsak megőriznénk!

■ S.-K. D.

Főnix született

A szarvas-újtemplomi gyülekezet jelene – a múlt tükrében

Lelkes és büszke házigazdaként egy idegenvezető profizmusával vezet körbe a szarvasi Újtemplomban Zahorecz Pál lelkész, miközben a helyi evangélikusság három évszázados múltjáról és a jelenéről is mesél. Nincs egy csipetnyi kétség sem: ha „az utcáról estünk volna be”, ugyanilyen figyelmességben lenne részünk. „Tudom, ha meglátom a templomtornyot, akkor közel van már az otthonom” – mondja, és hozzáteszi: az idekerülése után alig egy héttel azt érezte, a helyén van a történelmi Magyarország földrajzi középpontjáról is ismert városban.

„A gyökereim ide nyúlnak vissza, Békés megyébe. Az alföldi szlovákok az én népem. Itt, ha bemutatkozom, mindenki elsőre megéri a nevem, legfeljebb annyit kérdeznek, cz-vel írom-e. Ahogy előbb beosztott lelkészként Tótkomlóásra, majd 2017-ben ide, Szarvasra kerültem, nem tudtam nem késztetést érezni, hogy tanuljam a szlovák nyelvet. Meg akarom ismerni a gyökereimet, hogy még hitesebben tudjak szolgálni a sajátjaim között.”

A fiatal lelképásztor egyébként Kecskeméten nevelkedett, Szarvason pedig a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium iskolalelkészi tisztét is betölti.

NEM GYÜTTMENT

A szlovák nyelvvél még Tótkomlóson kezdett ismerkedni, de ott nem volt ideje mélyebben elmerülni a szépségeiben. Aztán amikor Szarvasra került, új lendületet kapott ehhez. „Sokat tanultam Nobik Erzsike nénitől, aki a fogadott nagymamám lett. [A szarvasi születésű lelkész nő tavaly tavasszal hunyt el. – A szerk.] Egy időben a szlovák nemzetiségi önkormányzat vezetője adott órákat nekem, most egy fiatal barátom, aki a Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezetének elnöke – és egyébként pótpresbiterünk – tanít újra. Emellett sokat beszélgetek

Mótyán Tiborral, a város díszpolgárával, gyülekezetünk korábbi szlovákügyi referensével.”

Azzal, hogy fontosnak tartja a hagyományok megőrzését, sokakban rokonszenvet ébresztett maga iránt. A gyülekezet és a közte lévő kapcsolatot azért tartja működőképesnek, mert „passzol a lelkület”. Ugyanazt a kegyességet érzi az övének, mint ami a híveket is jellemzi. Krisztus áll a középpontban, az ő szavát akarják hallani, ahogy a lelkész fogalmaz: „Nem a liturgia, hanem az igehirdetés miatt jönnek a templomba.”

MILLENNIUMRA TEMPLOM

Az első evangélikusok – felvidéki szlovák (tót) jobbágycsaládok – éppen háromszáz évvel ezelőtt érkeztek a Körös partjára, és népesítették be újra a török hódítás miatt elnéptelenedett vidéket. A mai is álló, két és fél ezer embert befogadni képes Ótemplom Tessedik Sámuel idején épült, 1788-ban szentelték fel. ►

Zahorecz Pál lelkész

Hogy a városban egy évszázad múltán egy újabb evangélikus templomot is emeltek, annak több oka is volt. Egyfelől a gyülekezet kinötte Isten házát, másfelől pedig ahogy egyre több magyar család költözött a városba, fokozatosan nőtt az igény a magyar nyelvű istentiszteletre – ezzel együtt pedig egy saját istentiszteleti hely – iránt.

A feljegyzések szerint már az 1840-es években is adakoztak erre a célra a hívek, a gyűjtés aztán a hatvanas évektől vett nagyobb lendületet. Az alapkövet végül 1895. szeptember 3-án tették le, de az érdemi munka csak a következő év tavaszán kezdődött meg – hogy aztán alig egy év és három hónap után, 1897. július 4-én már fel is szenteljék a honfoglalás ezredik évfordulója nyomán millenniumi templomnak is nevezett épületet.

A két templom mindössze 1,7 kilométerre van egymástól, ez mai elkenyelmesedett és autózáshoz szokott világunkban nem tűnik nagy távolságnak, annak idején azonban jelentősnek számított. Az új templomot gyorsabban elérték a várost körülölelő kiterjedt tanyavilág lakói – akiknek, nem mellesleg, a piactérre menet is útba esett.

A templom építésének vágyával párhuzamosan az önálló gyülekezet alapításának gondolata is megfogalmazódott a hívekben, de az egyházközséget végül csak bő fél évszázaddal később, 1953-ban választották ketté. A kívülről jövő döntés során a határt a mostani Béke utca vonalában húzták meg. Hivatalosan az attól keletre eső területeken élő hívek, valamint szórványként Kardos és Örménykút evangélikusai tartoztak a

Szarvas-Újtemplomi Evangélikus Egyházközséghez. Jelenleg csak az előbbi település lutheránusainak gondozásáért felel a gyülekezet és lelkésze.

EXKLUZÍV TORONYTÚRA

Az Újtemplom a maga hatvanhét méteres magasságával imponánsan emelkedik ki a város látképéből. Francsek Imre budapesti építész tervezte; a gótikus mellett neoromán és romantikus stílusjegyeket is hordoz magán. Látogatásunk idején éppen a belső tér felújítását kezdték meg, hogy július első hétvégéjére, felszentelésének a százhuszonötödik évfordulójára a régi pompájában tündököljön.

Zahorecz Pál lelkes és büszke házigazdaként, egy idegenvezető profizmusával vezet körbe minket, és egy csipetnyi kétség sincs bennünk afelől, hogy ha „az utcáról estünk volna be”, ugyanilyen élményben lenne részünk. A toronyba vezető úton sem fogy ki a mesélésből. Mielőtt kilépnénk a negyvennégy méter magasban húzódó teraszra, a négy harangot is megszólaltja. Alattunk a város, és ha nem lenne párás az idő, az aradi hegyekig is ellátnánk – mutat körbe. Elárulja, olykor a maga örömeire is feljön, és innen nézi a csillagokat.

GYÜMÖLCSÖSKERTBŐL ISKOLAUDVAR

A négy utca által határolt telek egyik sarkában a templom áll, a másikban a parókia, a harmadikat az iskola épülete foglalja el (helyén egykor szintén egy lelkészház állt, ezt valamikor a 20. század derekán bontották el, és húzták fel oda a mai épület elődjét), a negyedik csücsök

FOTÓ A SZARVAS-ÚJTEMLPOMI GYÜLEKEZET ARCHÍVUMÁBÓL

Az országos evangélikus hittanverseny házi fordulója

a tornapályáé. A hatalmas terület szinte teljesen egybefügg, közbülső kerítés csak a parókiát határolja. Zahorecz Pál a szíve szerint ezt is lebontaná; hogy mégsem teszi meg, annak praktikus oka van: a pulijai így kisebb területen garázdálkodnak. Az épületek között egyébként annak idején – milyen beszédes, és átvitt értelemben a mai helyzetre is érvényes kép! – gyümölcsös kert volt.

Az iskola története kétszázhusz éves múltra tekint vissza. Az egyházmegyei gyűlés 1802. május 19-én a szarvasi Ótemplomban döntött a gimnázium megalapításáról. 1802. november 1-je

FOTÓK: MAGYARI MARTON

Kítajkáné Szántai Mária

óta folyamatosan működik – az 1948-ban bekövetkezett államosításig a környék egyetlen evangélikus főgimnáziumaként – különböző helyszíneken, épületekben. 2012-ben újra a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásába került.

„Magam is itt érettségiztem, itt dolgoztam, azért is mondtam igent tíz évvel ezelőtt az intézményvezetői megkeresésre. Nagy áldásként éltük – és éljük meg azóta is –, hogy az egykori evangélikus gimnáziumok közül szinte utolsóként visszakerültünk egyházi fenntartásba – mondja Kítajkáné Szántai Mária. – Amikor nyolc évvel ezelőtt ideköltöztünk, nehezen hagytuk magunk mögött, amit korábban kialakítottunk, de végül igazi otthonra lettünk a felújított épületben, az Újtemplom szoros szomszédságában. Törekszünk arra, hogy noha most egy modern ingatlan az otthonunk, megmutassuk a múltunkat is” – mondja az igazgató.

A tradíció ápolásának szép példája az iskola környezetében kialakított szobor-

park: a mellszobrok az intézmény híres-sé vált egykori diákjait, köztük a névadó Vajda Péter író, költőt, valamint Raffay Sándor püspököt mintázzák. Az igazgató-nő hozzáteszi: Kondor Péter, a Déli Egyházkerület mostani püspöke is „vajdás” volt – és ki tudja, nem most nevelődik-e itt egy következő egyházvezető is.

Négy évfolyamon, tizenkét osztályban háromszázhatvan diákot tanít a harmincegynéhány fős tantestület. Mivel a gimnáziumnak nincs kollégiuma, a tanulók nagy része helybéli, kisebb részük a környékről ingázik. A település egyetlen gimnáziumaként próbálnak minden lehetőséget biztosítani ahhoz, hogy a szülők ne máshová vigyék el iskolába a gyerekeket.

A tanulók háromnegyede evangélikus hittanra jár (a megkereszteltek körülbelül fele tartozik egyházunkhoz), és a felekezetekhez nem kötődők közül is sokan választják az evangélikus hittant. Az intézményvezető a hitre nevelés tekintetében azt vallja, hogy az iskola önmagában nem képes erre – ezért is jó, hogy a gyülekezet is „testközelben” van –, és amit tesz, azt is szeretettel és szelíden kell tennie, hogy ne a kényszer érzése társuljon mellé a diákok emlékezetében. Azt remélik, olyan impulzusokat kapnak náluk, amelyek életük egy választási pontján majd a vallás, a hit, a Jóisten felé fordítják őket. Megerősítő lehet mások számára az is, amikor egy-egy diák nem szülői ráhatásra, hanem saját elhatározásából az iskola egész közössége előtt keresztelkedik meg.

KÉT FÉLBŐL EGY EGÉSZ

Zahorecz Pál iskolalelkészként és gyülekezeti lelkészként már öt évvel ezelőtt is tisztában volt azzal, hogy nem egyik pillanatról a másikra fogja megtölteni a templomot a gimnáziumi diákokkal. Türelemmel, apró lépésekben halad. „Öröm, ha egy diák már mer énekelni az áhítaton, nem tartja cikinek »Erős vár a mi Istenünk!«-kel köszönni, vagy velünk mondani a Miatyánkot. A gyerekeket a humoron és könnyedségen keresztül lehet megfogni, és a gyülekezet is nyitott erre. Elfogadtak, ahogy vagyok” – mondja szokott jókedvével.

Szarvas négy általános iskolája közül három az újtemplomi gyülekezethez tartozik. Egy főállású hitoktató révén ebben a tanévben összesen száznál is több diáknak tartanak hittanórát. A gyerekeket – és persze a szülőket – családi na-

pokra invitálják, természetesen nyaranta napközis tábort, adventben kézműves-foglalkozást szerveznek, és az ünnepek másnapjain is gondolnak mindig külön a legkisebbekre is (így húsvétkor például ezúttal is csokitojás- és nyuszikeresés lesz – az időjárástól függően – a templomban vagy a templomkertben).

A konfirmációi felkészítést a lelkész és a hitoktató közösen, egy általuk kidolgozott tematika szerint végzi. A vizsga nem hagyományos kérdés-felelet formájában valósul meg, hanem a konfirmandusok csapatként, játékos formában adnak számot a tudásukról – idén például a tervek szerint egy ügynevezett szabadulószerződésből kell majd kijutniuk.

A rétegalkalmak is szépen működnek: a női kör után most fog beindulni a férfikör is, a fiatalok és a fiatal felnőttek, valamint a bibliaórák is rendszeresen találkoznak.

Zahorecz Pál úgy fogalmaz, szolgálata első két évében „alapozott”, a harmadik évtől már minden gördülékenyebben megy. Erős munkatársi csapat veszi körül, a hivatalban három mosolygós hölgyre számíthat, a temetőgondnokot a jobbkeze névzezi, az iskola technikus a gyülekezet informatikai fejlesztését is a szívében viseli. A kazuális szolgálatok mellett a látogatásokra is próbál kellő időt szánni, a kiscsoportoknak pedig saját vezetőjük van, mert a lelkész nem ragaszkodik ahhoz, hogy mindennek ő legyen a felelőse. „Azért tudom a két szolgálatot egyszerre végezni, mert jó hitoktató, megbízható kollégák, erős tanári kar áll mellettem, bátran átengedhetek feladatokat, mert biztos lehetek abban, hogy akkor is jó kezekben lesz az adott terület.”

Az egyházközség mögött viharos időszak áll: a 2000-es évek végén erős megosztottság jellemezte, majd rövid idő alatt több lelkész is váltotta egymást az egyházközség élén (és szintúgy az iskolalelkészi szolgálatban). Zahorecz Pál most örömmel újságolja, hogy a koronavírus-járvány nem fogta vissza az egyháztagokat, sőt: olyan emberek is megjelentek az istentiszteleteken, és lettek azóta aktív tagjai a közösségnek, akik korábban nem kötődtek az egyházhoz. A nyárra tervezett jubileumi ünnepségsorozaton lesz miért hálát adni: „Élő gyülekezet vagyunk! A főnixmadárhoz hasonlóan hamvainkból feltámadtunk, megéltük a nehézségeket, és most újra növekszünk.”

■ VITÁLIS JUDIT

Istenigazából Isten igazából

Keresztény vagyok. Hogy jó keresztény vagyok-e, nem tudom. Sőt! Aki ezt egyedül tudhatja, az Isten. Hogy jó keresztény vagyok-e – egy köznapis beszédünkben is gyakran alkalmazott szófordulattal élve –, istenigazából nem annyira érdekel, mert ennek megállapítását nem akarom mások elvárásaihoz, emberi megítéléshez, az annak való megfeleléshez kötni. Istenigazából ezért nem érdekel emberi szinten ez a kérdés, mert Isten igazá-

beszél, hogy amikor valaki nagyon jó keresztény akar lenni, akkor farizeus lesz. Pedig – mint az evangélikus teológus mondta –: „A keresztény hitben benne van a kudarc is. Nem vagyok tökéletes, benne van, hogy elbukom. Luther úgy fogalmaz, hogy a szentek bukásából többet tanultam, mint a jó cselekedeteikből.”

A saját bukásaim is nagyon hasznosak. Márpedig buktam már el, sőt fogok is még. Ezek nem feltétlenül nagyon súlyos

dolgok, de az elbukásoknak nem is ebben van a jelentőségük, hanem abban, hogy fel tudjuk-e ismerni, hogy be tudjuk-e vallani magunknak, aztán meg tudjuk-e vallani az Úr előtt: bizony, bizony ezt elrontottam. Sőt úgy rontottam el, hogy miközben benne voltam az elrontásban, akkor is éreztem, hogy nem helyes, amit teszek, amit mondok.

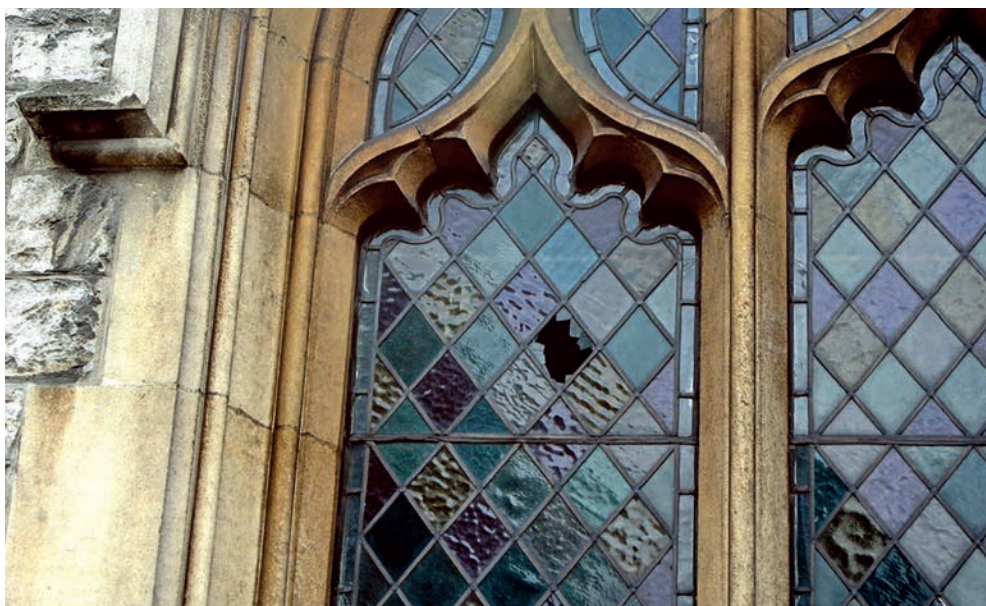
Egy konkrét példa a közelmúltból: kimondtam olyan a szavakat, amelyekkel mások előtt igazságtalanul bántottam valakit, aki egyébként soha nem ártott nekem. Mivel tőle, akiről csúnyákat mondtam, nem tudtam bocsánatot kérni, hiszen igazából alig ismerem, bocsánatot kértem a szavaimért azoktól, akiknek mondtam, és bocsánatot kértem Istentől is. Bocsánatot kértem, amiért a követőjéhez méltatlanul viselkedtem. És ő meg-

bocsátott. Ezt nem onnan tudom, hogy azt mondta: „Na, jól van, Matyi, megbocsátok neked. Már megint.” Hanem onnan, hogy azóta is megajándékozott már áldó jelenlétével. Azzal, amiről egy ideje tudom, hogy mi a terve velem: észrevenni őt, akár mások számára észrevétlen helyeken is, aztán pedig a tőle kapott képességgel és lélekkel élve – esetemben az írás segítségével – bizonyosságot tenni róla.

Így tett velem vasárnap az angyalföldi evangélikus templomban, ahová Budapestre (vissza)költözésem óta járok. Talán Grendorf Péter lelkész sem veszi rossz néven, ha elmesélem, hogy az ígehirdetése alatt egyszer csak észrevettem, a templom egyik nagy ablakának az egyik kis külső üvegzettája hiányzik. Az átláthatatlan, rücskös üvegből készült ép kazetták mellett ez a tiszta kilátást biztosító hiányzó rész úgy jelent meg, mint a betekintés lehetősége Isten tökéletes országába. Néztem a nagy ablakot, és láttam a mi világunkat: az áttekinthetetlen, az átláthatatlant. Néztem a nagy ablakot, és azon a kicsi résen keresztül láttam az Isten egének szép kékjét, láttam az udvaron álló nagy fenyőfa egyik ágát, abban a teremtést, az Istent.

Mennyei Atyám! Hálát adok az életemért, az el nem múló szeretetedért. Bocsásd meg bűneimet, és segíts azzá válnom, aminek teremtettél.

■ – BALCZÓ –

ból tudja, mi több, igazából csak ő tudja, hogy milyen vagyok, és végül azon a napon is ez fog majd számítani.

Isten nemcsak azt tudja igazából, hogy milyen vagyok, hanem azt is, hogy miért vagyok. Sőt tulajdonképpen azért vagyok olyan, amilyen, mert ő tudja, hogy miért vagyok, vagyis hogy mi a terve velem. A terve nem arra vonatkozik, hogy mit tesz velem, hanem hogy mit tesz általam, rajtam keresztül, eszközként használva engem.

Tizennyolc év telt el a konfirmációm és aközött, hogy megérttem. Sőt a szentgotthárdi gyülekezetbe is (akkor még az Őrségben éltem) csak nyolc évvel azután érkeztem meg, hogy hitre jutottam. Azelőtt, ha megkérdezték tőlem, hiszek-e Istenben, gondolkodás nélkül rávágtam, hogy igen, de azóta már tudom, hogy ez nem egy két szótagos, mini-bizonyoságtétel volt, hanem az illedelmes, elvárható válasz, mert hát mégis keresztény családból származom, nagyapám evangélikus lelkész volt, imádkozni is megtanítottak, tehát nyilván azt mondtam, hogy igen, persze, hiszek Istenben.

Saját jó kereszténységem most azután kezdett el foglalkoztatni, hogy cikket írtam a Luther Kiadónál megjelent, *A keresztény nemzet mítosza* című könyv bemutatójáról. Azzal a kérdéssel összefüggésben, hogy mitől jó keresztény valaki, az Esterházy Péter és Gitta Könyvtárban megtartott eseményen Fabiny Tibor arról

Zarándoklat bejárni ezeket a templomokat

Újabb séták Zubreczki Dáviddal, ezúttal a Dunakanyarban

A Dunakanyar nem csak egy régió neve: fogalom. Olyan tájegységet jelöl, ahol hazánkban páratlan módon sűrűsödik történelem, vallás és művészet. A királyi városok – Esztergom és Visegrád – mellett az ékszerdoboz szépségű Szentendre éppúgy kedvelt kirándulócélpont, mint Vác, Leányfalu vagy Zebegény. A húsvét és a végre megérkezett tavasz nagyszerű alkalom arra, hogy új szemmel tekintsünk az ország egyik legszebb régiójára. A Duna menti települések templomait és templomromjait járhatjuk végig a Templomséták a Dunakanyarban című kötet segítségével. Avatott vezetőnk Zubreczki Dávid újságíró-blogger, az Urbanista blog alapítója, a nemrégiben megjelent könyv szerzője.

FOTÓ: RÁKOS BLANKA

– Magazinunkban 2021 tavaszán mutatuk be az első könyvét, a *Templomséták Budapesten* című munkát. Kedvező lehetett a fogadtatása, hogy máris megjelent a folytatás, s az „urbanista” kilépett a fővárosból.

– Szerencsére sokan szeretik az első kötetet, s magam is annyira élveztem az írást, hogy sajnáltam volna, ha abbamarad a munka. Olyan területet kerestünk a kiadóval, ami elég kicsi ahhoz, hogy apró és ismeretlen, rejtett kincseket is

bemutathassunk. Így esett a választás a Dunakanyarra, amelyet mindenkit ismer, elég népszerű hely, sok embernek van hozzá kötődése, és nagyon gazdag a templomépítészete. Jövőre tervezünk egy Balaton körüli templomsétakönyvet, ez is izgalmas vállalkozás, jelenleg már ezen dolgozom.

– Napjainkban még jobban vágyunk a lelki töltekezésre, és ezek a szakrális helyek pontosan ezzel az élménnyel ajándékoznak meg.

– Így van. Azért szerettem ezeket a könyveket készíteni, mert azt éreztem közben: eltörpülnek a jelen gondjai ahhoz képest, hogy ezer éven át hogyan éltek az emberek, hogyan tudtak megmaradni, és tudták megtartani az istenhitüket. Ha például a Dunakanyar-könyvet fellapozzuk, látjuk, hogy milyen volt az élet száz, kétszáz vagy akár nyolcszáz évvel ezelőtt, milyen problémákkal küzdöttek meg akkor a közösségek, akár évszázadokon keresztül, így más perspektívába kerül a ma. Nagyon sokat lehet ebből tanulni; látjuk, hogy nemegyszer ugyanazok a bajok jönnek elő újra és újra. Háborúk, járványok voltak régen is, és sokkal súlyosabbak. Nem akarom kicsinyíteni a jelen problémáit, hiszen mi most élünk, és nekünk ezek a fő gondjaink, de azért nem árt tudni arról, hogy máskor is voltak bőven megpróbáltatások.

– A templom kövekből áll, de élettel az élő kövek: a gyülekezet tagjai töltik meg. Ezek a szakrális terek a közösség találkozási pontjai Istennel. Van egyfajta kisugárzásuk. Érzí ezt, amikor olyan templomba megy, ahol még soha nem járt, amihez nincs kötődése?

– Mindenképpen! Nagyon nehéz olyan templomot építeni, aminek végeredményképpen nem lesz kisugárzása. De ha csak az építészetet nézzük, akkor ez korszakonként változik: látható, hogy az adott templomépítő közösségnek mi volt a fontosabb. Vannak olyan templomok, ahova belépve azonnal „megüti a szent tér” az embert. Ugyanakkor vannak olyan templomok – ezek más korszakokban épültek, de ettől még legalább olyan szépek és értékesek –, amelyeknek nem az a fő üzenetük, hogy érezd meg Istennek a nagyságát, hanem az, hogy a közösséget hozza össze. Sok-sok olyan templom van, ahol az értéket az otthonosság adja.

– A kegyesség is érezhető, amely a templomot építő közösségben és akár az építésben volt jelen? ►

– Ez korszakonként és akár egyházanként is változik. Voltak olyan időszakok, amikor egy falusi templom nagyjából ugyanúgy nézett ki mindenütt, nemigen volt különbség. Az Árpád-korban – művészettörténetileg ez a román kor – viszonylag hasonló templomok épültek, ám érezhető az adott közösség saját jellegzetessége, az, hogyan álltak hozzá a templomépítéshez vagy a valláshoz. Van, amikor egészen világi szempontok jelennek meg. A vágy, hogy „építsünk nagyobb templomot, mint a szomszéd falué”. Máskor meg azt érezni, hogy tényleg „maguknak építették”, s nem azzal foglalkoztak, hogy milyen a szomszéd falu, templom, felekezet, hanem hogy mi az, ami nekik fontos.

– **Nézzünk egy evangélikus példát: a kötet egyik sétája útba ejti a 2004-ben épült szentendrei templomot, amely egy kis ékszerdoboz. Ön azt írja: milyen jó, hogy semmilyen „barkácmegoldás” nincsen benne.**

– Nagyon gyakran megesik, hogy az építész, aki lehet hívő ember is, megálmodik egy komplett épületet, úgy, ahogy ő szeretné, s úgy rendezi be. Könnyen lehet, hogy a hívek másképp gondolják! Mégiscsak ők lakják be. Ezek az épületek nem múzeumok; arra valók, hogy a hívek használják őket. A szentendrei példa nekem azért tetszik, mert azt bizonyítja, hogy itt egy jó épület született meg, jó berendezéssel. Jó ideje használják, mégsem merült fel az az igény, hogy átalakítsák, hozzányúljanak. Megmaradt az eredeti koncepció, és ez egy nagyon erős és jó belső térű templom. És milyen finom dolgok vannak benne! A középkorban még minden templomot „keleteltek”: a szentélyük kelet felé nézett. A barokk korban ez már nem volt szokás, csak az ortodoxoknál. Mivel azonban Szentendrét ortodox szerbek lakták be a török hódoltság után, a város szinte valamennyi temploma így van tájolva: a Duna felé néz a szentély, az épület másik oldalán van a torony. Ezért van az, hogy a sok templomnak a „hátát” látjuk, nem az utcára nyílik az ajtó. A szentendrei evangélikus templom kortárs épület, de tiszteletben tartja ezt a szokást: mintha keletelve lenne, a túloldalán van a torony. Ez a finom gesztus beilleszti az épületet a városnak a szövetébe, annak ellenére, hogy nem egy barokk templomot látunk.

– **Miként tehetünk sétákat az új kötettel?**

– Ennek picit más a felépítése, mint a budapestié. A séták kifejezetten a na-

A Váci Evangélikus
Egyházközség temploma

gyobb városokban vannak. Esztergomból – ahol letisztult, később átépített evangélikus templom áll – indulunk Visegrádon, Vácon át Szobig. Közöttük kis utazások vannak. Mehetünk gyalogosan, hátizsákkal, biciklivel, de vonaton is. A végén pedig a hegyekbe hív a könyv kirándulásra.

– **A Dunakanyarban, ahogy az előszóban írja, nagyon sűrű a történelem, s ez nyomot hagyott a településeken, a templomokon, a ma ott élő emberek is ebből viznek tovább valamit.**

– Rendkívül erős központ ez a tájegység vallásilag is. A Szent István idejében létrehozott egyházmegyék közül kettőnek a székhelye is itt van: Vác püspöki, Esztergom érseki székhely ma is, ami azért érdekes, mert az esztergomi egyházmegye hajdan átnyúlt a Felvidékre, a váci meg a Tiszántúlra, mégis, a központjaik itt, egymástól néhány kilométerre vannak. Belekerülhetett volna a könyvbe teljes joggal a Pilis hegység is, de már nem fért bele, valahol meg kellett húzni a határt, azonban a Visegrádi-hegység még igen, ahol jelen voltak a pálosok, a ciszterciek is.

– **Hat evangélikus templomot mutat be a könyv: Esztergom, Szentendre, Dunakeszi, Alsógöd, Szőlőliget, Vác. Mi jellemzi a régiót evangélikus szemmel?**

– Budapesttel összehasonlítva máshogy jelenik az evangélikusság a Dunakanyarban. Budapesten az a jellemző, hogy bármelyik városrészbe megyünk, szinte

mindenhol megvan, vagy legalábbis a háború előtt megvolt a négy nagy felekezet – katolikus, református, evangélikus és zsidó – temploma, zsinagógája. A Dunakanyar más, ott máshogy alakult a történelem. A török hódoltság alatt a református felekezet volt az uralkodó, a török kiűzése után pedig katolikus fennhatóság alá került az egész régió, más felekezet – a szerb ortodoxokat leszámítva – erre nem terjeszkedhetett. Nagyon érdekes e szempontból is például Esztergom: ott a 20. század első felében is a zsidó volt a második legnagyobb vallás, annyira távol tartották a protestánsokat a várostól. 1941-ben épült először evangélikus templom. Vácon ellenben már a 19. században épülhetett evangélikus templom.

– **Ráadásul nagyon szép épület.**

– Valóban, emellett pedig az egész országban egyedülálló. Amikor megépült, mindenki a csodájára járt: ugyanis olyan a toronysisakja, mintha modern építészeti alkotás lenne. Vadonatúj technológiát alkalmaztak az elkészítéséhez: öntöttvas elemeket készítettek Újpesten, és a helyszínen szerelték össze. Mindezt 1868-ban! Először, mint ahogy minden kortárs építészeti alkotás, ez is megosztotta a közösséget. Szegény evangélikus híveket bosszantani kezdték a többiek: „Nagy templomra futotta, de rendes toronyra már nem, csak ilyen lyukásra.” Figyelemre méltó, hogy nagyobb templomot építettek, mint ahány

hívó volt akkoriban, de előrelátóak voltak: Vácott tovább növekedett az egyház, és idővel belakták a templomukat. Viszont állítólag bántotta őket, hogy sokaknak nem tetszett a torony. A vége az lett, hogy megkérték Sándy Gyulát, az egyház főépítészt, aki nagy tudású ember volt, és nagy tiszteletnek örvendett az egész országban, hogy tervezzen rá „tiszteséges” tornyot. Ő viszont azt mondta, hogy ez a torony úgy jó, ahogy van. Onnantól kezdve elfogadták: „ha Sándy ezt mondja”, akkor nincs probléma. Hála Istennek, hogy ez így történt, mert ma ipari műemlék, annyira egyedülálló az országban ez a toronysisak.

– **Két Sándy-templomról is szól a kötet.**

– A Dunakanyar evangélikus templomai jellemzően Budapest hatására jöttek létre. A könyvbe két templom került bele a neves evangélikus építészről: az alsógödi és a szödligeti. Az alsógödi icipici, mert nagyon kicsi volt a gyülekezet, hiszen a helység is csak nyaralóhely volt akkoriban. A temploma olyan, mintha egy csöpp középkori templomot látna az ember. Valaki azt mondta, hogy olyan, mint egy nagy templom makettje. Nagyon kedves a belső tere is. A szödligeti Sándy-templom is kicsi, ott a pénz volt kevés, hiszen a háború előtt kezdték építeni, és a háború után fejezték be, amikor még kevesebb lehetőség volt. Sándy sok jó tulajdonsága közül az egyik az, hogy tudott takarékosan építeni. A budapesti Széll Kálmán téri Postapalota

a legismertebb épülete: közel százötven pályamunka közül lett a nyertes az ő terve, mert ez volt a legtakarékosabb megoldás.

– **Mit jelent pontosan ez a takarékoság?**

– A szödligeti templomban is látjuk: mivel vissza kellett venni a költségekből, egyszerűbb tornyot kapott az épület, mint eredetileg Sándy tervezte, de a téglák elrendezésével eljátszott a homlokzaton, és így mégis szép épületet tudott alkotni. Nekem a Sándy-templomok nagy felfedezést jelentettek, felnézek az alkotójukra.

– **Lapozzunk tovább a könyvben, még Budapest agglomerációjában maradvai!**

– Látogassuk meg Dunakeszti! Ott másképp alakult a vallási összetétel. Az alagi városrész a lóspart kedvelt központja lett, ennek révén jelentek itt meg angol családok. Ők mint anglikánok általában az evangélikusokhoz csatlakoztak, és közös erővel viszonylag nagy templomot tudtak építeni. Megjelennek rajta a modern stílusjegyek, de bele tudtak vinni egy kis neogótikát is, a kettő mégsem üti egymást.

– **Előző beszélgetésünk végén azt mondta: „A könyv elkészült, a bejárásoknak vége, de az írás közben megkezdett belső utazás szerencsére azóta is tart.” Mind a mai napig?**

– Igen, így van. Katolikusként nevelkedtem, és nagyon sokáig számomra ez arról szólt, hogy mit csinálok rosszul, például melyik előírást nem tartom be eléggé, s ez nyomasztott. Talán sokan

Zubreczki Dávid: *Templomséták a Duna-kanyarban*. Bódey János fotóival. Kedves László Könyvműhelye, Budapest, 2021. Ára 5480 forint. Megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában és webáruházában (Lutherkiado.hu) is

vagyunk, akik ugyanezt az utat járjuk be, így aztán fiatal felnőttként el is hagytam az egyházat. Nagy megkönnyebbülés volt akkor, hogy nincs már az a nagy teher rajtam. De valójában azért mindig is hiányzott valami az életemből. Minél többet foglalkoztam ezzel, annál inkább – és tulajdonképpen a könyvek megszületése is egy kicsit ezzel függ össze: valamiképpen egy zarándoklat bejárni ezeket a templomokat. Közben egyre jobban felismertem, hogy melyek a hitem szempontjából fontos kérdések. Ma már sokkal fontosabbnak tartom a tanítást és annak a követését, azt, hogy mit tudok átvinni abból a saját életembe. Rengeteget foglalkozom ezzel, mindennap olvasok tanításokat, nagyon fontos része ez az életemnek. Igen, vallásos vagyok, csak más került a középpontba. Ha esetleg a következő könyv után ismét beszélgetünk, én ugyanezt tudom majd mondani: folytatom ezt az utazást, ezt a kutatást, tanulást.

– **Boldogabb ember lett ezáltal?**

– Sokkal. Az is nagy megkönnyebbülés volt, amikor elengedtem azt a fajta görcsösséget, ami az üres szavakhoz és előírásokhoz kötődésből eredt. Eszembe jut Szent Pál: más a gyerekként, és más a felnőttként gondolkodás. Nem lehet a váláshoz, az élethez vagy bármi máshoz való gyermekes hozzáállást átvinni a felnőttkorba. Ma már nem kell lemondanom arról, amit Jézus tanítása ad. Nekem ez legalább olyan fontos, mint maga a könyvírás, legalább olyan fontos utazás, mint bejárni ezeket a templomokat.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

A Szentendrei Evangélikus Egyházközség temploma

Bezzeg mások?

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: PLATO TEREINTEV / PEXELS.COM

Nálam akkor szakadt el a cérna, amikor azt olvastam egy cikkben, hogy Japánban milyen nagyszerű az oktatási rendszer, például nincsenek az iskolákban takarítók, a diákok maguk takarítják a termeket és a vécét. A cikk felhangja az volt, hogy lám, a japánok milyen jól nevelik gyermekeiket önfegyelemre és alázatra, ehhez képest mi... Épp csak az az apró tény hiányzott az írásból, hogy eközben Japánban az egyik legmagasabb az ifjúkori öngyilkosságok aránya – a fiatalok nehezen viselik az elvárásrendszert, amelyben élnek. Valóban ezt akarjuk, ez a példa? Ha nem, akkor miért sokkoljuk magunkat azzal, hogy „bezzeg a japánok”?

MÁSOK JOBBAK?

Semmi bajom Japánnal, csodálom a kultúrájukat, rendszerességüket, a feladat iránti alázatukat, technikai eszközeiket, de tudok társadalmi problémáikról is: a gyomorgörcsős fiatalokról és az elmagányosodott öregekről. Nekik ugyanúgy megvannak a maguk terheik, mint nekünk, csak azok mások, mint a mieink. Ahhoz, hogy azt mondhassuk, „bezzeg ők”, először el kell felejteni az igazság felét.

Idegesít ez a szó: „bezzeg”. Újra és újra be akarják nekem bizonyítani, hogy mindenhol mindenki jobb, mint az a közösség, amelyben benne vagyok: másutt jobb a munkamorál, az életkedv, az oktatás, a lelkeség, az ételek minősége – hadd ne folytassam a sort.

Bezzeg Nyugat, bezzeg Japán, bezzeg más politikusok, vallások, felekezetek, iskolák, családok, más tanárok, szülők és gyerekek – ők bezzeg másmilyenek, jobbak, velük szemben mi csak... á, hagyjuk, szót sem érdemel. „...ez színvonal?” – kérdezi Pierre a *Megáll az idő* című, a hatvanas években játszódó filmben, mielőtt elindul egy Wartburggal a nyugati határ felé. Mert itt semmi nem olyan, mint másutt, bezzeg ott...

Miért jó nekünk, ha magunkat mindig rosszabbnak látjuk másoknál? Miféle tömegsport ez, keresni magunkban a hibát úgy, hogy másokat mindig jobbnak, szebbnek hiszünk?

ÁRNYÉKOK A SIKER MÖGÖTT

Nem arról van szó, hogy ne figyeljünk semmire és senkire, legyünk önteltek, hiszen nálunk minden rendben van. Bő-

ven van mit tanulnunk másoktól hitünk megélésében, oktatási rendszerben, vitakultúrában, játékoságban és komolyságban, egészséges életmódban egyaránt. De egész más, ha tanulok valakitől, vagy ha megalázottnak és elveszettnek érzem magamat mellette.

Ráadásul a bezzeget mondókat olykor az sem zavarja, ha párhuzamosan két egymással ellentétes szempontból kellene szégyellnünk magunkat: bezzeg az északiak mennyivel pontosabbak – bezzeg a déliek mennyivel lazábbak... Ebből a helyzetből nincs kiút. Ha keressük az okot, hogy miért érezzük magunkat rosszul, meg is találjuk.

Élek a gyanúperrel, hogy azok, akikre rámondjuk, „bezzeg ők”, nos, ők maguk is teli vannak kérdéssel, kétellyel, problémával, rosszabb esetben hazugsággal és álszentséggel. És ha mi magunk leszünk mások számára bezzeggé, akkor – bármennyire jóleső is a helyzet – csak annyiról van szó, hogy a másik nem látja vagy nem akarja látni azokat a harcokat, kudarcokat, titkokat és árnyékokat, amelyek a mi „sikerünk” mögött rejtőznek.

MIÉRT A MÁSIK A MÉRTÉK?

Egyáltalán, miért kell hasonlítani? Miért fontos, hogy magamat, közösségemet másokhoz mérjem: más nemzethez, valláshoz, felekezethez, családdhoz? Amikor az uszodában vagyok, fontos, hogy milyen gyorsan úszik a mellettem lévő sávban valaki? Nem csak az, hogy én gyorsabb, erősebb vagyok-e a két héttel ezelőtti önmagamnál? Miért csinálunk mindenből versenyt?

Lelkigondozók, életmód-tanácsadók alapvetése ez: ne másokhoz mérd magad, hanem önmagadhoz! Ne a többiekénél legyél jobb, hanem a tegnapi énednél! Fontos ez az üzenet, mégis, szerintem érdemes továbbgondolni.

A MINDENSÉGGEL MÉRD MAGAD!

József Attilának ez a sora egyben a végzete is volt. Nem tudott megalkudni az „elég jó”, „nekem így is megfelel”, „szó-dával elmegy” szinttel – a teljességet tette meg mértékegységnek. Számára

a bezzeg nem a másik ember, hanem a tökéletesség volt. De ez a tökéletesség iránti vágy egyben ki is szakította az emberek közül, végzetesen magányossá tette – és a végeredményt mindannyian jól ismerjük.

Különös párhuzam, de az ifjú Luther ugyanezt élte meg: hogy a mérték, amelyen őt megméri, a tökéletesség. Igyekezett tökéletes lenni, megfelelni a fenti, Istentől jött elvárásoknak. Tökéletes szerzeteslét, tökéletes zárandoklat, tökéletes imádság, tökéletes vallásosság – ezek szorították. Nem az érdekelte, hogy jobb a többiekénél, hanem az, hogy rosszabb az Istentől elvártnál. József Attila halálában része volt ennek a kétségbeesésnek, hogy csak a mindenséghez tudta mérni magát. És kis híja volt, hogy Luther élete is ráment erre az isteni bezzegre...

KI LEHET IGAZÁN BEZZEG?

Keresem, ki lehetne az, akit tényleg bezzegnek tekinthetnék. Ki az, akire gondolva nem érzem, hogy azért van az éremnek másik oldala is, hogy tökéletessége mögött álszentség rejtőzik? Minél tovább tűnődöm ezen, annál inkább azt érzem, igazából egyetlenegy embert ismernek, aki megfelel ennek a képnek.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: GETTYIMAGES

Aki tényleg úgy tud ember lenni, ahogyan kellene: amikor ünnepel Kánában, teljes szívvel csinálja; amikor negyven napig böjtöl, a teljességig viszi; amikor figyel, minden idegszálával figyel a másokra; amikor tanít, szinte tapintható a

csend, amellyel hallgatják az emberek, és kész tanulni, növekedni, túllátni saját kortársainak korlátain. És ami a legfontosabb: amikor szeret, azt is teljesen megéli, még a kereszthalál előtt se riad vissza, hogy bocs, de ezt azért még érted se... Ha van olyan, aki bezzeg lehetne, az csak a Názáreti.

Miért nem érzek mégse mellette soha kinos, feszengős hangulatot, miért nem aláz meg a tökéletessége? Talán ezért, mert ő nem azért áll mellém, hogy hozzá viszonyítva érezzem saját kicsiségemet. „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” – mondja (Mt 11,28). Ha épp elegendem van abból, hogy magamat mindig a gyengébbnek, rosszabbnak érzem, ha elegendem van abból, hogy bezzegem veszek körül, akkor odaülhetek mellé, megpihenhetek szeretetében, és nem kell azon aggódnom, mások milyenek látnak.

Nem mellesleg az ifjú Luthert is az mentette meg, hogy megtanulta nem másokhoz mérni magát, de nem is elveszni az Isten elviselhetetlennek érzett tökéletességében, hanem oda tudott ülni a mellé a Krisztus mellé, aki bár megtehetette volna, soha nem akart bezzeg lenni. Jézus nem utánczókat, hanem követőket hívott: nem az a lényeg, hogy hozzá hasonlóan tökéletesek, hanem az, hogy mellette vagyunk-e.

■ HEGEDŰS ATTILA

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: ANDREA PIACQUADIO / PEXELS.COM

STEPHANIE HOFSCHLÄGER / PIXELIO.DE

Hannibal ante portas

Ein lateinischer Titel klingt heute meistens ungewöhnlich. „Hannibal vor den Toren“ – heißt die Übersetzung jenes zum Sprichwort gewordenen Satzes, dessen Original auf den römischen Politiker und Schriftsteller Marcus Tullius Cicero (106–43 v. Chr.) zurückgeht und in dem er in der römischen Kaiserzeit vor dem Herrschaftsanspruch des Marcus Antonius warnte. Zum Ausdruck bringen wollte er mit diesem Satz seinen Eindruck oder gar seine Befürchtung, dass auf Rom bald etwas Bedrohliches zukommt.

In der aktuellen Situation teilen wir zweierlei mit ihm. Einerseits ist uns das Gefühl nicht fremd, dass wir in Europa oder möglicherweise in der ganzen Welt durch einen partikularen tatsächlichen, sowie durch einen eskalierenden weltweiten Krieg bedroht sind. Mit bedroht sind in Wirklichkeit nicht nur Menschenleben, sondern auch die Integrität von Staaten, zahlreiche Kulturgüter und die

wirtschaftliche Existenz von Staaten, Wirtschaftsstandorten und Familien, sowie die von einzelnen Menschen. Cicero setzt dieser Gefahr keine physische Gewalt entgegen, sondern sein rhetorisches Können und nutzt dadurch jede Gelegenheit, die öffentliche Meinung zu beeinflussen, in der Hoffnung, dass diese irgendwann in die Tat umgesetzt werden und der bevorstehenden Gefahr entgegenwirken kann. Auch wir Christinnen und Christen fragen uns in diesen Wochen, was wir angesichts der lange nicht mehr gesehenen, existenziellen Bedrohung durch den Ukraine-Krieg tun können. Als Antwort auf diese Frage habe ich oft gehört: „Nichts.“ Das hieße nichts anderes, als die Aufgaben allein den Politikerinnen und Politikern zu überlassen, die zwar sicherlich alles ihnen Mögliche tun, aber nicht alles tun können, um eine friedliche Lösung der gegenwärtigen Konflikte zu erzielen.

Mit dem römischen Politiker Cicero teilen wir auch seine Erwartungshaltung. Denn wir leben gerade in der Passionszeit, also in der Zeit auf das Osterfest hin, in der wir zwar nicht genau wissen, was sie uns bringt, in der wir aber konkrete Schritte tun können, uns darauf zu besinnen, womit Gott die Welt in der Person und im Wirken Jesu Christi beschenkt hat. Im Zusammenhang mit Gewalt und Krieg hat gerade der in der Nachkriegszeit, 1948 in Amsterdam gegründete Zusammenschluss von christlichen Kirchen, der Ökumenische Rat der Kirchen (ÖRK) die biblischen Erkenntnisse profiliert, als er 2001 die „Dekade zur Überwindung von Gewalt“ ausgerufen hat. In den zehn Jahren konnte eindrücklich gezeigt werden, dass Konfliktsituationen durch den Beitrag des christlichen Glaubens bzw. durch die durch diesen Glauben implizierten Werte in zahlreichen Bereichen gewaltlos gelöst werden können. Das

Gebet und das Tun für den Frieden sind also wirksame Mittel in unseren Händen, der Beendigung der Gewalt in der Ukraine beizutragen.

Schön wäre es, sich immer wieder auf die Ergebnisse der Dekade zu besinnen. Denn bereits damals haben die Teilnehmenden erkannt: „Das Überleben unseres Planeten setzt nicht weniger als die Abschaffung des Krieges voraus“ – so der ehemalige Leiter des Versöhnungszentrums in Coventry, Paul Oestreicher 2011. „Ein Ja zum Leben bedeutet ein Nein zum Krieg.“ Die ehemalige Ratsvorsitzende der Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD), Margot Käßmann, erklärte: „Wir brauchen klare theologische Überzeugungen und müssen deutlich sagen, dass Gewalt in keiner Weise von der Religion legitimiert wird.“ Die Kraft, diese Erkenntnisse ständig wach zu halten und ihre Implikationen in Kirche und Gesellschaft sichtbar zu machen bzw. einzufordern, bekommen wir, indem wir uns auf das Leben Jesu und auf seinen Sieg über Gewalt und Tod besinnen. Genau diesen Höhepunkt der Geschichte Gottes mit der Welt feiern wir jedes Jahr zu Ostern. Das tun wir in der Hoffnung, dass wir durch den Glauben demjenigen Ideal einen Schritt näher kommen, das Jesus uns vorgelebt hat: Unseren irdischen Lebensweg bestimmt, zielgerichtet aber mit Verzicht auf Gewalt zu beschreiten.

Aus historischen Quellen ist es bekannt, dass die ursprüngliche Warnung von Cicero „Hannibal ad portas“ eigentlich unbegründet, zumindest aber übertrieben war. Die Gefahr ist in der prophezeiten Form nicht eingetreten. Wenn wir in einer bedrohlichen Situation verschont bleiben, dann ist das nicht die Folge von menschlicher Willkür, sondern ein Zeichen der Gnade Gottes! „Die Güte des Herrn ist's, dass wir nicht gar aus sind, seine Barmherzigkeit hat noch kein Ende, sondern sie ist alle Morgen neu, und deine Treue ist groß“ – lesen wir in unserer Bibel (Klagelieder 3,22–23.). Diejenigen, die das wissen, besitzen eine Kraft, die sich in besonderer Weise zu Ostern offenbart hat und uns bis heute vergewissert, dass der friedenschaffende Gott, den wir als unseren himmlischen Vater anrufen können, auf unserer Seite steht.

Ein gesegnetes Osterfest wünscht Ihnen:

Ihr Pfarrer Szilárd Wagner (Wien)

Friedensgebet des Ökumenischen Rates der Kirchen anlässlich des Abschlusses der „Dekade zur Überwindung von Gewalt“ mit der Erklärung „Friedenskonvokation“ 2011

Gott des Friedens, für den nichts unmöglich ist,
Schöpfer, Erlöser und Erhalter:

Wir kommen zu Dir und bitten Dich

um Erbarmen, um Vergebung und um einen neuen Anfang.

Hilf uns, dem Frieden in dieser Welt eine Chance zu geben.

Wir möchten dem Frieden eine Chance geben,
und haben doch schon viele Gelegenheiten verpasst.

Wir haben so viele Initiativen scheitern lassen;
wir haben tatenlos zugesehen, wenn das Gute überwältigt wurde,
anstatt das Böse mit Gutem zu überwinden.

Vergib uns, Gott.

Wir bitten Dich: Dona nobis pacem, gib uns Frieden.

Wir hoffen auf Deine Vergebung.

Wir bekräftigen erneut, dass wir Verantwortung für den Frieden und die Bewahrung der Schöpfung tragen.

Wir danken Dir für die Dekade zur Überwindung von Gewalt:

Sie hat unser Bewusstsein geschärft und unsere Sehnsucht nach Frieden gestärkt.

Wir wissen, dass viel mehr nötig sein wird,
wenn wir dem Frieden wirklich eine Chance geben wollen.

Wir bitten Dich: Dona nobis pacem, gib uns Frieden.

Dein Geist lenke unsere Herzen und Sinne auf den Weg des Friedens.

Hilf uns, in unserem eigenen Leben Frieden wirklich werden zu lassen.

Mach uns zu Werkzeugen Deines Friedens, lass uns beitragen zu einer Welt,
in der Frieden unsere Berufung und unsere Bestimmung ist.

Gib uns Frieden. Schenke uns Weisheit und Mut:

die Weisheit zu erkennen, was dem Frieden dient,

und den Mut, Dir in Treue und Gehorsam zu dienen.

Wir bitten Dich: Dona nobis pacem, gib uns Frieden.

Gott des Friedens, für den nichts unmöglich ist,

mach uns bei der Internationalen ökumenischen Friedenskonvokation und überall auf der Welt zu Werkzeugen Deines Friedens,

damit wir Deinen Willen tun und dem Frieden eine Chance geben.

Darum bitten wir im Namen des Friedensfürsten,

Jesus Christus, unseres Herrn und Erlösers.

Amen.

RAINER STURM / PIXELIODE

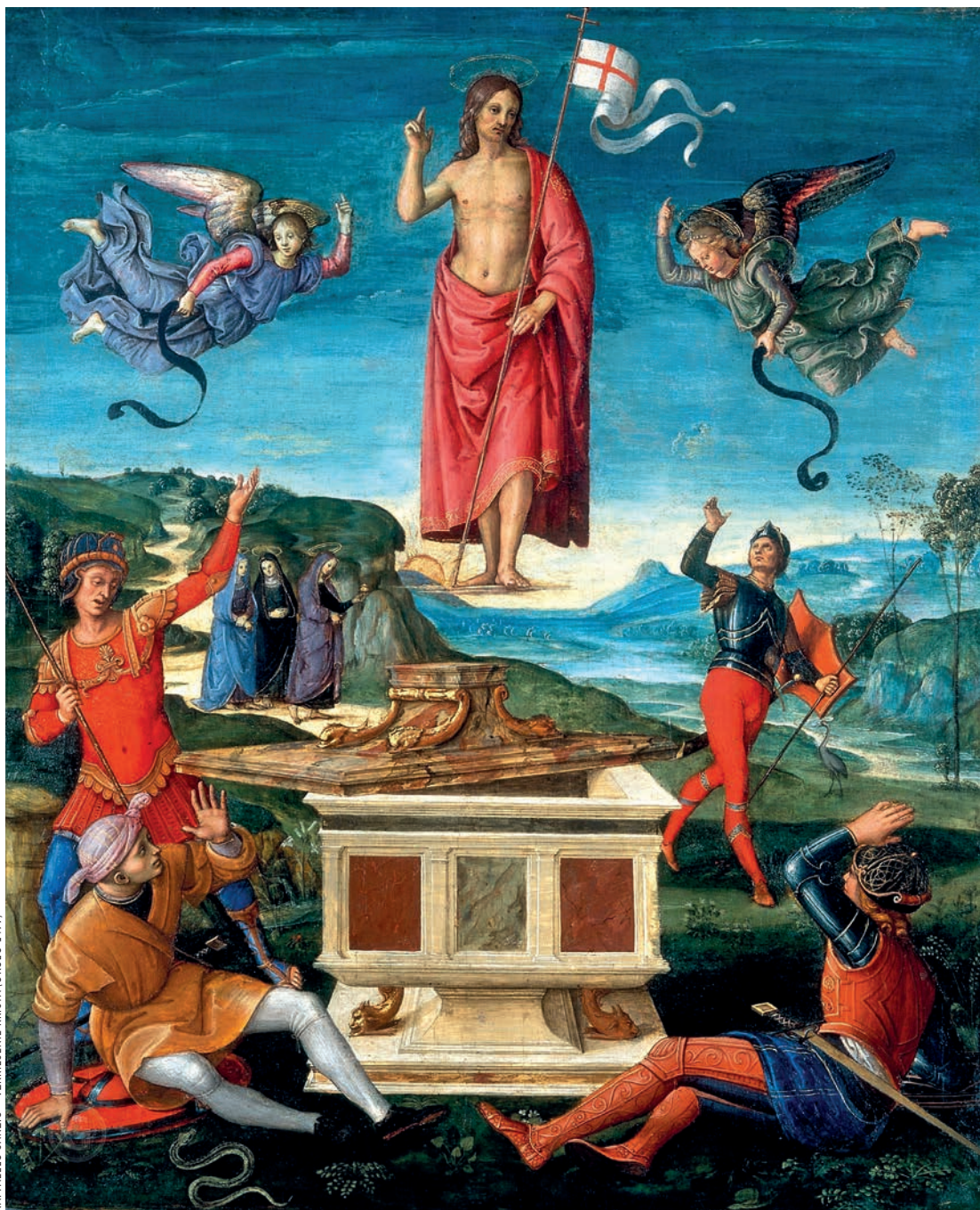
1. slávnosť veľkonočná

Zamyslenie nad Božím slovom

„Čo je človek, že naň pamätáš?
A čo syn človečí, že sa ho ujímaš?“ Text: Z 8,5 Večný Vládca života sa priznal a priznáva k nám, ľuďom. Aj takouto vetou by sa dala v krátkosti oznámiť radostná zvešť Veľkej noci, zvešť o vzkriesení.

„Niet Hot tu, lebo vstal, ako povedal...“ – hovorí posol Pánov ženám, v ktorých myslí je centrálnou témou smrť a hrob. Ježiš zomrel, pochovali Ho, je príkladné, potrebné a správne preukázať Mu posledné pocty. Rozlúčiť sa s Ním. A vo chvíli, keď, to chcú naplniť, nastáva totálne zmena. Žiadne lúčenie, príbeh spoločenstva a spoločného putovania životom pokračuje. Vstal, nie je tu, ide pred vami a pôjde ďalej s vami. Neočakávané a neuveriteľné. Také je konanie Najvyššieho.

Prvý zázrak je stvorenie. Že sme tu, že žijeme, hýbeme sa trváme, tvoríme, máme podiel na niečom, čo by sme si – keby bolo len na nás – zo svojich síl nevedeli ani predstaviť, nieto ešte dokázali utvoriť. Dodnes človek životu môže pomáhať, ale tvoriť v zmysle stvoriť nedokáže. Dar a zázrak, ktorý ukazuje ako na nás niekto pamätá a ako sa nás ujíma. Druhý zázrak je spása skrze Krista. Syn Boží medzi nami ľuďmi, aby sme sa my ľudia smeli stať Božími deťmi. Do tieňov a nedokonalostí nášho života, do našej smrteľnosti, hriechnosti a márnosti vstupuje Ten, ktorého ľudia ukrižovali a križujú svojou zlobou a výsmechom, svojim pohrdaním a ponižovaním. A tento na Golgotu vyhnaný a vyhodený nás neodmieta. Prináša nám ďalší dar a zázrak, nepochopiteľné vzkriesenie – zachraňuje nás na večnosť. Druhýkrát dostávame doklad o tom, ako na nás pamätá a ako sa nás ujíma. Tretí zázrak je v Jeho prítomnosti, že je s nami po všetky dni až do konca sveta. Ním žijeme, hýbeme sa i trváme, Ním a v Ňom vidíme svoje vlastné dni ako Jeho dielo a spoločenstvo s nami, Jeho slovom smerujeme k svetlu, ktorý sa nikdy nekončí. Dar a zázrak spo-

RAFFAELLO SANZIO - VZKRIEŠENIE KRISTA (OKOLO 1499)

ločenstva nás ľudí s Najvyšším. Dar Ducha Svätého. On na nás pamätá a ujíma sa nás.

Čomu veríme? Ktoré poznanie v nás má rozhodujúce slovo? Že sme ľudia, ktorí sa rodia a po čase umierajú a nič viac už nie je? Alebo že sme dedičia Boží, Kristom k tomuto poslaniu určení, ktorí dostali nielen dar a zázrak života, ale aj dar a zázrak vzkriesenia, a tak dar a zázrak účasti na živote večnom? Čo hovorí a o čom svedčí naša viera? Amen.

■ MGR. DANIEL MIDRIAK

2. slávnosť veľkonočná

Kristus hovorí: „Bol som mŕtvy a, hľa, žijem naveky vekov a a mám kľúče smrti a podsvetia.“ (Zjavenie 1,18)

Text: Ján 20,11–18 Osobné stretnutie so živým Pánom. Mária mala k Pánovi Ježišovi hlboký a oddaný vzťah. Nedokázala sa zmieriť s tým, že Ho niet. Ako by cez slzy ani nevníkala dvoch anjelov, ktorí sedeli v prázdnom hrobe. Na ich otázku: „Žena, čo plačeš?“ Odpovedala: „Vzali mi Pána.“ Vzali môjho Pána. Dokonca sa jej rovnako prihovára aj vzkriesený Pán Ježiš: „Žena, čo plačeš?“ Cez závoj slz však nevidí, že On je Ten, koho hľadá. – Naša bolesť, hlboký zármutok, alebo fixácia na minulosť (Mária hľadá Ježišovo telo), nám môžu brániť v tom, aby sme uvideli živého, vzkrieseného Pána. – Až keď Ježiš osloví menom: „Mária“, precitla a jej veľký zármutok sa zmenil na veľkú radosť. Jej ochromenie bolesťou sa zmenilo na novú aktivitu viery – stala sa prvým svedkom vzkrieseného Krista! O tomto je osobný vzťah s Pánom Ježišom. Stojíme pri ňom za každých okolností, neopustíme Ho, aj keď bolesť a zármutok zalievajú naše oči slzami a záťaž minulosti nám bráni vidieť Ho. On nás volá po mene a Jeho slovo, osobné stretnutie s Ním, otvára naše oči pre novú skutočnosť: On je živý Pán! Osobné stretnutie so živým Pánom nás mení na Jeho radostných svedkov. Mária ide a zvestuje učeníkom: „Videla som Pána!“ Už nie oči plné slz, ale oči, ktoré vidia vzkrieseného Krista. (ES 46) Amen.

■ MGR. JÁN HROBOŇ

KRUH PAOLO VERONESE: NOLI ME TANGERE (16. STOROČIE)

„Večer, v ten istý deň po sobote, keď boli učeníci za zavretými dverami, prišiel Ježiš, stal si doprostred a povedal im: Pokoj vám!“ (Ján 20,19)

Dnes je nám veľmi aktuálne tie slová zo Svätého Písma. Keď v Ukrajine sa odohráva vojna a ľudia sú za zavretými dverami – ako boli učeníci po smrti Ježiša Krista. Báli sa. Aj tí ľudia sa boja a cítia neistotu, ktorých teraz hrozí nebezpečenstvo biedy vojny a nútia utiecť zo svojich domov. Cítia skoro rovnako ako vtedy učeníci: že nevedia čo a ako bude ďalej, zajtrá... – Ale Pán Ježiš neopustí svojich. Prišiel ku svojim, nenechal ich v neistote. Aj svojim učeníkom sa zjavil – ako vzkriesený Pán. Náš Pán ani teraz neopustí tých ľudí, krorí veria, dúfajú v Neho.

JAMES TISSOT: NEVERNOSŤ SVÄTÉHO TOMÁŠA (1884-1894)

Príde častokrát nevrátane a pomôže svojim. Síce učeníci už mohli počuť radostnú zvesť vzkriesenia Ježiša od ženách. Predsa sú za zavretými dverami a sa boja. „To nemôže byť! To je neuveriteľné!“ – hádam si mysleli. A vtedy sa zjaví im víťazný, vzkriesený Pán. Keď ani na to si nemysleli. Príde Ježiš, stane si doprostred a sa pozdraví ich: „Pokoj vám!“ Učeníci vtedy práve to potrebovali: ten pokoj z neba, pokoj od Pána. Častokrát aj my v našich ťažkých životných situáciách cítime neistotu. Nevieme, že ako bude ďalej, čo bude zajtrá a pozajtrá. A vtedy – možno nevrátane – vstúpi aj k nám Pán Ježiš a povzbudí nás: „Nebojte sa! Ja som Pán všetkých, viem o všetkom. Ja som s vami vždy – ako som sľúbil vám predtým. Ja som Pán života a pokoja. Ja mám v mocných a milostivých rukách všetko: aj na vás sa starám, neopustím vás. Nebojte sa!“ Nech aj nás zehná náš víťazný, živý Pán s povdudzujúcou radostnou zvesťou vzkriesenia a so svojim pokojom! Nech nás zachráni nás v Jeho milostivých rukách na večný život: na ktorý On otvoril nám všetkým brány, ktorí veria v ňom! Amen.

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

Modlitba: Náš drahý Pane Ježiši, ďakujeme Ti z hlbky svojich srdc za Tvoje veľkonočné víťazstvo nad hriechami a smrťou. Pomôž nám Ťa nasledovať a skrze Teba potom vstúpiť do tej brány života a večného života, na ktorú si nám Ty otvoril so svojou smrťou a vzkriesením! Amen.

Prajeme Vám všetkým požehnané, milostiplné a pokojné veľkonočné sviatky!

MEGHÍVÓ

STA____
____DI
ON____

EZ AZ A NAP! 2022

BUDAPEST _____
PUSKÁS ARÉNA _____
2022. JÚLIUS 23.

BETHEL MUSIC / PLANETSHAKERS
MICHAEL W. SMITH / TIM HUGHES / MARTIN SMITH
NOEL RICHARDS / GRAHAM KENDRICK / NOEL ROBINSON
LONDON COMMUNITY GOSPEL CHOIR
CAMEL / PINTÉR BÉLA / CSISZÉR LÁSZLÓ / MEZŐ MISI
PRAZSÁK LÁSZLÓ / GÁVEL ANDRÁS ÉS GELLÉRT
PZM / DICS-SULI BAND / CRUX

ÉS MÉG SOKAN MASOK

A 2020-as rendezvényre megvásárolt jegyek érvényesek idén is!

JEGYEK, INFÓK: EZAZANAP.HU

Virághagymái még ma is virágoznak

Névadó ünnepséget tartott a Lackner Aladár Evangélikus Szeretetszolgálat Gyönkön

Tolna megye legnagyobb szeretetotthona Lackner Aladár nevét vette fel. A névadó ünnepséget március 21-én, a néhai evangélikus esperes születésének kilencvenedik évfordulóján tartották. A rendezvény úrvacsorai istentisztelettel kezdődött a gyönki evangélikus templomban, majd a diakóniai intézmény parkjában idézték fel Ali bácsi életét és szolgálatát.

A varázslatos tolnai dombok között megbújó Gyönk híres a templomairól, a német nemzetiségi gyökereiről, tájházáról, gimnáziumáról és nem utolsósorban a megye legnagyobb, sikeresen működő szeretetotthonáról is, amelyet 2018 januárjában vett fenntartásába a Magyarországi Evangélikus Egyház.

A korábban Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat néven működő intézmény ez év január 1-jétől viseli hivatalosan Lackner Aladár evangélikus lelkész nevét. A koronavírus-járvány miatt akkor nem volt lehetőség a névadó ünnepségre, de mivel Lackner Aladár – vagy ahogyan sokan emlékeznek rá: Ali bácsi – március 21-én lett volna kilencvenéves, így aligha lehetett volna jobb időpontot találni az eseménynek.

A nap a gyönki evangélikus templomban hálaadó úrvacsorai istentisztelettel indult, amelyen az intézmény dolgozói, helyi gyülekezeti tagok, családtagok és a meghívottak vettek részt. A liturgiában szolgált Cselovszky Ferenc korábbi gyönki lelkész – ma a Pesti Egyházmegye esperese –; Aradi András tolna-baranyai esperes; a Gyönkön felnőtt Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna, a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese; a lelkészi pályájuk elején Keszőhidegkúton is szolgáló Baranyay Csaba és Baranyayné Rohn Erzsébet kőszegi lelkészek; Varga Diána, a szeretetszolgálat lelkésze; Kollár Zsolt gyönki evangélikus lelkész; Gregersen-Labossa György lelkész, egyházunk diakóniai bizottságának elnöke; Lackner Pál nyugalmazott tábori püspök és Lacknerné Puskás Sára evangélikus lelkész.

Az igehirdetés szolgálatát Lackner Aladár fia, Lackner Pál végezte. A *Zsidókhöz írt levél* 13. fejezetének 7–8. versei alapján kiemelte, hogy mennyire fontos egy helyi közösség, egy család és egy intézmény életében is a nemzedékről nemzedékre átívelő gondolkodás, a hit, amely láncolatot alkot, és összeköt mindannyiunkat, feladatainkkal együtt. Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz, és ez a folytonosság, bizonyosság az intézmény életében és saját életünkben is meg kell jelenjen azért, hogy ne csak szavaink, hanem tetteink is jézusiak legyenek. Az úrvacsoravétel a gyönki és a keszőhidegkúti gyülekezetekhez korábban kapcsolódó lelkészek szolgálatával zajlott.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az istentisztelet után Biró Kornélia, az intézmény vezetője üdvözölte a jelenlévőket. Beszédében az intézmény szolgáltatóról is beszámolt, köszönetet mondva munkatársainak, valamint az egyháznak mint fenntartónak, továbbá méltatta Lackner Aladár életét és szolgálatát, hangsúlyozva „Ali bácsihoz” és a gyülekezethez fűződő személyes kötődését is. Mint mesélte, az egykoron tőle kapott virághagymák a mai napig virágoznak a kertjében, és ez mindig emlékezteti őt Ali bácsi szeretetére és az életében betöltött fontos szerepére.

Az ünneplő gyülekezet ezután az intézmény parkjában, Lackner Aladár emlékfája mellett állt meg. Aradi András esperes megemlékezett a néhai lelkész életéről, és köszöntötte jelen lévő özvegyét, Lackner Aladárné Zászkaliczky Mártát. A koszorúk elhelyezését követően állófogadás várta a jelenlévőket. Gregersen-Labossa György diakóniai bizottsági elnök mondott pohárköszöntőt, szólt az intézmény jelenéről és a lehetséges fejlesztésekről, a jövőben tovább bővülő feladatokról, a balatonboglári és a tamási telephely létrehozásáról.

Az alkalom zárásaként az érdeklődők megtekinthették a gyönki német nemzetiségi tájházat is, amely nagyrészt Lackner Aladár gyűjtő- és hagyományörző munkájának köszönheti kiállított tárgyait.

Az ünnepségre szóló meghívón is szerepelt Ali bácsi egyik kedvenc igéje: „Minden gondotokat óráá vessétek, mert neki gondja van rátok.” (1Pt 5,7) Ebben bízva tekint előre az immár Lackner Aladár nevét viselő intézmény, hogy munkatársai még sokáig tudják hittel, elhivatottsággal szolgálni a rájuk bízottakat.

■ ANTAL BÁLINT

BEMUTATKOZIK A BUDAKESZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Keresztény vértanúk neveit őrzi a templom

A Budakeszi Evangélikus Egyházközség 2015. január 1-jével vált önállóvá. Korábban a hozzá tartozó Budajenővel, Pátytal és Telkivel együtt a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség szóránnyaként, majd leányegyházközségeként működött.

A fiatal közösség története a múlt század ötvenes éveire, Danhauser László lelkészségének idejére nyúlik vissza. Akkor még családoknál tartottak istentiszteleteket, bibliaórákat, ifjúsági alkalmakat. 1981-től Kőszeghy Tamás és felesége látta el a szóránnygyülekezetet. 2002-től a helyben lakó Fabiny Tibor folytatta a szervezést a Budakeszin élő evangélikusok találkozási pontjának megrendezésével, valamint a református templomban tartott istentiszteletek számának havi egyről kettőre emelésével. A budahegyvidéki lelkészek gondozták a gyülekezetet.

2007 augusztusától Lacknerné Puskás Sára lelkész folytatja a sort. Feladata eleinte a területen élő evangélikusok felkutatása, alkalmak szervezése volt. Sokat jelentett a 2009 októberében elkészült gyülekezeti terem, amely lelki

Evangélikus istentisztelet a Duna Televízióban

Április 15-én, nagypénteken 11 órától istentiszteletet közvetít a Duna Televízió a budakeszi evangélikus

templomból. Igét hirdet Lacknerné Puskás Sára lelkész.

otthonává lett az egyre gyarapodó közösségnek, ám néhány év múlva kicsinek bizonyult, és erősödött a templomépítés vágya. Van olyan gyülekezeti tag, aki azzal fejezte ki ebbéli reménységét, hogy már akkor rendszeresen adakozott a templomépítésre, amikor annak realitása még csak a nagyon távoli jövőben volt elképzelhető.

Benczúr László Ybl-díjas építész, aki egyúttal a gyülekezet első felügyelője is lett, hosszú ideje formálta szívében és gondolataiban a lehetséges épület terveit, a gyülekezet tagjai pedig kitartóan

imádkoztak a megvalósulásért. A kormányzati, egyházi, külföldi támogatásból, a gyülekezeti tagok és sok más jó szándékú ember adományából megépült templomot már félkész állapotában is „belakta” a gyülekezet, hiszen a járványos időben a tető és ablakok nélküli épület szabad térnek számított. A szemünk előtt folyt együtt a külső és belső építkezés, míg végül 2021 szeptemberében szentelték fel a templomot Fabiny Tamás püspök. Megtarhattuk a járvány miatt elhalasztott konfirmációt is.

Azóta a fényvel átjárt épületben, orgonaszó kíséretében dicsérhetjük Istent. A harang felirata („*Ti vagytok a tanúim – így szól az Úr*” [Ézs 43,10]) a gyülekezet küldetését hirdeti. Ugyanakkor emléket állít ez a templom azoknak a keresztényeknek is, akik vértanúként tettek valást hitükről. Nevüket az épület oszlopain olvashatjuk, történetüket Lackner Pál gyűjtötte könyvbe. Kérjük Urunkat, hogy az előttünk jártak állhatatosságát követve tudjunk tanúskodni szeretetéről és megtartó irgalmáról.

■ LACKNERNÉ PUSKÁS SÁRA

BEMUTATKOZIK A SÚRI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Erős vár a zöldellő völgy mélyén

A bakonyi emberek szívében mindig is jelen van a vágy Isten felé. Ezt éljük át a gyönyörű dunántúli tájegység keleti szegletében is, a Komárom-Esztergom megyei Súr községben. Abban a védett, erdőkkel-mezőkkel tűzdelt völgyben, mely már a 15. században a pálos rend birtoka volt. A hit mellé azonban mindig szorgos munka is társult, mely gyülekezetünk történetéből is tükröződik.

Az első felvidéki evangélikus telepek az 1700-as évek elején érkeztek, akik számára elengedhetetlen volt egy saját egyházközség létrehozása. A több évtizedes folyamat jelentős mérföldkövét a templom felépítése jelentette. Az ősök buzgóságát hirdeti, hogy az 1785 tavaszán kezdődött építkezésért ugyanazon év adventjén már a kész istenházában adtak hálát.

Hitük és kitartásuk emlékét kézzelfoghatóan őrzi templomunk szószékoltára, mely a történelem viharai között is megmaradt eredeti formájában. Ennek szép, rejtett kincse került elő nemrég: a többszörösen átfestett felület legmelyére, az oltárkép alatti fakazettára temp-

lomépítő eleink Isten ígését jegyezték fel lelki örökségként utódaik számára: „A kegyelem legyen mindazokkal, akik el nem múló szeretettel szeretik a mi Urunkat, Jézus Krisztust. Ámen.” (Ef 6,24)

Ezt az isteni kegyelmet éljük meg ma is gyülekezetünkben, és igyekszünk átadni a fiatal nemzedékeknek. A közösség életében ma a legerősebb szolgálati ág a gyermekek hitoktatása és tanítvánnyá nevelése. A baba-mama kör, az ovis- és iskolai hittanok, a konfirmációs és ifiőrök révén közel százharminc fiatal érünk el. Küldetésünknek tekintjük, hogy velük együtt a szülőket is megszólítsuk, és bevonjuk a krisztusi közösségbe. Ennek egyik színtere a nemrégiben újraindult kórusunk is. Azonban sok gyülekezethez hasonlóan a tanítványi kör magvát nálunk is az idős, odaszánt életű testvérek jelentik, akik mindig hűségesen vannak jelen alkalmainkon, és erejükhöz mérten végzik áldásos szolgálatukat az Úr dicsőségére.

Bár szeretjük a tradíciókat, mégsem kötöznek meg minket hagyományaink. Gyülekezeti életünk külső, látható jegeit

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Április 18-án, húsvét 2. napján 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a sური evangélikus templomból. Igét hirdet Nagy Gábor lelkész.

szeretnénk a mai korhoz igazítani, míg a tartalom a változatlan Krisztusról szóló bizonyágtétel. Alkalmainkon rendszeresen helyet kapnak könnyűzenés dicséretes és vetített képes illusztrációk az igei üzenet teljesebb megértéséhez. Istentiszteleteink felvételei két éve folyamatosan elérhetők az interneten.

Élő tapasztalatunk, hogy egy kis falu kis közösségében is nagy dolgokat szeretne elvégezni az Úr. Ha mindez kívülről nem is olyan látványos és világraszóló, mégis életeket képes megváltoztatni.

■ NAGY GÁBOR

Házasság és család a Szentírás fényében

Evangéliumi nyilatkozatok mentén rendeztek konferenciát

A teremtettség és az identitás összetartozása melletti kiállás, illetve az ezek elválasztására irányuló társadalmi folyamatok veszélyeiről való diskurzus jegyében szervezett konferenciát az Evangelikál Csoport Egyesület március 19-én Budapesten, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában A család védelme – a biblikus családkép címmel. Előadások és kerekasztal-beszélgetések keretében protestáns teológusok, lelkipásztorok szóltak arról, milyen fenyegetést jelent a Szentírás nemiségről, szexualitásról szóló tanítására nézve az Imbtq-lobbi, és milyen választ ad(hat)nak erre a magyarországi egyházak.

A nyitóáhitatot követő előadásában Szilvai Gergely újságíró, a *Mandiner* hetilap főszerkesztője többek között azt járta körbe, hogy a melegházasság elfogadottá válása hogyan állítja lelkiismereti döntések elé a keresztény hitűkhöz ragaszkodó embereket.

Hack Péter, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának professzora, a Hit Gyülekezetének lelkésze arról szólt: a keresztény

ember nem várhatja el, hogy az állam erőszakkal kényszerítse ki a bibliai erkölcsi normák érvényesítését, azt azonban igen, hogy a hatalom ne teremtsen olyan helyzetet, amelyben a keresztény ember nem tud jó lelkiismerettel egyszerre Istenre is hallgatni és az állami törvényeket is betartani.

KIÁLLÁS A TANÍTÁS TISZTASÁGA MELLETT

A konferencián – melyen részt vett Próhle Gergely, egyházunk országos felügyelője is – az elméleti felvezetések után három-három evangélikus, illetve református lelkész kerekasztal-beszélgetése során idézték fel, hogy mi vezetett az úgynevezett *Novemberi állásfoglalás* kiadásához, amely az evangélikus egyház tanításbeli tisztaságának megőrzését tűzte ki célul.

A *Novemberi állásfoglalás* megfogalmazását belülről érkező, alulról szerveződő, az evangélikus lelkészek között felmerülő igény indította el – derült ki Kiss Máté komáromi lelkésznek, Zsarnai Krisztiánnak, a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye esperesének és Lupták György nyugalmazott esperesnek a szavaiból. Mint elmondták, az eddig megjelent megnyilvánulásoknál határozottabb kiállást, szigorúbb állásfoglalást vártak volna az egyházvezetés részéről, mivel hivataluk részét kell, hogy képezze a hit védelme. Az általuk megfogalmazott

nyilatkozattal abban szeretnék segíteni az embereket, hogy ők is álljanak ki bátran a Biblia igazsága mellett. Feltették a kérdést: az egyház egysége vagy a Szentírásban foglalt kinyilatkoztatás-e a fontosabb?

ISTEN SZERETETÉNEK IGENJÉBŐL

A délutáni disputát Márkus Tamás András református lelkipásztor, az Evangelikál Csoport Egyesület elnöke, a konferenciára frissen megjelentetett *Házasság, család, szexualitás – Evangéliumi nyilatkozatok és publikációk a biblikus családkép védelmében* című kiadvány szerkesztője vezette fel. Mint fogalmazott: amikor az emberi ontológia alapjait akarják átszervezni, akkor a magyarországi egyházaknak, a hitvallóknak össze kell kapaszkodniuk, és hirdetniük kell az evangéliumot.

„A házasság férfi és nő szövetsége, és mint ilyen az égben kötötték” – szögezte le Kondor Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspöke az egyházvezetői kerekasztal-beszélgetésen, melyen rajta kívül Balog Zoltán püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke, Papp János, a Magyarországi Baptista Egyház egyházelnöke, Pataky Albert, a Magyar Pünkösdi Egyház elnöke és Csernák István, a Magyarországi Metodista Egyház korábbi szuperintendense vett részt.

A diskurzus során hangsúlyosan jelent meg az a gondolat, amelyet Balog Zoltán úgy fogalmazott meg: „Szeretetlenek, kirekesztőnek bélyegeznek minket, amikor nemet mondunk a homoszexualitásra, pedig a mi »nem«-ünk Isten szeretetének igenjéből következik.” Később hozzátette: „Mi ab ovo [eleve – a szerk.] senkit nem ítélünk el, mindenkit megváltásra szoruló emberként szólítunk meg.”

KRISZTUSON TÁJÉKOZÓDVA

Ugyancsak többször megfogalmazták a résztvevők, hogy az egyháznak olyan korban kell kiállniuk a Szentírás tanítása mellett, amikor a templomaik kiürülnek, és egyre kevesebb az aktív egyháztag. Ez kettős felelősséget jelent: egyfelől a hitvalláshoz való hűséget követel, másrészt a missziói parancs betöltésére is ráirányítja a figyelmet. „Nem szeretnénk zárt közösségé válni, akik kifelé már nem tudnak szólni” – fogalmazott Kondor Péter. Később hozzátette: az egyház feladata, hogy Krisztushoz vezesse az embereket; ehhez pedig „előbb-utóbb minden batyut le kell tenni, hogy átférjünk a szoros kapun”.

Pataky Albert arra hívta fel a figyelmet: nem mindegy, hogy úgy nyerünk meg embereket, hogy szimpatikussá tesszük számukra az egyházat, és ezért igazodunk a társadalmi morálhoz, vagy pedig a Krisztus és az apostolok által élénk tárt mércét mutatjuk fel. Papp János szerint a Szentírásban ott van a teljes igazság, azzal a kezünkben ki lehet és kell mondani, mi a bibliai álláspont házasságról, nemiségről, identitásról. Ugyanakkor fontos, hogy megszólalásunkból a bizonyosságunk és ne valamiféle felsőbbrendűség tükröződjön. Csernák István mindent azzal egészítette ki, hogy a meggyőződésünk mellett annak is tudatában kell lennünk: egyénenként és egyházakként is folyamatosan úton vagyunk.

Szintén több ízben megfogalmazták az egyházvezetők, hogy amikor egyházakban erről a témáról tárgyalnak, akkor

egyfelől fontos, hogy azt a szeretet jegyében tegyék, ugyanakkor végig Krisztuson tájékozódjanak. Így lehet meghatározni, meddig tartható egyben egy közösség, és mi az a pont, amikor már elválnak az út. Kondor Péter hozzátette: a szélsőségesen konzervatív, illetve szélsőségesen liberális kegyességi irányzatok itthon, minden nézetkülönbségük ellenére, sokkal közelebb vannak egymáshoz, mint Nyugaton.

Balog Zoltán további szempontként hozta be a beszélgetésbe, hogy amikor az egyház intézményrendszer-fenntartóként állami közfeladatot lát el, akkor azzal azt is vállalja, hogy olyan emberekkel is kapcsolatba kerül, akiknek többségében „nincs közük a Bibliához”. Mint mondta, „el kell döntenünk, akarunk-e olyan társadalmi súlyt, amelyben toleranciát várnak tőlünk, vagy lemondunk a befolyással, hatalommal járó pozícióról”.

VÍZVÁLASZTÓ KÉRDÉS

A folytatásban Szabados Ádám teológus a melegházasság elfogadásának egyházi, teológiai következményeit járta körül. Előadásában rámutatott: a meleg egyenlőség követelése letaszította a hagyományos nemiséget az erkölcsi piedesztálról, egy új szexuáletikai víziót állított a helyére, és ebben a megváltozott helyzetben kell kinyilvánítaniuk álláspontjukat az egyháznak.

Kiemelte: a homoszexuális kapcsolat helyeslése olyan radikális eltérés a hagyományos tanítástól, amely szükségszerűen más területeken is megkérdőjelezi a keresztény tanítás érvényességét, és aláássa a Szentírás tekintélyét, a benne foglalt erkölcsi útmutatás iránti bizalmat. Úgy látja, azokban az egyházakban, amelyekben párbeszédet kezdeményeznek a kérdéstről, ott előbb vagy utóbb elkerülhetetlenné válik a szakadás.

DOGMATIZMUS HELYETT DOGMATIKA

A záró kerekasztal-beszélgetésben lelkészek, teológusok főként azt járták körül, hogy miképpen lehet felkészíteni a fiatalokat a genderlobbival való találkozásra. Mint megfogalmazták, dogmatizmus helyett dogmatikára, a „mit” helyett a „miért”-en alapuló típusú tanításra van szükség.

A teológián belül az antropológiai viták lefolytatásának van itt az ideje. Nem kizárólag a keresztény felfogás szerint szükséges szólni, hanem általánosságban is beszélni kell arról, hogy mit jelent férfinak és nőnek lenni, hogyan jön létre a lélek, és miként kapcsolódik a testhez.

■ BALCZÓ-VITÁLIS

FOTÓK: DEGMANN HANNA

Harminc éven át sikeresen működött – legyen folytatás!

Ülésezett bajor testvéregyházunk zsinata

Két év online zsinati munka után március 27-én Geiselwindben végre négy napon át személyesen találkozhattak a Bajorországi Evangélikus Egyház Zsinatának tagjai. A háború árnyékában tanácskozott a testület számos kérdésben, s egyhangú döntést hozott arról, hogy meghosszabbítja a testvéregyházi kapcsolatot a Magyarországi Evangélikus Egyházzal.

FOTÓ: MICHAEL MCKEE

Idén lejár és megújításra szorul a testvéregyházi kapcsolat szerződése. A Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata februárban már döntött. Soron volt hát a bajorok határozata, hogy májusban hivatalosan is aláírható legyen az új szerződés. Ehhez a témához kapcsolódva hangzott el a magyar evangélikusság részéről érkező köszöntés is, melyet e sorok szerzője, egyházunk zsinatának lelkes elnöke tolmácsolott.

A zsinaton mindenütt előkerült az Ukrajnában zajló háború témája. Az események borzalma, a nyomukban érkező gyötrelmek, a menekültek elkeserítő helyzete sok imádságot és konkrét cselekvési igényt. A bajor evangélikus egyház nem kíván külön segélyszervezetet létrehozni a jelen helyzetre, inkább arra vállalkoznak, hogy azokat a háborús övezettel határos országokat segítik, ahol az egyházak már végzik ezt a munkát. Ezen túlmenően pedig támogatja az ACT Alliance humanitárius segélyszervezet és a Luthéránus Világszövetség embermentő munkáját Ukrajnában.

A főpásztor szemüvegén át. Heinrich Bedford-Strohm püspökről a zsinatot megelőző estén derült ki, hogy megfertőzte a koronavírus, így interneten keresztül tartotta meg beszámolóját.

A hatalmas anyagot felvonultató jelentés szólt az egyházból kilépőkről, az egyház belső tisztulásáról, az önkéntesek erejéről, az újraszervezett bibliakörök lehetőségéről, a keresztyén gazdálkodásról és arról, hogy keményebben kell fellépünk az egyházon belüli szexuális erőszak ügyében, mint a világ ügyészeinek.

Heinrich Bedford-Strohm felvázolta, reménység szerint milyen lesz az egyház 2035-ben. Az abszolút pozitív, reményteliség teli és Krisztus-központú jövőképről szóló részt így zárta: „Ha önökre tekintek, kedvem van az egyház jövőjéhez.” A jelentés – lényege szerint – az evangélium kommunikációja volt.

Az egyház jövője – a jövő egyháza. A zsinat úgynevezett tematikus napján egy konkrét témát járnak körül. Ezúttal három érdekes előadás segítette a csopor-

tokba osztott zsinati tagokat abban, hogy megfogalmazzák, milyen egyházat szeretnének látni és megélni a jövőben. Milyenné formáljuk az egyházat, s milyenné formál az egyház minket? – tették fel a kérdést a bajor zsinati tanácskozáson.

A több mint száz kulcsszó, a testület tagjai által összegyűjtött jelzők itt nem sorolhatók fel maradéktalanul, hadd hozzak ide mégis néhányat közülük. A jövő egyháza szólásra kész (nem hallgat, amikor szólni kell), látható, érzékelhető, autentikus, hiteles, mélyen meglepő, hívogató-meghívó, közösségépítő, igazán érdekes és figyelemfelkeltő, segítőkész, missziós, őszinte, gondoskodó, hallgatni tudó – meghallgatni tudó, emberséges, mesélő-elbeszélő és bátor.

Egy érdekes bizottság, amely érdeklődik irántunk. Részt vehettem a bajorországi evangélikus zsinat ökumenikus bizottságának ülésén. Sokszinű, egyházas közösség, ahol figyelnek a belső egyházi viszonyokra, a más felekezetekhez fűződő kapcsolatokra, és intenzíven foglalkoznak testvéregyházaikkal is. Napjainkban új híd épül: kapcsolat az anglikán egyházzal – ennek kereteiről tárgyaltak a mostani ülésen.

A sűrű napirend közepette szakítottak időt a bajor–magyar kapcsolatra is, és kérdések sokaságával bombáztak. Testvéri kérdések özönlöttek nyitottan, őszintén, konstruktívan, informatívan. Öröm, hogy a Bajorországi Evangélikus Egyház Zsinata ezen az ülésen egyhangúlag jóváhagyta a testvéregyházi kapcsolat megújításáról szóló szerződés szövegét. Az ünnepélyes aláírásra május végén Budapesten kerül sor.

Minden testvérkapcsolatban vannak csúcspontok és hullámvölgyek. Az elmúlt három évtizedben ezt is, azt is megtapasztalhattuk, nem is egyszer. Most egy kiegyensúlyozott, számunkra is sok szempontból példát mutató zsinati ülés tanúja lehettem. Ezért tartottam fontosnak megosztani tapasztalatomat a kedves olvasóval.

■ HAFENSCHER KÁROLY

HÚSVÉT ÜNNEPE – JN 20,1–10

A világosság ragyog

Sötétben látás. *János evangéliuma* – ahogyan megszokhattuk – sajátos szögből mutatja be azokat az eseményeket, melyeket bizonyoságként Jézusról elmond nekünk. Nincs ez másként a húsvéti történettel sem. Nem asszonyokról beszél, hanem kiemel közülük egyet, a magdalai Máriát, és rajta keresztül mondja el a hét első napjának történéseit. A szövegből sejthetjük, nem egyedül volt, de János számára fontos, hogy mindazokat a történéseket, melyeket a tanítványok és a Jézus körül lévők megélték a Messtrel, személyes látószögből láttassa velünk. Hiszen a Jézus Krisztusban való hit mindig személyes.

Mária még egészen korán, sötétben ér oda a sírhoz. Amit lát, az nem más, mint az elmozdított, elvett kő a sír szájáról. Nem nézelődik tovább, nem keresi a látvány magyarázatát, hanem azonnal futni kezd a városba, Péterékhez.

Valami egészen beszűkült látószög az övé. Érthető is. A gyászban, a sötétségben, a kilátástalanságban idáig jutunk el a legtöbbször: felszínes magyarázatig. Elvitték az Urat, és nem tudjuk, hova tették. Tudjuk, hogy meghalt, de nincs meg a kérelhetetlen bizonyíték: Jézus teste.

Tapasztalati látás. A látószög most a tanítványokra irányul. Közülük ketten indulnak el. Péter és a „másik” tanítvány. Futnak. Az érthetetlen, zavaros magyarázat őket is felzaklatja. Amikor odaér az első, benéz a sírba, de nem megy be. Péter már belép, és szemlél. Mindent jól megvizsgál. Igyekszik racionálisan gondolkodni. A látottak arról beszélnek, hogy nem vitték el a testet. A leplek és a fejkendő összehajtása nem sírrablásról tanúskodik.

De ez a látás itt megáll. Nincs magyarázat, marad a reménytelenség mellett az érthetlenség. A halál kérelhetetlenül beleégeti a lelkünkbe, hogy ő a győztes. Számunkra semmilyen más alternatíva nincs, nem marad. Az ész, az értelem képessége csak idáig tart.

Lényeglátás. A harmadik tanú, a „másik” tanítvány azonban nemcsak lát. Hanem a lényegét látja meg. Nem felszínes magyarázatot keres, nem a pontos okokat akarja megérteni, nem egyszerűen az értelmére akar hagyatkozni, hanem: lát és hisz.

Húsvét hajnalán, ott, az üres sírban, ahol semmi mást nem látnak, csak azt, hogy nincs ott, akit szerettek, és aki meghalt a kereszten, valami mindent felülmúló dolog ragadja meg a legnagyobb gyászban, sötétségben, kilátástalanságban lévőket. És hisz.

Ez valami olyasmi, mint amikor a szemünk előtt eltakart igazságot, valóságot látjuk, értjük meg hirtelen, nem egyszerűen értelemmel, hanem szívvel, bizalommal, hittel.

Feltámadás – a szem számára elrejtett Élet. Húsvét ünnepe nem a látás és nem a megértés ünnepe. Húsvét ünnepe a hit ajándéka, az Élet mindenképp felett való győzelmének ünnepe.

Az Úr feltámadása sokkal többről beszél, mint amit felfoghatnánk. Értelmünk, érzelmeink nem tudnák áttörni azt a falat,

”

melyet a legnagyobb sötétségben a halál épít lelkünkben. Az elmúlás, a veszteség megélésének, kikerülhetlenségének falát.

De mégis van remény. A hitnek az a szép, tiszta, egyszerű, világos és mégis győztesként megélhető öröme, mely a lényegét mutatja meg az Élet minden területén. Ahogyan egy meggyilkolt kopt keresztény gyászoló kislánya tesz bizonyosságot: nem édesapjáért és nagybátyjáért imádkozik, ők már jó helyen vannak, hanem a gyilkosokért, nekik van szükségük Isten irgalmára.

GIOVANNI FRANCESCO ROMANELLI: SZENT PÉTER, PÉTER ÉS SZENT PÉTER KRISZTUS SÍRJÁNÁL (1640 KÖRÜL)

Ezt kimondani csak az tudja, akinek lelkében erősen él a hit, amely mindeneken túllát. Akinek van világosság a lelkében, minden földi borzalom ellenére is. Rejtett valóság ez a keresztényi tanúságtétel, melyet mégis megélhetünk – nem csak húsvét ünnepén.

■ ARADI ANDRÁS

Imádkozzunk! *Áldunk téged, Krisztusunk, hogy minden emberi bűn és a halál borzalmában is jelen van világosságod ebben a világban. Erősítsd meg hitünket feltámadásod valóságában, hogy minden szavunk és egész életünk győzelmedről tegyen bizonyosságot. Ámen.*

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el...” (Jn 6,37) Konferencia az Evangélikus Missziói Központ szervezésében július 3-tól 6-ig a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban (Széchenyi u. 8-12.). Szolgálattevők: Végh Szabolcs zenész • dr. Emődi Kinga orvos • Ferenczy Erzsébet lelkész • Horváth István misszionárius, az Evangéliumi Aliansz főtítkára • Szentirmai Róbert ortodox pap • Vecsey Béla és Vecsey Enikő, Üdvhadsereg Szabadegyház, Magyarország • Deák Bálint lelkész, Partium • Deák Andrea Csilla tanár, Partium • Lupták György és Luptákné Hanvay Mária lelkészek • Szeverényi János lelkész. Részvételi díj: 19 800 Ft, 3-14 éves korúaknak fél ár. Kedvezményt lehet kérni. Aki tud, hozzon ágyneműhuzatot, de 1500 Ft/fő mosatási díj ellenében igényelhető is. További kérésünk, hogy jelezzék, ha valaki glutén-, tej- vagy tojásérzékeny. Jelentkezési határidő: június 20. Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben: Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.; telefon: 1/400-3057; e-mail: evmis@lutheran.hu.

Meghívó egyházkerületi közgyűlésre. Tisztelettel és szeretettel hívjuk a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Közgyűlésének szavazati és tanácskozási joggal rendelkező tagjait, valamint minden érdeklődőt a soproni evangélikus gyülekezeti házban (Sopron, Színház utca 27.) április 29-én, pénteken 15 órakor kezdődő gyűlésre.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége

TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE

GOMBOS MIKLÓS
ÉS FIA, FERENC

www.harangontes.hu

Cím:
2162 Órbottyán
Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Mobil:
+36 30 9489575
+36 30 7288161
Tel.: 06 28 360 170

E-mail:
gombosmi@harangontes.hu
info@harangontode.hu

Harang eladó! Új öntésű, 725 kg, G hangú, füles. Érdeklődni: (06) 30/728-8161; www.harangontes.hu.

EVANGÉLIKUS Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja
Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikuselet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
• Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu)
• Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
• Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodaszuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
• Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. • Digitális előfizetés negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Egy digitális lapszám ára: 450 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
• Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Húsvét ünnepe

Szerető Atyánk! Hálával dicsérünk téged, mert műved, melyet megtartásunkra vittél végbe, elvégeztetett. Hálaadással dicsérünk, mert győztél értünk, felemelted a porból életünket, irgalmaddal vettél körül bennünket. Ebben a szeretettedben bízva jövőnk most hozzád könyörgésünkkel.

Urunk, eléd hozzuk egyházadat, melyet elhívtál Fiad feltámasztása révén: ragyogtasd fel közöttünk Krisztus győzelmének fényét! Ne engedd, hogy a korszellem, a bennünk dúló indulatok vagy a félelem elhomályosítsa néped tanúságtételét. A mi húsvéti Bárányunk már megáldoztatott: add, hogy életünk őrajta függjön, belőle táplálkozzon.

Urunk, könyörgünk teremtett világodért: adj bölcsességet, hogy felelősséggel viseljük gondját a ránk bízottaknak: tárgyakkak, élőlényeknek, szereteteinknek. Nyisd fel a szemünket, hogy embertársainkban felfedezzük Krisztus arcát. Kezedbe tesszük országunknak és a világ országainak a vezetőit, a döntéshozókat és a közvélemény formálóit. Áldd meg munkájukat, hogy azon keresztül is a te akaratod teljessédjék! Ha lehet, add meg kontinensünk lakóinak a nyugodt, csendes élet kegyelmét, mindazonáltal legyen meg a Te akaratod.

Urunk, irgalmas szeretetted kísérelje a szenvedőket, üldözötteket, menekülőket és harcolókat. Tekints betegeinkre és a halállal vívódókra. Ne engedd, hogy a kísértések közepette elkopjon az ének a szívünkben. Olyan jó énekelni neked ezen az ünnepen! Add Lelekedet, hogy napjainkat a Krisztusban való öröm járja át!

Szerető Atyánk! Köszönjük, hogy figyelsz könyörgésünkre! Feltárod előttünk igédet, hogy reménységgel szóljunk és cselekedjünk, szándékod szerint. Dicséret, dicsőség és hálaadás legyen szent nevednek feltámasztott Krisztusunk által, akiben rejlik a mi váltásunk! Ámen.

HÚSVÉT 2. NAPJA – JN 11,17–32

Hiszed-e ezt?

„Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit!” (Zsolt 118,17) Ez tévedés. A zsoltáros biztosan téved – mondaná Márta és Mária. Éppen most halt meg a testvérem.

A mi életünknek is ez a valósága: meghalt a testvérem, meghalt az édesapám, meghalok én is. A halál kegyetlen valóságát ismerjük. Szeretnénk persze eltávolodni tőle, nem beszélünk róla, szeretnénk valamilyen módon megszelídíteni, de nem lehet. Az elmúlás újra és újra itt kopogtat az ajtón. Szívünket megdermeszti fagyos leheletével még akkor is, ha életünk minden elválása, elszakadása készülődés a végső búcsúra, mert valamitől mi mindig búcsúzunk.

A mindig aktív Márta és a szemlélődő Mária pontosan ugyanazt mondja: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.” A szeretett Mesterről jól tudják, hogy úr a betegségek felett, hiszen amikor betegeket vittek hozzá, meggyógyította őket. Annyira szeretnék megváltoztatni a megváltoztathatatlant, a körülményeket! Visszapörgetni az időt, megállítani az események sorát, de már nem lehet. Az élet vereséget szenvedett.

Mi lehet a vigasz? Látszólag keveset ad most Jézus első mondata: „Feltámad a testvéred!” Hiszen a tanítást jól ismeri Márta. Egykor majd biztosan megtörténik. A későbbi csoda eszébe sem jut, az utolsó nap vigasza pedig oly távolinak tűnik. De Jézus nem a távoli jövődőről beszél. Nem egy tantétel ismeretét várja, hanem élő hitet. „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz én bennem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?”

A feltámadás nem tanítás, nem egy elvont fogalom, hanem egy személy: maga Jézus Krisztus. Jézusban van a feltámadás és az élet. Aki vele közösségben van, aki benne hisz, annak az elmúlás is egészen mássá lesz. Nem a távoli jövőbe utalt reménység, nem egy megragadhatatlan ígéret, hanem valóság. Jézus könnyekre fakad Lázár sírjánál, mert komolyan veszi a halál könyörtelen valóságát. Ám húsvét óta tudjuk, a halál legyőzött ellenség. A testté lett Isten, a megfeszített és feltámadott Úr legyőzött felette!

“

Az élő Jézus közel. Márta ki tudja mondani a hitvallását: „Igen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, akinek el kell jönnie a világba.” Jézus előtt állva már érti, hogy a feltámadás és az élet az Isten Fiának közelségében már jelen van. Az Isten közelségében élt élet új megvilágításba helyezi a földi életet és a földi halált is. Életet, örök életet nyerhetünk hitünkben, a vele való közösségben. Senki más nem tudja ezt adni, de ő igen.

Márta ki tudja mondani hitvallását a testvérenek, Lázárnak a feltámasztása előtt. Mert hitünk nem csodákra épül, hanem Jézusra. Arra, aki előhívja Lázárt négy nap után a sírból, de a legfontosabb, hogy ő maga jön elő a sírból. Feltámasztásában

válik egészen világossá a halált legyőző élet. Az életünk múltja, jelene és jövője is a tőle kapott életben lesz örök: „...aki hisz én bennem, ha meghal is, él...”

„A Mester itt van, és hív téged.” Így hívja, bátorítja Márta Máriát. Amit a jelenlétében kapott – hitet, életet, békességet, reménységet –, szeretné megosztani a testvérevel is. A Mester itt van. A lehetőség, hogy találkozzunk győzelmes Urunkkal, ma is adott. Sőt ő is találkozni akar velünk, hogy választ adjon az élet és halál kérdéseire.

Túrmezei Erzsébettel együtt mondjuk: „Csak azért sírjunk húsvéti könnyet, / Akik még mindig húsvét előtt élnek.” (Húsvét után)

A Mester hív téged.

A földi életünk csak egy része – bár nagyon fontos része – az örök életnek. A vele való találkozás von be az új és örök, a halál felett győzedelmeskedő életbe. Hiszed-e ezt? Boldog az, aki Mártával együtt tudja mondani: „Igen, Uram, én hiszem.”

■ PÉTERNÉ BENEDEK ÁGNES

Imádkozzunk! Megváltó Uram! Kérlek, lépj hozzám is közel, amikor a halál közelsége rémít. Segíts, hogy a te halált legyőző hatalmadban láthassam a múltam, tegyem le a jelent, és rád bizzam a jövőt. Ajándékozz nekem húsvéti örömet és élő hitet, amely erőt ad, megtart a halál árnyékának völgyében, és elvezet az örök életbe! Ámen.

NOÉL HALLÉ: LÁZÁR FELTÁMASZTÁSA (17. SZÁZAD)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 17.) [A Feltámadott] ezt mondta nekik: Békesség nektek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. Jn 20,21 (1Kir 2,1–3a; Mk 16,1–8; 1Kor 15,1–11; Jn 20,1–10) Békesség. Milyen nagy szükségünk van rá! Minden időben aktuális és fontos, de kimondottan idén, 2022 húsvétján, amikor a háború borzalmas képkockáira gondolunk, és azokra az embertársainkra, akiknek nincs választásuk, nem dönthetnek a béke mellett. A Békesség Fejedelme az, aki minden emberi nyomorúság, gonoszság felett áll, és hatalmaskodik ezek felett. Békétlen világunkban, kibékíthetetlen helyzetekben megszólal a Feltámadott hangja: „Békesség nektek!” Egyedül ő hozhatja el számunkra a valódi húsvéti békességet, és küldhet tovább minket az üzenettel, hogy személyes életünkben is a békességet hirdessük és képviseljük.

Hétfő (április 18.) Nézz nyitott szemmel erre a házra éjjel és nappal, arra a helyre, amelyről ezt mondtad: Ott lesz az én nevem! 1Kir 8,29a (Jn 20,19; Lk 24,13–35; 1Kor 15,50–58; Jn 20,11–18) Isten választott népének életében sorsfordító volt az a pillanat, amikor megépülhetett Isten dicsőségének lakóhelye. Maga a templom Isten jelenlétét képviselte a nép között. A mai nap igéje Salamon templomszentelési imádságának fontos részlete, amely visszaül Isten ígéretére, hogy ő a nép között lakik. Jézus halálakor ennek a templomnak a kárpitja hasadt ketté. Isten neve ezentúl nem helyhez kötött. Szívünkben hordozhatjuk a nevét, jelen lehet családjunkban, mindennapjainkban. Házunk ajtaján vajon ott van-e a feltámadott Úr neve?

Kedd (április 19.) Imádkozva nyújtom feléd kezem, lelkem utánad eped, mint a kiszikkadt föld. Zsolt 143,6 (Jel 22,17c–d; Jn 20,1–10; Jn 20,19–23) Vágyódás. Kiáltás. A felfelé, az ég felé nyitott tenyér képe jelenhet meg előttünk. A zsoltáros nagyon jól tudja, hogy kiszáradt lelke honnan kaphat égi áldást. Istenhez kiált, felfelé tekint, és kitarja kezeit. Egyedül Isten töltheti be azt a hiányt, amelyre lelkünk vágyik. Maga Jézus hív minket az élet vízének forrásához: „Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!” (Jel 22,17c–d)

Szerda (április 20.) De nem értük könnyörgök csupán, hanem azokért is, akik az ő szavakra hisznek énbennem; hogy mindnyájuk legyenek... Jn 17,20–21 (Jer 31,10b; Jn 20,11–18; Jn 20,24–31) A Téggy eggyé, Urunk című ifjúsági énekünk jutott eszembe. Ebben arra kérjük Istenünket, hogy egyek lehessünk őbenne, és így megláthassa a világ, hogy ő értünk jött el. Mielőtt Jézust elfogták volna, főpapi imádságában értünk könnyörgött. Ő nemcsak a tanítványait látta maga előtt, hanem

mindannyiunkat, hogy nevében egyek tudjunk lenni. Krisztusban való hitünk összeköt bennünket. Rajtunk áll, hogy miként tudjuk megvalósítani azt, amiért ő imádkozott.

Csütörtök (április 21.) Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség. Ef 5,8b–9 (Ám 5,15; Jn 21,1–14; Jn 21,1–14) Mindig öröm tölt el a tavasz érkezésével, mert egyre többet lehetünk kint a friss levegőn, és sokkal több világosságban van részünk a sötétebb téli hónapok után. Ahogyan a testünknek nélkülözhetetlen a világosság, a napfény, úgy a lelki életünkben sem hiányozhat a világosság. A mi éltető napfényünk Jézus Krisztus, aki rávilágít arra, hogy miként is szükséges élniük az ő gyermekeinek. Az életünket, cselekedeteinket nem rejtgethetjük a sötétségben. Szükségünk van arra, hogy a „világosságban” megvizsgáljuk ezeket, hogy aztán napról napra megújulva a világosság gyermekeiként jóságban, igazságban és egyenességben járhassunk.

Péntek (április 22.) Az apostolok pedig nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem volt mindnyájukon. ApCsel 4,33 (1Krn 22,16b; Lk 24,36–47; Jn 21,15–19) Bizonyosság. Tanúság (ahogyan az eredeti μαρτύριον [martúrium – a szerk.] szó is mutatja). Ezekről a fogalmakról mindig Pál apostol bizonyossága jut eszembe. Ő meggyőződéssel szól arról, hogy Isten szeretetétől semmi sem választhat el (Róm 8,38–39). Nincs, ami elszakít tőle, mert Jézus győzött a halálon. Bizonyosságot kell erről szerezniük, meg kell győződniük mindannyiunknak személyesen. Ha Isten kegyelme által eljutunk erre a felismerésre, akkor kövessük az apostolok példáját, és tegyünk tanúságot. Hirdessük szavainkkal, tetteinkkel, életünkkel, hogy Istentől semmi sem választhat el, mert miénk a feltámadott Úr.

Szombat (április 23.) Olyan leszel, mint a jól öntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz. Ézs 58,11b (Jn 4,14; Lk 24,1–12; Jn 21,20–25) Erdei túrák során igazán felüdítő, ha hosszú utunk közben találunk egy forrást. A hegyekben talán még vannak tiszta vízü források is, amelyekből szomjunktól olthatjuk. Milyen jó lenne ilyen forrásnak lenni, aki a fáradt vándor szomját olthatná; vagy jól öntözött kertnek lenni, amely gazdag termőtalaj a növények számára! Isten ilyen jövőt ígér az őt követők számára az élet nehézségei ellenére is. Ha az élet forrásából, Jézus Krisztusból táplálkozunk a mi életünk, meg fogjuk tapasztalni, hogy milyen hatalmas ígérete ez Istennek.

Nem jó a lelkésznek egyedül szolgálni...
Képezzünk mellé munkatársakat!

Szakirányú gyülekezetimunkatárs-képzés

Egyházunk ismét képzési lehetőséget kínál a gyülekezeti élet következő területein:

Gyermekmunka – növekedő gyülekezet:

- a gyermekek közötti szolgálat sajátosságai
- gyermek-bibliaóra: tartalom – tervezés – megvalósítás
- programszervezési ismeretek (például gyereknap, tábor, kirándulás)
- játékok, ötletek, módszertan
- gyermekek részvétele a gyülekezet életében
- figyelem- és fegyelemfenntartás

Ifjúsági munka – befogadó gyülekezet:

- életkori sajátosságok (önismeret, útkeresés, bizalom, párkapcsolat...)
- ifiakalmak, programok szervezése
- eszközök, módszerek
- csoportalakítás és közösségépítés
- érzékeny kérdések: függő, veszélyeztetett, bántalmazott fiatalok

Gyülekezetmenedzsmet – felelős gyülekezet:

a) Stratégia, tervezés szakirány:

- stratégiakészítés
- projekttervezés és -végrehajtás
- pályázatfigyelés, pályázatkészítés

b) Gyülekezeti ügyintézés szakirány:

- hivatali adminisztráció
- egyházi pénzügyi kapcsolatok
- állami és egyházi ügyintézési felületek

Közös témák:

- természet- és teremtésvédelem, fenntarthatóság a gyülekezeti életben
- adatvédelmi tudnivalók
- értékeink megőrzése a gyülekezetben

Diakónia – gondoskodó gyülekezet:

- „Kezek evangéliuma” (Sztehlo Gábor)
- diakóniai csoport szervezése – idősek, betegek és magányosak látogatása
- a formális diakóniai önkéntesség lényege és gyakorlata bibliai alapokkal
- a gyülekezet és a területén működő diakóniai intézmény együttműködése
- diakóniai spiritualitás – az isten-tisztelettől a rászorulókig
- evangélikus szolgáló közösség – lelkiség, szolgálat, gyülekezetépítés

Médiaszolgálat – kommunikáló gyülekezet:

- média-, újságírói alapismeretek
- hogyan készítsünk jó
 - plakátot
 - fotót
 - gyülekezeti újságot
 - honlapot
- hang- és képanyag megfelelő elkészítése és hatékony közlése
- közösségi média (Facebook, Instagram) az evangélium szolgálatában
- megszólítás gyülekezetben belül és kívül

ÚJ SZAKIRÁNY

Az alapok közös megerősítése minden résztvevő számára:

A párhuzamosan – egy időben, de más teremben – zajló szakképzések mellett hitmélyítő, identitáserősítő alapképzés is része a programnak. A jelentkezők létszámától függően, interaktív módon, élményszerűen dolgozzuk fel együtt a Szentírás és hitvallásaink legfontosabb tanításait.

Az előadók egyházunk országos irodájának (gyülekezeti és missziói, oktatási, gazdasági, pályázati osztály, EPSZTI), az evangélikus médiának, valamint az Evangélikus Hittudományi Egyetem Diakóniai Képzési Központjának a szakemberei, illetve a gyülekezetekben az adott területen már sokat tapasztalt lelkészek és munkatársak. A képzés gazdája **Gáncs Péter**.

A képzések időpontjai és helyszíne: **2022. szeptember 17., október 22., november 19., 2023. január 28., február 18., március 18., április 15. (záróünnep), szombatoként 9.30-tól 16.30-ig** az országos iroda épületében (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.).

A képzés és az ebéd költségeit az országos egyház állja. Az útiköltség a résztvevőt vagy a küldő gyülekezetet terheli.

Jelentkezés és bővebb információ a gyulmts.lutheran.hu linken. Jelentkezni csak lelkészi ajánlással lehet **2022. május 31-ig**.

1% LÉLEKKEL, ISMERETTEL

Egyházi 1%-os felajánlásod mellett
civil 1%-oddal támogasd az
**EVANGÉLIKUS SZERETETOTTHONOK,
NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
VAGY GYÜLEKEZETEK ALAPÍTVÁNYAIT.**

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

Technikai
szám: **0035**

CIVIL

evangelikus.hu/szja-1

EVANGÉLIKUSOK VAGYUNK

és te?

NÉPSZÁMLÁLÁS 2022

